

LA PUBLICITAT

REDACCIÓ I OFICINES
PASSEIG DE GRÀCIA, 34, BAIXOS.—TELEF. 1451-A.

BARCELONA, diumenge, 24 de desembre de 1922

TALLERS D'IMPREMTA
CARRER DE BARBARA, 11 I 12.—TELEF. 1510

El mal Nadal d'un almogàver

No eren pas, no, gent del Direcció, sapient i rossos, com algú ha pensat, els almogàvers, aquells mena de cosacs d'infanteria: matres, colrats, de cabell negre i llarg, gent de la frontera de Catalunya, Aragó i València, que per molt de temps ho fou de les zones cristianes amb Espanya—era de moros—, els almogàvers eren un poble que d'altra cosa, sense de la guerra i el pillatge, no s'ocupava. Miren què varen fer a Penísula, l'any 1285, on els mil almogàvers que hi havien romàs per defensar-la, envajosos del poble que llurs companys farien contra els francesos, de nit calien foc a la vila i la saquejaren, com si fos de terra d'enemics.

Antes d'aquesta mena, però, no existien pas un gran càstig, ni una repressió molt dura. Fet i fet, la guerra és la guerra, que és la gent, i un "fatu" de sang, que avui encara no existeix, perquè no existia al segle XIII. L'heroi d'una gesta francesa, Raimon de Cambrai, un bell dia creua una ciutat, rostint hi tots els habitants, fins a les pobres monjes dels convents. La consuetudina no l'hi remordien; és de fora, però, davant una altra cosa: que el càstig de Déu si aquell dia havia violat: és un divendres.

No eren pas tan escrupolosos els almogàvers: n'hi havia que respectaven Déu ni la Verge. Raimon, sí, però, és el que ens conta l'almogàver.

Acompanya a Mallorca, al port de Sant Nicolau del pacífic portell, una vintena d'almogàvers de Segorb. Era la vetlla de Nadal de 1286. Un d'ells estava estirant. Havia jugat i perdut, era pendent "fija mola" de l'alt. Mentre els altres menjaven "festa preta i fruita", ell posà a l'alt un quart de molitó reservat per l'endemà, i clausurant contra la festa de Nadal (en aquells temps ja havia tingut molta de feina la lliga del Rei de Mallorca i se la degué a la hora, hi ha coses, però, que no se les fa impunentment. Al portell d'altre dia, la primera nit de l'alt, un gegantís que havia de cap al sostre, amb la mà plena de oració, va donar-li una palada que el fill per terra quedà com un sentit. Els companys el posaren damunt una fusta i l'hi col·locaren com mort fins que el pati cançà. Llavors, amb la paraula, demanant confessió. El mal de Nadal duent-lo a la Seu, davant l'alt. Seguint l'alt i sense vista a gairebé a tots que per ell quedava. Així durà fins al dia de Reis. Quan començaren de cantar tot el poble i els clergues una cançó que era per la salut de l'almogàver, el fill un gran crit: "Els membres tots quants havia de donar de l'alt, si que he sis, m'eres jo havia de tenir". Acalada la salve, però, "amb gran empenya que donarem tots quants m'eres havia, en presència de Déu, recobra la vista, e los membres li tornaren cada u a sa son, i tots e bons". I tot el poble donà gràcies a Déu d'aquell bell mira de.

En Montaner explica el fet—i ho diu que és el repetit—per tal que, tenint el poder de Déu, es esforçen a comportar-vos bé, i guarden que de paraula ni d'obra no fén res contra el nom de Déu, ni de Madona, Santa Maria, ni dels seus beneïts sants ni santes, ni les festes que són ordenades per la santa Església romana.

L. TRODAN, D'OLIVER

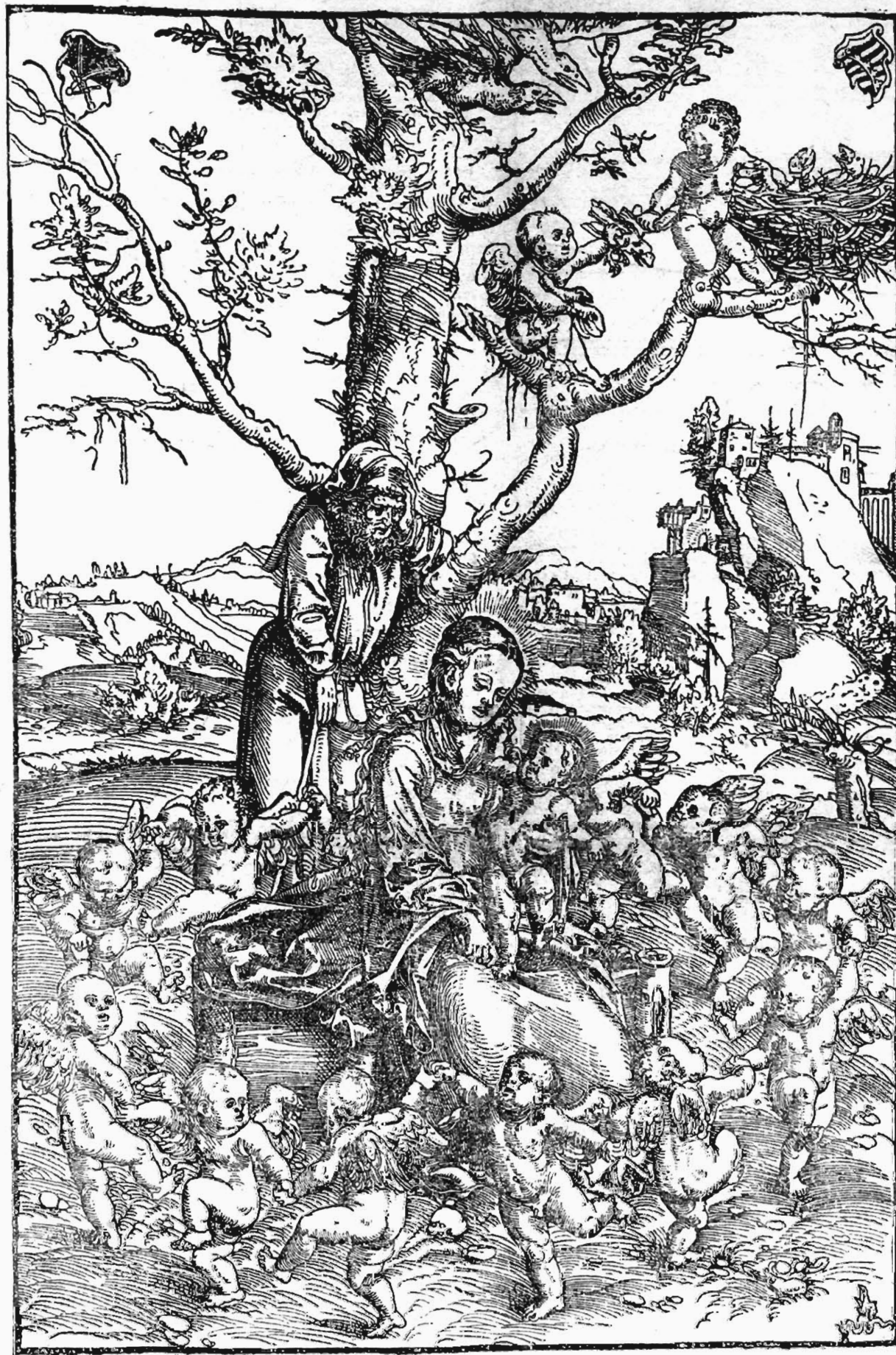
Els nivols de Nadal

Els nivols de Nadal no són aquells que són blancs, no, però, gens de malícia al cel: pel blau puríssim d'altament estiuat, a la llum de la posta, s'acumulen i de nit deixen veure algun estel.

Es una de les coses més alegres veure entre nivols els estels brillar. Tenenres de Nadal, no són tendres; més hi veig un ventallor que no en el dia clar.

Al, ah, que vas passant silenciosament, els nivols blancs, que pels estels passen; al, llum, que no és cap malícia; al, ventallor de Betlem, que et tot arreu!

Joan Maragall

LA SAGRADA FAMÍLIA, Lluç Cranach

LES NORES HISTÓRIQUES

EL NADAL DE L'ANY 1918

Era l'hora de l'autonomia. Una autonomia limitada, curta, modesta. Els homes d'aquella hora quedaven un. Demanant que avui no ens semblaria admissible. El senyor Canadell, en la reunió celebrada al Palau de la Mancomunitat el dia 25 de novembre del 1918, després de la desamortització del projecte d'Estadut de Catalunya, que un esqueia l'apar en aquest la terminologia federalista, i afirmava que calia pensar una forma de petició a l'autonomia usant un denominatiu monomínic que deixés establerta la plena sobirania del poder central. Així consta en el primer volum del Llibre blau de la Mancomunitat, editat l'any 1918, pàgina 75.

La plena sobirania del poder central... Dins aquest model l'orgànic havia d'encarar-se la llibertat autonòmica de Catalunya. La resolució definitiva del projecte d'Estadut, votat per l'Assemblea extraordinària de la Mancomunitat el dia 24 de gener del 1919, equivalia a un règim de descentralització, que s'assemblava, sense arribar-hi, a la llei de "Homes

Rubí" que a Catalunya, votada pel Parlament anglès per adonar de convinger la gamma europea.

Aquella hora històrica de l'autonomia limitada van deixar la passió als polítics de Madrid. Diguem-ho més clarament: va deixar la passió Espanya. Fent-hi "En Rubí", el breu del Ros, la seva frase famosa: "O ara o mai!" Hi ha qui retien aquestes frases com una prova de la inconsciència del cadell polític català. La veritat és que per damunt de tot les ardues personalitats la frase d'En Canadell és d'una exactitud profunda. La fórmula de l'Estadut, rebuclada pels espanyols, ha passat ja en la història de Catalunya. Si: o ara o mai; és a dir, o s'implanta en els anys 1918-1919, o passaria per sempre més l'opunitat de l'autonomia limitada.

Un estat així. No l'hi aproparia l'hora propícia per establir una fórmula de concessió basada en la fórmula autonòmica. Avui ja no seria possible l'actar "espicialment el nostre poble portant com a bandera una auto-

nomia que partís de la plena sobirania del poder central a què hagués de ficar el denominatiu federalista, massa ample per a la migració de les lleis que Catalunya, gairebé únicament, reclamava.

Perquè l'accesió al poder, la fórmula semi-autonòmica? Perquè, d'una part, per la insistència institucional i dels dels polítics i del poble espanyols. D'altra banda, també—és necessari fer aquesta confessió—per la política de Catalunya, per la política insubornable del sentiment català, per la manutenció d'aquella llei en la nostra gent, i en els dies d'ara com en els d'ahir.

Després de tot això, el Nadal del 1918. Aquell Nadal és el símbol de la Catalunya de transició, que vol i dol, que desitja i no gosa, que sent massa l'encís de la del·lació catalana i de la vida humanitat. S'acostava Nadal, i a tot Catalunya hi havia una agitació intensa. En els carrers barcelonins el jovent es manifestava cada dia per la llibertat de Catalunya. Es produïren escenes de violència. Semblava que els nivols d'aquell Nadal, serien, segons com un presagi de tempesta. Però davant la saviesa i maduresa, el cor català defallien

la florir dels dies assolellats i el diari que era l'òrgan principal del moviment, recomanà a l'home la calma i la quietud en les festes tradicionals. El nostre poble va sentir interrompuda els seus sentiments íntims pel consell amic, i durant el període de les festes, les festes catalanes, de gentilesa, i les manifestacions de cançons foren substituïdes per les festes expansionistes d'entusiasme.

Han passat quatre anys, i ahir el cor dels catalans hi ha tingut un altre Nadal. Ara es van de que l'hora de l'autonomia, tal com s'entendria aquesta paraula, l'Estadut de la Mancomunitat, és l'any i a menta. Altres homes històrics s'acostaven amb les festes de Nadal, la festa patriòtica no sentia intercanvi. A les festes catalanes recomanà el bon fer. Per a celebrar les festes catalanes no deixarem forma de combat. Els estels de Nadal ens donaran consell, i no ens ensoportaran la florir d'una manutenció. Un poble que hui per la seva llibertat viu dins un ample campament, i a la llum de Nadal també ha de muntar la guardiola.

A. ROVIRA I VIRGILI

També hi sò

Dòcil a les suaus exigències de la tradició, plau-me, en aquest número extraordinari de Nadal, aplesar-me amb els amics que conviuen en aquestes pàgines. Cada nit, noves constel·lacions compareixen al cel de Catalunya, com si fossin atres d'una espècie creixent. Déu sap quan s'acabaurà a ésser el nostre Nadal patriòtic. Mentrestant, cal dur a tots els pobles i, si no fos dir molt, a totes les masies i cases, una saonada plenitud catalanesca.

Represa l'actuació nacionalista, massa estona oblidada, arreu de Catalunya el verb indicatiu desvetlla amantat resó. Una certa uniformitat de conviccions i d'entusiasme plana damunt les modalitats, tan bel·les, de la nostra terra. Es hora, però, d'endinsar-nos, més encara, Catalunya endins, i d'arribar a la totalitat del nostre poble, és a dir, de les contrades i dels estaments que el diversifiquen.

La millor compensació que de vegades troben els apòstols del nacionalisme és trobar-se, per atzar, amb una certa mena de públic espontani: mariners, pagesos, obrers, infants i dones i tot. És el públic que fa olor de mar i olor de terra i olor de foc. És el públic que mira com un infant tot ell, una mica reservat, una mica tataner. Moltes hores hi ha més sony en un comentari d'un d'aquells hieràtics oients que no era tot un ram de loquència. De vegades el poble diria: impermeable; però quan el dol de la veritat i de l'entès hi troba una clivella i se li fica ànima endins, deixen-lo reposar, és a dir, deixen-lo fer. Per indret, o altre, tard o d'hora, una deu brillarà, vestint-se de falses i verones. En atallar-se'n, prou que s'acutaran els polítics a voltar-la de corsos. Els polítics, pobres de nosaltres, per guarnir l'arbre de Nadal, l'havien d'acabar a cercar a casa.

Oh, qui pogués esdevenir una veu passavolant i anònima, ubiqual i comprensiva com un soroll de legenda! Recorrem-nos d'humilitat—Nadal és la festa de la ingènua humilitat—podríem avançar-nos-hi. Pedir Catalunya que no se sabs que ho fa, ni en nom de qui, ni per quin instant. És clar que tota reconstrucció nacional és una tasca de coordinació i, per tant, exigeix encadenar més que un dolc franquisme patriòtic. Si allò és possible, la gent no remanaria, dels pobles estant. Tal orador farió—per arxivat o per erudit o per doctor—ni s'acostaria, per demanar-ne, a cap porta concreta. Simplement es declararia a terra i demanaria a la veu que li parles d'això o d'allò o del que ella volgués, ben a cau d'orella, ben arran de cor. Alshores els catalans de més fervor nacionalista, en sentir la veu, empenyarien altres a l'escorça d'ella, i ells, apaisant llur frangia, es quedarien al darrere de tots o a guaitar la cosa, per ventura. És clar que, posat que l'ortografia sembla imprevisible, val més que els qui es tenen per a molt el de procurar fer-hi honor i s'acostin a preparar-se a canyir-se.

Barcelona. Fintat gran ella se fa sòcil, i justifica davant del món, la causa nacional de Catalunya. Però ella no se sostindrà, sinó les interveccions constants amb totes les terres catalanes. Es cosa argent arreu de Catalunya la bona nova, un nacionalisme, massa exuberantment barceloní o ciutadà, perillaria que li rodes el cap.

JOAN MARAGALL

CANÇÓ DE NADAL

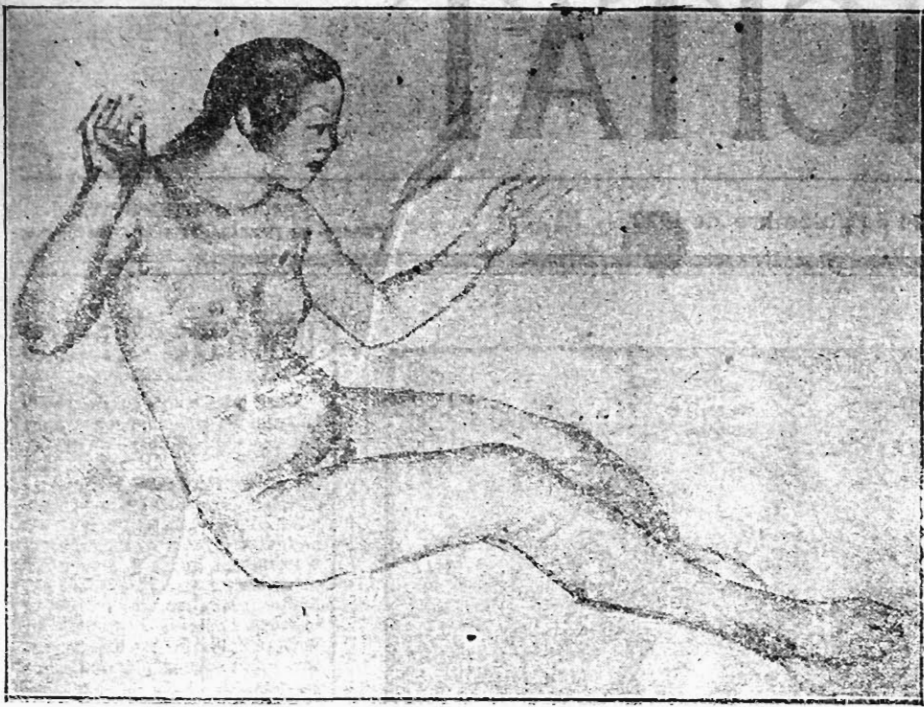
La mar és sangla i el vent mar. El cel al marit català (Na de Nadal! A cada llac els homes ploren del marit).

A cada llac. El marit granit amb dol. Na de Nadal és tot de joia! La bona ombra dels estels i a cada vetlla la veu.

Tanant dels estels. La mar quita i negra s'obria. Al, quines coses i quin front rema l'esperança de la joia! Na de Nadal en mig de la mar per que sòcil d'algú.

Enmig de la mar, són l'any els estels i la veu. Però el món és tot per tot i aquell dol s'obria a la terra. Vora els estels, dalt dels cels, s'ha muntat la Mancomunitat.

A dalt dels pals la flama de Sant Jordi hi crema. Toms Carod

ACADEMIA

X. Nogué

NADALENCA

En aquesta nit de fred intensíssim sembla que les estrelles tremolen més que de costum.

Al cor de la vall, entre una llengua i constant remor de rierols i arbrades, dorm un petit poble de muntanya perlat en la tenebra. Sola una finestra brilla lluminada; darrera els vidres, un home lleixat i ardent amb el cap apocat entre les mans. De vegades aquest home s'alça, es passeja per la cambra; els seus gestos nerviosos ens fan endevinar que parla tot sol. Quan de nou torna als seus llocs la seva actitud és més concentrada, el seu interès més viu, més intens.

A fora, hom diria que tota l'atenció de la immensa nit, fosca i freda, és pendent d'aquest mar de llum groga dintre del qual un home està.

Van passant les hores lentament (lentament...?) A la feble resplandor que es vessa del cel es pronuncia en la penombra la ratlla ondulant d'un camí que baixa dels pics de la serra i desapareix sota les arbrades negres de la vall. Silenciosament les agulles del rei s'obren un pas entre les altes muntanyes; un ocell aleteja pels vïms de la ribera.

Ja molt entrada la nit, l'home que estudia abandona els llibres; mira un moment amb la mà sobre el front; a la fi s'alça i apaga el llum. Tot desapareix com esborrat per un eras. Alhora la vall esdevé més fosca; les estrelles semblen més brillants i més nombroses.

Al cap d'una hora, tota de quietud, quedant extraordinàriament truca la calma nocturna. Veu's ad que en la vessant de la muntanya més propera a l'edifici es veu un petit llum fúlgent; que aquest llum es belluga, tremola que mira sobre els pins. Ara la seva feble llum descobreix una pedra blanca, ara una creu, ara la soca d'un arbre, ara una planta de fons pàl·lids. De seguida el llum es perd en un dels llums llargs, que fugen per terra. Remor de veus?

En efecte, tres paraules clares com d'àngels, però al mateix temps "molt llunyanes", es deuen sentir per l'aire fred de la nit.

—Jo hi vaig vint-i-dos anys.

—Donc anys només?

La brisa benyana bellugant les fulles agafa les solertes veus. Al cap d'una estona aquestes tornen a sentir-se, però en altra direcció.

—Oh! com tot era bonic el cel, les muntanyes, l'aigua clara de les fonts!

—Aleshores si aquests vares venir deu anys no n'hi hauries a complir l'any?

—L'any?

—Sí, l'any; un sentiment que fa més deliciós encara el blau del cel, el resplandor de les muntanyes i aquesta nit clara de les fonts de la qual parles amb tant d'entusiasme.

Pausa.

—Vols dir que no vaig complir l'any?

—No, fill, no; no el vares complir.

En aquest moment aïllat de veus brodades de sota l'herbi humit aixequen un suau murmurament repetit als darrers vïms; aquest murmurament va en augment i tan intens arriba a ésser, tal brul de fúria d'el·lipsis, que de sobte esclata un poderós resplandor, de la llum de la qual apareix en la nit una gran portada blanca, amb una creu de fusta i unes melancòliques garlandes d'àngels.

Un estrany fenomen: un llum i una gran portada desapareix tot seguit, en què per la tenebra. Sols un llum groguet, solitari, roman encara davant d'una pedra blanca enfonsada entre gatzos.

—En aquesta pedra el meu ja no es pot llegir—remarca algú malencònicament.

El llum groguet esdevé espel·lidor; sembla un gran topac, una flor de foc d'aurat. De sota la pedra una veu sonora crida com si s'agugés posat les mans davant la boca fent una botzina:

—A mi em deien Joan Soler!

—Joan Soler!—repeteixen els barrancs i les gorges i mil ecos de la vall.

—Joan Soler—semblen vibrar les estrelles del cel i els arbres.

La veu malencòlica:

—Joan Soler és un nom vulgar.

—Quin era el vostre ofici, Joan Soler?—pregunta algú.

—Jo, antic mestre, feia una pedra per les creueries; patia el coll i el vent; per això a treballar feia llargues caminades. A

Totat de vint-i-dos anys em vaig casar; Isabel Font li deien a la meua dona. Vaig tenir quatre fills; l'un d'ells em va sortir més dolent que Judes, l'altre...

La veu trista observa:

—Tot això que contes és ben vulgar.

—Hi ha gent que passa pel món arrossegant una vida obscura,—remarca, intervenint, un tercer—gent completament grisa (i aquí li pretensiosa veu subratlla les paraules) que considera amb ironia tots aquells que hem fet a la vida

quedant de pràctia i que valguet la pena, i que després coven en la seva ànima grollera i carregada de misèria no sé pas quines pretensions terrenals i fine ultra-

terrenals. Jo, senyor, era enginyer; vaig construir la línia de ferrocarril.

—Joan Soler em deien a mi!—interromp la veu del llum groguet amb un crit espurnat i com mullat de llàgrimes.

Nova pausa. Aquella veu observadora murmura:

—Sobre la pedra el nom ja no hi és; l'han esborrat el sol i la pluja.

Sembla voler per l'aire un àngel de malencòlia. A poc a poc el llum groguet va apagant-se. Sobre el cel una estrella com una tornaventa per un desg infinit, inextinguible.

El fred augmenta; l'aigua es glaça als rierols; pels camps sembla passar un àngel de mort. En el silenci profund una veu feble, tremolosa, dir: Quin és estat el dia més feliç de la teua vida? Però la pregunta roman sense resposta; es dil·luïx a l'aire.

Al cap d'una estona i sortint de sota les pedres blanques d'un gran penyal cobert d'escuma, de creus de marbre i de ferro, carregat, en fi, de tota mena d'ornaments fúnebres, una veu sonora anuncia l'arribada:

—Jo, senyor, m'he anat a l'Amèrica a treballar en un gran transatlàntic; als pocs anys ja era milionari. Quan em van servir els primers cabells blancs vaig tornar de nou al poble on vaig néixer, perquè desitjava viure-hi els darrers anys de la meua vida. Ara, bé (un sospir de satisfacció) descanço en pau. Ja ho dir la pedra de fusta marbre amb artíficients llestos d'argent pur: "requiescat in pau".

Una veu clara, per l'aire:

—Jo sempre vaig ésser pobre.

Una altra veu:

—Jo també.

Una altra:

—Jo també.

Una altra:

—I jo... "companyes", hauríem de repartir-nos el que tenim.

—Aleshores ja no tenim res!

—Vai dir—reclama la veu anterior—que després repartim el que tenim.

—Així no pot ésser.

—No pot ésser pot ésser.

—No pot ésser.

—No pot ésser.

—Tornem a dir que és una utopia.

Les espelmes vibren per l'aire, per entre les branques dels cipressos i dels eucaliptus, a ran de l'herba per sota terra. Les veus són arriben com sagetes, ressonant com pilotes de gran, monstroses com anglesos de saló, agressives com projectils de guerra, fúlies i fúlies com bores que naveguen en la boira d'un transatlàntic i d'un mar d'octubre.

Novent es produeix la poderosa resplandor. Novent tornen a aparèixer la gran portada i amb la creu de fusta i les melancòliques garlandes d'àngels. Fins a les elevades muntanyes arriba un fi i tremolosa pluuclada d'aquesta flamada fúria. Però tot seguit veu l'obscuritat; la visió desapareix ràpidament. Ara no és un llum groguet el que resta del misteriós fenomen; ara és un glo d'aur, pur, perdut entre les negres branques d'un eucaliptus gegant.

—Què és el que et causa pena?

Una veu atònica sota l'espessa fúria respon:

—Oh, si el fet pogués tornar-se a desfer!

—Aleshores què faries? guaries ací la teua vida per un canvi diferent?

Silenci. Al cap d'una estona la veu, com si s'ofendés encara més sota el llum-casac de l'herba dir:

—Per una nit tan negra com aquesta, negra com la meua sort, "ell" venia al meu costat tranquil i confiat; de tant en tant cantava. Ell, un home fúria, intel·ligent, ric, treballador; totom se l'esti-

mava. Jo era el seu amic... Aquella nit que caminàvem junts i al moment que sortíem a una clarada del bosc, "ell" va dir: Genita, Miguel, quina estrella tan brillant; sembla la meua. Sí, Joan, sembla la teua estrella—responguet jo amb la veu entremallada—. I continuàvem endavant, tots dos silenciosos: "ell" atent a les dificultats del camí, jo rumiant una secreta ràbia. Encara no hauríem fet cent passos quan, de prompta "ell" s'aturà per a dir-me: Sento com una bestiola que em corre per l'esquena. —Véiem—responguet jo—. I vaig posar les mans sobre el seu cos... Fou una força superior a mi, nada en la tenebra.

—El vares matar?

—.

Torna a sentir-se el plor pensat sota el gran eucaliptus; una feble alenada del ventífol fa desprendre de l'arbre una remorosa pluja de fulles seques.

Són les darreres hores de la nit; pels cims de les muntanyes tremola un lleu llampament; aviat apuntaran les primers llums de l'aurora.

De prompta un llumet d'argent ratlla la tenebra, fent un dibuix estrany: després, amb una corba triada com un petit arc de Sant Martí, va a col·locar-se damunt d'un penyal i hi produeix un gorgol·l espurnat: Senguer—la veu dels atònics—als darrers anys vaig perdre les meues facultats mentals: R. M. F.

La confusió de focs-follets i de veus que aquestes paraules provoquen és indescriptible; una regular blavosa il·luminació tota la vall fantàsticament; el petit eucaliptus s'endolix convertit en un capriciós castell de focs d'artifici.

—Jo tenia una veu poderosa: la, la, la, la!—Jo era gran!—Els meus ulls tenien un dolç, elegant que emmarcava a l'entorn. —A mi m'agradava molt la confusió. —My dear jo era anglès, del nostre Londres. Em tornava boja pel turisme i en aquest poblet pintoresc vaig ésser víctima d'un accident d'auto; em vaig fer a trencar. —Jo vaig parlar una vegada amb el rei. —Dóns jo vaig morir el

mateix dia que vaig néixer; sols vaig poder veure del món un sostre pintat amb núvols, flors i estrelles. A mi qualsevulla cosa em feia plorar; tenia un cor tan sensible...! —Jo sempre anava al darrere de les dones; que m'hi havia de boniques! —Dóns jo us diré que era una criatura impossible; sempre estava fent entremetiments. —La meua intel·ligència era molt curia. —Jo vaig badar sempre...

Impossible comprendre i retenir tota aquesta confosa parla: totom crida, totom desitja imposar el seu "jo"; totom vol considerar la vida seva com l'eix entorn del qual girava la terra durant el seu gupadet d'any al món.

Però ja l'alba inicia la seva resplandor sobre el cel d'orient; les agulles del rei s'il·luminen, esdevenint una ratlla argentada i ondulant. Els llums del cementiri s'afebleixen lentament i amb ells la remor de veus.

Sols un parell de focs-follets romanen encesos entre les seqües d'un grup de cipressos; llurs tremoloses flames són formosament vermelles, d'un vermell intens i concentrat; semblen voler resistir a tots els altres i fins a la claror de l'alba.

—He sentit a sobre meu el pes de moltes flors, però cap d'elles era teua—diu una tendra veu de donzella.

—Un diumenge al matí—respon una veu viril vora el rec d'aigua—el primer diumenge després del dia en què ens vares deixar, vaig fer per tu un ram a la muntanya; però vet aquí que la Maria, la meua esposa, em sortí al corral per on jo caminava i prenent-me les flors que creia cullides per a ella, em digué, amb la veu emocionada i penjant-se'm al coll: com t'ho agraeix, Llorenç... De quina manera desfer el seu engany, Isabel?

—Maria era una bona noia, però jo t'he estimat molt més que ella. Un dia que vàrem ballar tots dos, oh quina bogeria!—et vaig arrancar un botó de la teua camisa sense que t'adonessis i t'he guardat sempre a la capseta de les meves alhaces.

—Quan vaig tornar a casa, la mare remarcà la falta i rondà tota la nit perquè la camisa era nova i no disposava de cap més botó de naure. A casa érem ben pobres.

—Jo he malot sempre la riquesa dels meus pares perquè m'allunyava de tu.

—També he malot jo la meua pobresa que m'apartava del teu costat.

—Sí, totosim a mi.

—Resoltem, Isabel...

Les veus s'esmenten i aviat es perden entre la molsa, espurnada de flors blanques, humida de rosada.

L'Aurora inunda el cel; els cims de les muntanyes s'endolixen d'una polsina de porpora. En un punt de l'espal, l'estrella del matí brilla amb la seva llum d'argent, condensant en ella tots els bells somnis de la nit passada.

A poc a poc el poble va animant-se; aquí una finestra s'il·lumina; allà un hàbit negre de fum blanc comença de sortir d'una xemeneia; més enllà una porta s'obre.

Movent-se després la vida es vessa pels carrers. Els joves s'escauen pels carrers; grups de dones baixen al riu a rentar roba. Dos nens caminen per la ribera cercant vïms; de tant en tant llencen pedres als arbres per fer volar els ocells anagats entre les branques.

El cel és intensament blau.

De sobte un raig de sol d'or penetra a la vall i encén les agulles del rei.

Aquest raig de sol descobreix darrera els vidres d'una finestra un munt de llibres oberts; sobre els llibres un nauolet de pols, capriciós, bellugadís, es carrega com un signe interrogatiu mentre per damunt les lletres avança a poc a poc, lentament, un petit insecte d'admirable i rara bellesa.

ERNEST M. FERRANDO

NADAL

Se eleven dematí les gallinetes,

i el gall publica la claror del món.

A dintre de l'estable, que feien farinetes,

la mufa diu així, de cara al bou:

"Quan ve aquest temps no surts a la pastura,

conec que vas tornant-te encallat!"

"Es que tinc somnis d'or, somnio la ventura

que fins el jas de l'estable serà gra!"

Despecten les ovelles esterades

a la llum blava i grisa del corral;

pel gran forat obert de les teulades,

se veuen claredats passant per dalt!

Al gran soroll de barrumbé i esquella,

el llip i la guilla que feien centinella

desota la finestra del pastor,

se'n fuga sense pendre-li el formatge

que tenia a defora, a la frescor.

I el llip deia: "Fuga i no tinc por!"

JOSEP PUJOL

LLADONERS DE LA SELVA

R. M. Padilla

ESTUDI

Per R. Benet

Nit d'hivern, dia etern

Damunt la terra extenuada han xisclat les últimes ventades de la tardavora, totes xopes de mullera; ja fa temps que les flors es donaren l'últim adeu i els darrers ocells emigraren; de la glòria dels arbres només en resta el fullam sec i trencadís que cruix sota la pelja del vianant pensivolt; les campanes sonen amb un cant allargassat i lluminós com un clar de pau. No sé si per contrast amb l'ombra creixent, la claror del sol em sembla més blanca, més clarificada dels ulls que s'obren voluptuosament a la fredor que passa. I jo no sé estar trist. Amo la claror avara de l'hivern que apenas té més ombra que la llarga ombra de la nit, amo l'arbre nu, i l'ocell silencios, i la font inútil, i amaria la neu i la gèbra i el petar de dents i la porosa dels dits halbs, si Barcelona no sofria el privilegi de no conèixer l'hivern.

Amo tot allò que em fa desil·lable el raser de casa, on crema l'oli sagrat de l'honestesa i les velles hi són llargues i quietes i convidadores a l'estudi i a les grans festes de l'esperit. Perquè tot això em prepara la visita de Jesús. Temps de naixement és aquest, tanmateix. Sota terra neixen els espèlts de l'any que ve, dins de l'esperit neixen, a l'escalf de la meditació i l'estudi, els plans, les idees, els propòsits, les vanitats potser, que ompliran de sentit i d'eficàcia un any o una tongada d'any de la meua vida. I Jesús, cim de tots els ideals i realitat de totes les promeses, neix també ara, i per néixer Ell vol l'hivern amb tota la seva cruïra, i el cor de la nit, i el despolat, i la dolça companyonia de la pobresa i del dolor, i la neu, i el gèbra, i el vent, i la mirrada clara dels estels tremolosos.

Ell ve al món a realitzar una promesa secular, feta a Adam, feta a Abraham (en la teua semena hauran benedicció totes les gentes) feta després a Moisès i repetida pels oracles gentífics, els d'ac de cara a l'Orient, els de més enllà de la Judea de cara a l'Occident, que és en guisa l'estel dels Reis venturosos. Ell ve al món a inaugurar una promesa de pau i redenció per a tots els pobles. I el temps de la promesa és l'hivern; i el seu ambient, el silenci.

Jo amo aquest temps perquè és el temps de Jesús. I jo que ero que la matèria és sempre poanya de l'esperit i que és pel seu sentit espiritual i per la irrupció de l'esperit en elles que les coses materials tenen una bellesa, ja no em puc doir de la inclemència hivernal, ni de la llum del sol mirrada, ni de la llargada de la nit, ni del cruixit sola els pins de la fusta morta, ni de l'arbre nu, ni de l'ocell silenc, ni de la font inútil, perquè tot em parla de Jesús; tot, amb el seu silenci, forma l'escena de timidesa i reverència entorn de l'august silenci del Verb Etern, tot just trencat de tant en tant pel sospir amorós de la Verge Mare.

Heu escoltat mai la veu del silenci? Els cims de les muntanyes en saben la llig. Però el silenci de Jesús, el silenci de la paraula de Déu, fa una esgarifança nova. Cansat del tràit del món, on tota paraula és ofegada per la cridria, cerco el silenci de Jesús a través del silenci adorable de totes les coses en el de l'hivern. Cap color no distreu els ulls, cap cançó no torba l'oïda, cap perfum, cap florjar, cap seducció externa no tempesta els sentits. I fet el silenci exterior i

interior, al cor de la nit sense llum, dins l'aire gelat, heu esment de la naixença de Jesús i tota meravella és en mi acomplerta, perquè ja la llum és nada i una delícia de claror amanyaga el cor, i tota tristor ja és lluny, i el fred de fora ajuda a l'escalf de l'ànima. Toles les coses les veig transfigurades. El celatge de tristor que les embolcalla es va aprimant i deixa veure a través d'ell els espèlts de la plenitud futura. No és per feblesa, és per una reclusió en la pròpia fortitud davant el miracle de Nadal, que la llum del sol és aquest dies tènib, i la terra gem en la seva vidua devastació i els arbres mostren nua i vigorosa l'ossament i l'ocell calla arrabiat i la font somica oblidada. Però tots tenen un aire d'encantament, per tal com ha nat Jesús que els porta l'esperança. I ja no dubto que quan m'arribarà el dia, el sol flamejarà, i la terra rumbejarà, i l'ocell cantarà, i l'arbre esclatarà, i la font glotonarà de joia, per gràcia d'aquell naixement silenciós que donà al món consol i al cel alegria.

Tot això que porta el Nadó Diví al sol i a la terra i a l'ocell i a l'arbre i a la font i a tota cosa que sigui, ho don també a l'esperit de l'home, món interior més espereuós abans i més aforat ara per l'hivern de la culpa que el món de fora. Ja tot semblava mort, però ben bé no ho era, car colgada sota el glaç hi havia la llavor d'una esperança. Aixequet el cap, que s'acosta la vostra redempció. I el dia ve, i un belar d'Anyell diví anuncia l'arribada de la pau. El cel s'es abaixat fins a besar la terra i tota ella ha quedat col·locada. La besada celestial ha esclatat en el si d'una Verge preveïnada d'antic, i el Nadó que n'ix és part de la intel·ligència de Déu i part de la intergritat materna. En ella es verifica l'anhel constant de la humanitat: ajudar l'home amb Déu. Fins ara, o havien rebaixat Déu, o havien esvair l'home. Aquest infant els ajunta indissolublement, deixant intactes les dues Naturaleses. És el segell de l'aliança eterna.

Des d'aquesta nit, la terra és tan cel com el cel, puix que Déu hi sojorna, i el cel és tan terra com la terra, puix que els humans hi puguen. Homes i àngels formen un mateix estol de llum, d'ors que conviuen amb el Senyor i canten els mateixos himnes, puix que ja l'home torna a tenir aquella veu pura per lloar Déu que al paradís perdia. Nit d'hivern, dia etern! El món podrà fer brugi, però el seu Nadó farà regnar el silenci angust en el cor dels homes bons. I l'hivern d'aquesta vida serà, per qui ho voldrà, ensement de llums de cel i de voliers d'àngels i de belars d'anyell i de prometes de joia, inenabable per a quaa vindrà el dia.

Car des d'avui l'home torna de bell nou a formar part de la família divina.

R. VESPELLA

Humili t de Nadal

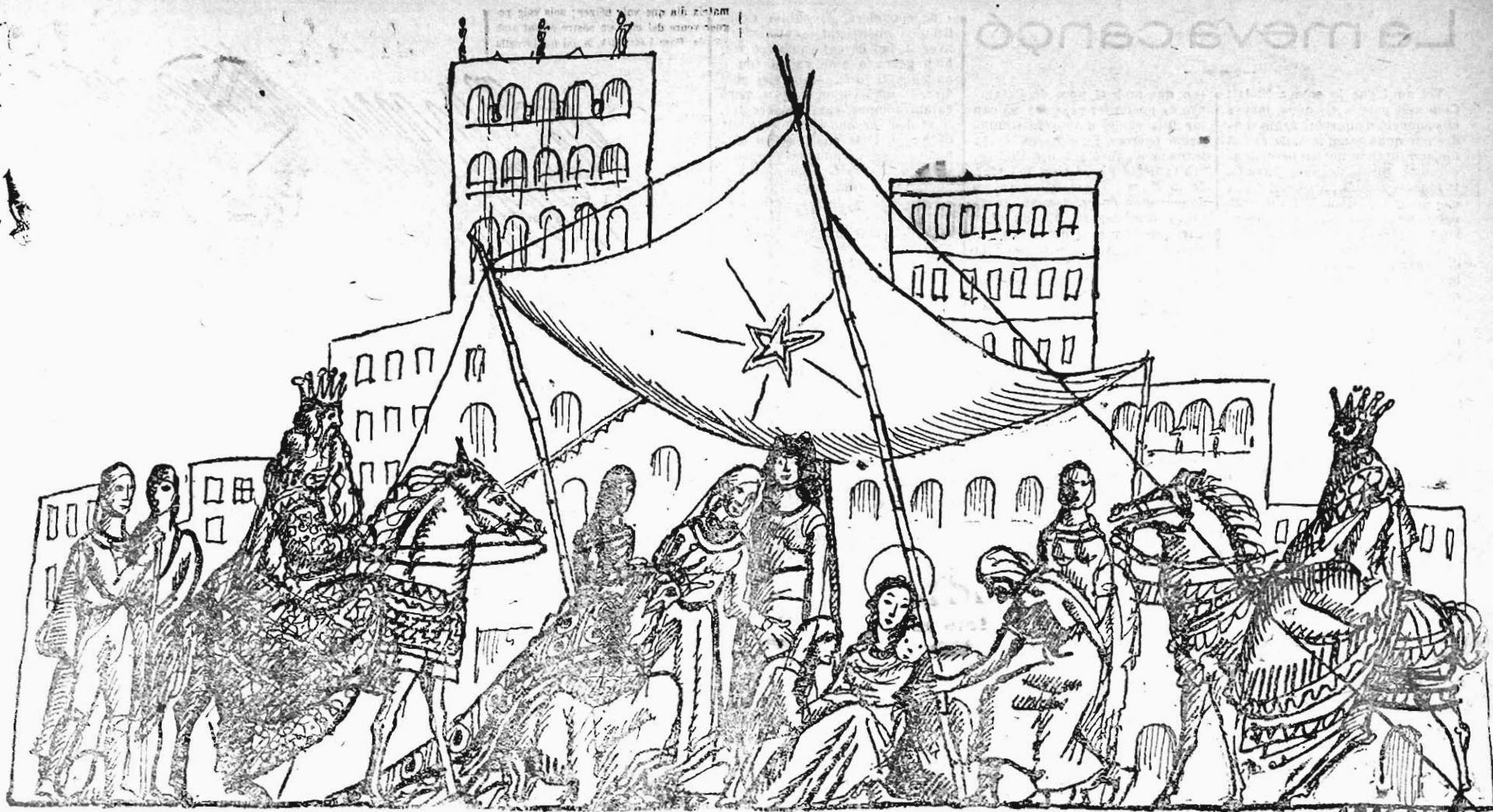
En aquesta hora plu d'aquesta nit tes

d'un pur i dolc goig se sentia avara

mou ànima: d'aver un bell ramat per

pendre dins la porosa d'aquesta clau de

JOAQUIM FOLGUERA

NADAL, composició de J. Aragay

ARAGAY

L'ESTABLE

Jesús nascut en un Estable.

Un Estable, un ver Estable, no és el potxo porxo fleuger que els pintors cristians han basit pel Fill de David, entre avergonyits que llur ben hagueren jagut en la misèria i en la brutícia. I no és tampoc el presbiter de guix que la fantasia contraria dels figuraires ha imaginat en els temps moderns; el presbiter polít i gentil, de colors graciosos, amb la menjadora bona, ben deixada, el ruquet extèrril, el bou compungit i els animals del rei amb llur mantell i dels pastors amb llur caputxa agenollats sota teulada, a banda i banda. Tot això pot ésser el somni dels noies, el luxe dels capellans, la joguina de les criatures, el "vaticinat hostial" d'Alexandre Manzoni, però no és, de veres, l'Estable on nasqué Jesús.

Un Estable, un Estable real, és la casa de les Besties, la presó de les Besties que treballen per a l'Home. L'Home, el pobre Estable dels països antics, dels països pobres, del país de Jesús, no és la galena amb plomes i capítell, ni la cavalleta científica dels rics d'avui en dia o la cabaneta elegant de les nits de Nadal. L'Estable són quatre parets rònques, un trespol sant, un sostre de bigues i lloses. El ver Estable és fosc, pare, pudent; només la menjadora és polida, llà on l'amo amaneix gra i palla.

Les preades de primavera, fresques en els matins serens, onjants al vent, assolades, humides, oloroses, foren sagades: ta-

llades amb el ferro les herbes verdes, les altes fulles fines; tallades ensems les belles flors badades; blanques, vermelles, grogues, blau cel. Tot es passà, tot es va assecat, prengué el color pàlid i únic del fene. Els bous traguaren a casa la despulsa morta del maig i del juny.

Ara, aquelles herbes i aquelles flors, aquelles herbes fetes àrides, aquelles flors que sempre embaïen, són allà, a la menjadora, per saciar la fam dels Escudats de l'Home. Els animals s'ho mengen a poc a poc amb els grans morros negres i més tard la prada florida torna a la llum, sobre el munt de palla que fa de jassa, esdevinguda en fem humit.

Aquest és el ver estable on fou parit Jesús. El lloc més Brut del món fou la primera estada de l'Home Pur entre els nats de dona. El Fill de l'Home, que havia d'ésser devorat per les Besties que es diuen Homes, tingué com a primer bressol la menjadora on els Animals masteguen les flors miraculoses de la Primavera.

Jesús no va néixer per casualitat en un Estable. El món no és potser un immens Estable on els homes s'afarten? Les coses més belles, més pures, més divines no les canvien acs per infernal màquina, en excrements? Després s'ajassen sobre els munts de fems, i d'això en diuen "fruir la vida".

A la terra, assolit precari on tots els embelliments i els perfums no poden amagar els fems,

aparegué una nit Jesús, parit d'una Verge sense taca, armat només d'innocència.

Els primers que adoraren Jesús foren animals i no homes.

Entre els homes cercava els senzills, entre els senzills els infants—més senzills que els infants, més mansuets, l'acolliren els Animals domèstics. Enc que humils, enc que servents d'uns éssers més febles i ferotges que ells, l'Asa i el Bou havien vist agenollar-se a llur davant les multituds. El poble de Jesús, el poble Sant que Jahvé havia alliberat de la servitud de l'Egipte, el poble que el Pastor havia deixat sol en el desert per pujar a parlar amb l'Etern, havia constret Aron a fer-los un Bou d'Or per adorar-lo.

L'Asa era consagrat, a Gràcia, a Ares, a Dionisi, a Apol·l'Hyperbòrè. La Somera de Balaam havia salvat amb les seves paraules el profeta, més sàvia que el savi; Ochos, rei de Pèrsia, va posar un Asa al Temple de Ftà i va fer que l'adoressin.

Pocs anys abans de la naixen-

ça de Crist, el seu futur amo, Octàvia, baixant cap a la seva flota, la vigília de la batalla d'Azio, va trobar un home i un Asa. La bèstia es deia Nicò, el Victoriós, i després de la batalla l'emperador va fer alçar un ase de bronzo en el temple que commemorà la victòria.

Reis i pobles s'havien inclinat fins aleshores davant dels Bous i dels Ases. Eren els reis de la terra, els pobles que prediligien la Matèria. Però Jesús no naixia per regnar damunt la terra ni per estinar la matèria. Amb Ell s'acabà l'adoració de la Bèstia, la feblesa d'Aron, la superstició d'August. Els animals de Jerusalem el mataren, però, entretant, els de Bethlem l'escalfen amb llur alè. Quan Jesús arribarà, la darrera Pasqua, la ciutat de la Mort, cavalcarà un ase. Però ell és profeta més gran que Balaam, vingut a salvar tots els homes i no tan sols els hebreus, i no se'n tornarà del seu camí encara que tots els ases de Jerusalem bramïn contra ell.

GIOVANNI PAPINI

BETHLEM

Ací la Judea deixa el mantell de dol i desposa el sac de cilici; ací la campinya somriu i juga.

S'encalcecen les verdors saltant per les marjades; i els marges s'escelonen com arreglats per una fantasia d'infant.

Se'n pugen les marjades fins a l'altura que conté la Santa Cova; davallen fins al camp de la Santa Pastura.

Allà baix és el camp de Booz patriarca, on espigola Ruth la Moabita; allà feren la senzillesa de l'Idil·li, fonament de la casa de David.

L'aroma d'aquelles garbes encara perfuma la terra; els eflusis d'aquella nit damunt l'era escampen somnis d'Orient per les generacions.

Mes, què són els somnis de Booz i les proeses del pastorat fill de Jessé? Què són sinó preludis del gran Idil·li de Bethlem, meravella de pastors i d'àngels?

Escriu estava pel Profeta: "I tu, Bethlem Ephrata, petita entre els infaners de Judà; però, de tu en sortirà el dominador d'Israel, i la seva eixida dels dies eternals."

Oh! ací la tanyada novella de l'antiga arrel de Jessé va treure sa flor: la flor aponcellada en virginitat sota les ales de l'Esperit Santíssim.

Ací a la ciutat de David, Jesús és nat de Maria; és nat fill de David el Fill de Déu.

Ah! l'anunci i el càntic dels àngels que ací ressonà la nit de Nadal: com ressona sempre novell en aquest paratge!

Veniu, adorem-hi l'Emmanuel,

que és Déu amb nosaltres: adorem-hi el Pa del cel, qui a la Casa del Pa se'n ofereix dins una menjadora.

Veniu, oh cors humils, amb la vostra senzillesa: hereus dels antics pastors, heu d'arribar els primers.

Veniu, oh cors savis, conduïts per l'estel contemplat: hereus dels Reis Savis d'Orient, trobareu bona acollida.

Veniu, adorem, postrem-nos a la Santa Cova: plorem davant aquest Misteri de pietat les llàgrimes de tendresa.

Oh estable elegit per cambra natalícia del Messies, Rei de Reis! Oh pobre forat de la terra glorificat sobre els estels!

En beneir-te i venerar-te, segella dins mon cor el teu signe... Ah! que aqueix cor, estable de bèsties, sigui bressol de l'Emmanuel!

Que hi ressoni sempre l'himne dels àngels, càntic de salvació: "Glòria a Déu a les altures i pau sobre la terra als homes de bona voluntat!"

I ara, adeu, dolga Bethlem, bressol del Messies; oasis de consol dins la gran desolació de Judà.

Damunt tos cesters qui somriuen, només s'alça una nota sinistra: el puig de l'Herodium, palau i sepulcre del perseguidor de la innocència.

Al fons del teu comellar be-neït, no més aguilta una maledicció: és la fondata del Mar Mort, que es veu com una amenaça a l'horitzó de l'Idil·li...

MIQUEL COSTA I LLOBERA

Una nit de Nadal

De fosca i crua que era, una nit de Nadal que recordaré sempre, la freda quietud omplia tot el barri i els carrers que passaven al mercat, carregats de verdura humitejant i lluenta, portaven el sotrac fins al cor i al cervell. Sense nou, sense lluna, les mateixes estrelles demanaven pietat i semblaven més lluny que altra nit d'uns hivern. Si sortia al balcó només el vigilant era una ànima viva en el carrer. I algun que altre fanal escadusser i feble darrera de la boira que amagava també si una dona sortia, ja havent fereit l'indol, i estorava de plomes la mullada vorera. Tanmateix era bo d'arrosar-se al lit sota de la flastada tebió i benivolent. Hi jo era coratjós per a esperar els grups que passessin cantant de bona matinalada i les velles i els nois que tornessin encara de la missa del gall, i em colgava al lit, i oblidava la festa i el sentit de la festa que ens avisa només que som germans i pobres davant de Jesucrist.

I ja era al primer son quan unes veus gentils me'n desvetllaven, que no he esborrat mai l'emoció que van dur-me:

La nit de Nadal
és nit d'alegria,
paria un infant
la Verge Maria.

I encara un flabiol, i com una tenora una simbomba fonda, però fresca com un single espadat de brancam, i on en caure una pedra sembla tota que hi cantí.

Bé calia la pena de llevar-se d'un salt, ja que s'era aturat el grup davant de casa. Davant de joasa, amics, s'hi estaljava un bon home (Déu l'hagi perdonat, Déu que només perdona) d'una vida dubtosa. Ara era ja vell. Vivía amb el seu fill... i era avi del seu fill! Una trágedia era la llur història. Es deia d'aquest vell

com després que fou morta sa muller veritable, havia estat temptat per la luxúria i n'havia fet presa en una filla seva. I la filla moria de dolor i en el part. Però en creixia el fruit i no pas amb exemple, segons deia la gent. La gent se n'apartava, hi ningú de pescala no els donava el bon dia que no fos de mal cor. I jo, cristià que em creia, sabia compadir-los, però tampoc no els deia ni el bon dia ni res. Ara tot jo era pres com de penediment.

La nit de Nadal
és nit d'alegria,
paria un infant
la Verge Maria.

Quina clara música de veus, veus de minyó i de notes, feien dolça la boira! Era a honor d'aquest vell la serenata noble, i era per a demanar-li que els fos deixant l'hereu per a engruixir llur grup. I després amirien, encara, a un altra casa, a un altre carrer fosc humil·lat de silenci, recordant a tothom com tal nit com avui naixia el fill de l'home per abraçar els homes de bona voluntat. Perquè fos repetit que denissaga obscura i de gent pecadora Crist fou els seus apòstols. I si el vell s'hi negava, un xivarri enfadós l'obligava de creure'ls. Un xivarri enfadós de simbomba i flabiol i un com astorament dels veïns amagats darrera les finestres, qui sap si desitjosos, com jo ho era també, que finguessin fortuna. — Quan l'hereu fou amb ells, i les veus s'allunyaven, com hauria abraçat al primer vianant que passés pel carrer, per bé que fos el pobre qui fa la seva vida de triar escombraries i robar qualche cosa si pot!

I tot jo, bon cristià, cristià heterodox (segons l'acusació, era amarat d'amor de la cançó senzilla. I el meu somni fou bo, perquè el món també ho és.

J. SALVAT-PAPASSEIT
Desembre de 1922.

Josep M. Marquès Puig

ESTUDI PER UN QUADRE

A. Capmany

Vet aquí que ja som a Nadal! Com més passen els anys, menys ens adonem d'aquestes grans diàdes que quan erem menuts es pot dir que foren la nostra preocupació més forta. Corpus, Pasqua, Divendres Sant!... això són noms que pesen a l'ànima, són noms de debò, amb una majestat incorruptible; però res, aquesta majestat ens relleixa pel nervís, cada vegada d'una manera més feble, a mida que ens tornem màquines de pensaments negres, a mida que ens tornem màquines de rebentar sentiments i d'esbotzar misteris. Però el Nadal ens té lligats de peus i mans, amb una mena de cordes pantagruèliques, que tenen per cap i per cua tota la grassa i l'opulència dels menjars tradicionals. Nadal, per a molta gent, per a la majoria de la gent, vol dir menjar. Aquesta forma primitiva de celebrar-ho tot amb la taula ens la reservem i l'enfortim el dia de Nadal. I no penso que jo vagi a protestar d'aquest fet, no vull tractar el gall d'una manera despectiva. Benaurats els qui mengen i els qui mengen de gust i no els fa mal! I beneit sia aquest menjar nadalenc i aquesta beguda nadal·lena, si per obra i gràcia de l'un i de l'altra, en el fons de la nostra ànima s'hi remou el llevat de la tradició i el sentiment de la pàtria.

El aquestses melodies, si es ho d'esser franc, és la cosa que m'agrada més a l'ànima. A la nostra terra n'hi ha moltes i de molt boniques. En Maragall va fer una vegada l'elogi d'aquella melodia que diu: "El desembre conegut, conegut s'emmentra", és un Maragall glorià, les paraules qu'afegísson de la cançó en un d'aquests articles que feia pel "Brusi", es quales, si bé estaven escrits en llengua espanyola, s'ells sabien llegir entre ratlles un copetament un sonet queix de català dolc com ha mol, que s'estava tremolant darrera de cada paraula. A mi, aquesta cançó del "desembre conegut", m'agrada molt, i me'n riadegen començ d'elles, però la meua cançó de Nadal no és pas aquesta; i no es pensa que ara me en coll una de desconeguda, una flor rara i melancòlica que m'hiagi comunicat algú d'aquells que es dediquen a cantar les. La meua cançó de Nadal és la més coneguda, aquella que sap tothom i que la cancia tothom, i la cancia de vegades amb fúndir, sense adonar-se'n sense esgarriar-se, sense pensar-se a plorar d'algú que diu. És la cançó que es m'oca alç: "Què hi diuen a mi? No de la Mare—què li daven que li sàpiga ho?"

Mireu si n'estimo aquesta cançó, que una de les vegades que he sentit una indignació més amarga i més coent fou a propòsit d'ella. Era en un teatre de Barcelona i una cobejadura de gran fama que cantava "neuplets" en català, reduïda per un d'aquesta poca-sotes que es pen-

Enfront queixos dies són parrandeses problemes i cançons, perquè ja sabem i ja heu començat més embarrat que l'hemoratge de just cançons no es pot explicar i que tota explicació és pública. Ja només voldria que cançons d'altres fossin una mica, com la cançó del "Sol de la Mare".
 I com semblava que per a l'home insensible a tot fora posar l'única cançó.

Català, amic meu, egoista, surmuntat a regrege, interessat, qu'només vas durar del teu, l'heu com un esquivall i viu com la fanyà, que començes els altres i et passes tot l'any com gat i gué amb el que et fa la competència; català, amic meu, home de despatx i de política, home de principis i de bona fe, home d'ordre.

11. I en la quietud d'aquella nit s'ana foment cada record com una mica de gloi, i ja no sabia si aquella dona que havia atennat vera meu era una ombra. El fuit pujava agraït i el dios de la pantalla i ara s'enduna el record d'una parada dita arran d'ocella i ara es fonia com el free dels Davis en un colze estroimil.

A Francesco Quintana

L'ella bullia destapada, amb un fum blane que servia també per oscureir el ressonet. Sobadament, Samuel s'aturà, i

primera cullerada, Sarandí va quedar-se pensatiu davant del plat. No era possible d'enganyar això, li era Mèstera, perquè després el gust endemàntic l'hi endevinava un regust que feia sospitar com haurien estat de bones els seus fideus.

Heckman, J. J.

Quon Jesus torna d'Egipte
de Nazareth a la casa,
veu que les herbes de l'hort
s'enfilen a la tendrada :
— Perquè pugen tan amunt ?
— Ieu, feia la mija stallada :
la tendrada és pele moixons,
l'herba al jardí vosaltres. —
Els moixons fan han sentit
que feien nin en se canfona,
ja se se posen als peus
com qui perdé le clonama,
ajupint el capicru,
remolant de peus i d'ales.
— Perdonats sou, mes ocells,
al tan han passat tremat l'alta,
des de la casa del camp
com des del cim de la branca,
des de l'eureta el tindrà,
des de l'atur la caladria,
cada mit li canten
a mi Marreta una alçada —

EDITORIAL

El silenci de Madrid

Ha publicat "A B C" el tercer article de la seva famosa sèrie anticatalana. Val a dir que la campanya del diari espanyolista comença a fer-se pesada per la seva monotonia. L'articulista toca sempre el mateix registre, presenta a cada treball els mateixos aspectes del problema i diu amb diferents paraules les mateixes coses. Ens fa l'efecte que seguint per aquest camí, la campanya d'"A B C" perdrà ben aviat tot l'interès periodístic.

Un fet important hi ha, que té major vàlua per a Catalunya que el tercer article del periòdic madrileny. Aqueix fet és el silenci amb què la Premsa de Madrid acull els articles que el silenci amb què la Premsa de Madrid acull els articles d'"A B C". Estan aquests tan plens d'insults i de calúmnies contra Catalunya, contenen una tal quantitat de veritat anticatalà, que en altres circumstàncies haurien provocat la protesta més o menys sincera de la Premsa de la capital espanyola, i sobretot dels òrgans dels partits governamentals. Aquesta vegada tots callen. No hem sabut veure ni una sola contesta madrilenya a la campanya d'"A B C". No és que necessitem aqueixa protesta, ni que ens servís de gran cosa en cas d'ésser formulada. Però el silenci que comentem té una gran significació com a símptoma, i per això el posem de relleu.

Recordem ocasions semblants en què els insults contra Catalunya, per l'estil dels que ens adrejava aquell cèlebre don Clodio Pinal des de les columnes del diari "Ejército y Armada", eren objecte de la condemna de la majoria dels diaris de Madrid. Per què callen ara? És que estan conformes amb la tesi d'"A B C"? O és que, tot no estant conformes amb les conclusions a què "A B C" arriba, comparteixen els seus col·legues madrilenys els sentiments de profunda hostilitat per Catalunya que es manifesten aquests dies descaradament a les planes del diari de més circulació d'Espanya?

Considerem d'un interès secundari l'aclarir els sentiments de simpatia o d'antipatia que a les redaccions madrilenyes hi pugui haver respecte a Catalunya. Per a si el silenci obedi a la comunitat de sentiments amb "A B C", caldria fer remarcar l'aveng que l'animadversió a la nostra terra ha realitzat a Madrid, puix que ara, ni per simple fórmula, la Premsa de la capital espanyola ha contradit les folles afirmacions d'"A B C".

Tanmateix, el punt verament interessant és el de saber si les teories independentistes que "A B C" ve exposant tenen l'aprova- ció, almenys en principi, dels polítics i dels periòdics de Madrid. No és possible l'amagar el pensament de cadascú davant la campanya iniciada. No hi ha en aquest cas l'excusa de dir que els articles d'"A B C" no tenen importància. Poden no tenir importància intrínseca, fills com són d'una gran estreït mental i d'una ignorància enorme. Amb tot i això, els publica el periòdic que a Espanya té més tiratge; i la continuació de la campanya iniciada fa creure que aquesta compta amb l'adhesió d'una gran part dels seus lectors.

Per la nostra banda, dispensaríem perfectament als diaris espanyols la feina ritual de protestar contra les ofenses i calúmnies llançades per "A B C". En canvi, creiem que estan en l'obligació d'exterioritzar llur parer sobre el dilema formulat. En aquesta qüestió concreta, i prescindint dels atacs a Catalunya, "A B C" planteja el problema català en una forma que correspon a la realitat actual de Catalunya i d'Espanya.

El silenci obstinat que els polítics i els periòdics dinàstics guarden des de fa algun temps davant el problema català, no pot allargar-se més. Cal decidir-se en pro o en contra del dilema d'"A B C". La situació present no la volen la immensa majoria dels catalans. La tria que proposa "A B C" ja la tenim feta per part nostra. Si el silenci de Madrid continua, tots els catalans deduiran que, en efecte, cal triar entre la perpetuació del règim unitari i la plena independència nacional.

BARCELONA EN 1770

La ciutat es retroba

Tant fou el començament del segle XVIII, Girona, Barcelona, perdien la il·lusió de la llibertat, tocada a l'assalt d'una revolució, tallada de les seves unió i llibertat, restant molt de temps allunyada, sotmesa a una relaxació de dignitat, una que marca una empremta, encara no esborrada, d'estren- guen les fonts de la seva activi- tuda material, la població es reduïa i la ciutat semblava moribunda. Però els anys passen i el trap de la ciutat poc a poc reacciona. Després del llarg calvari comença a florir de nou l'activitat treballadora i la sana alegria del nostre poble. La segona meitat del segle presenta ben diferent aspecte.

En la joia de la restauració Barcelona inicia el seu desenvolupament industrial. És el moment en que arrenca del món civilitzat apunton fúndament els assaigs de la indústria organitzada. Les primeres fàbriques desparten una general curiositat. Ja en 1776 — diu l'Antònia — un català, En Joan Pau Canals, estableix una fàbrica d'indianes. Pocs anys més tard, en 1779, Barcelona compta amb 25 manufactures de cotó, ocupant 1.800 persones; els teixits de seda a mitges s'emplenen 12.000; en la confecció de puntes, cintes i barbes femenins treballen 12.000 dones, i les nou fàbriques de teixits donen ocupació a 3.000 persones. Les altres indústries, mai preponderants, comencen però, a inclinar-se amb igual empena.

Al costat del sorgir de la nova activitat s'organitza la producció barcelonina.

La beneïda Junta de Comerç obre nous horitzons al treball i a la riquesa, i estableix sobre sòlids fonaments la reconstrucció econòmica. Contribueix al resultat d'aquests esforços una certa tolerància política. L'abolició d'abusives prescripcions restrictives, l'unes petites concessions proteccionistes, durant el regnat de Carles III, el rei més europeu que espanyol, l'extensió del geniu enciclopèdic madrileny.

Amb la represa del treball Barcelona no sols recupera la seva primitiva població, sinó que s'en- grandeix. Els 30.000 habitants a què queda reduïda després de 1714, passen a més de cent mil a la segona meitat del segle. La feina de l'activitat retrobada torna a donar al nostre poble el seu fons de sana alegria, defensa

racional contra la llarga feixuga. La ciutat es distreu i somriu. Amat-Cortada afirma que "veritatment és una de les poblacions més agradables per fer una vida feliça, a la qual cosa contribueix l'abundància de tot el necessari per a la vida i regala de l'home." I Santos Oliver aplica a aquell temps el seu elogi "per ella passa el mercedi de l'alegria i la joia del viure".

D'entre les festes i diversions, destaquem els balls, essent els més llusos els que les autoritats (procuradors altes de la noblesa) donen en els salons del "Real Palacio" tant enjoiats que semblen "quant el sol, sense núvols, està en el zenit, tal era en el clàssic", i en els que les dames "vestien dominió, traça que no deixava de caure's molt bé, més si eren botigues o autoses de ros". Aquestes festes on es combinen els costums corti- sans, són limitades a les cases aristocràtiques, mentre amb major naturalitat els balls populars inicien la tradició democràtica de la majoria de les diversions barcelonines. Comencen al Teatre els balls de màscara per Carnestoltes, introduint el Masquer de la Sina "en el carnaval els sarsens de passera". I al mateix Teatre pren un gran increment l'afició a l'òpera italiana, delatada d'un sentiment musical inconfundible sempre viu. Virella ho constata mostrant en un convenient paral·lel "que si l'òpera italiana aparegué a Madrid amb caràcter de diversió patatina i se sostingué sols per la munificència de la reialesa, a Barcelona adquirí valia pròpia arribant a constituir una necessitat del nostre poble". Young, en la relació del seu viatge fet en 1787, indica que "es donava òpera italiana dues vegades per setmana i altres dos dies es representava comèdia". En l'Antònia "Diario del pelmetre" (també de l'Amat potser) es descriu el brillant aspecte de la sala "on s'hi reunia tota la gala de la població a escoltar "La vedova". El fàstic "chimino-gesta", "La scolare a la moda", o "El curioso del propio dante". Més no cal creure que l'ambient hi fos esmerat. Lloc d'aplat i d'alegria; al costat de la rígida dama autèntica l'hiu els ms cridaners atreviments de la moda les totes egafogues. Amb l'home de treball, que oint la música de Pergolesi, Galupí, Tommasi o Piccini reposava placè-

volament de la seva tasca, s'hi barrejaven els militars de l'exèrcit d'ocupació, els funcionaris del Estat i els aventurers cosmopolites. A l'ombra amagada de les lloges es lligaven i es destien intrigues. I junt amb aquest públic més visible i més sorollós, el baix poble omplia l'entrada general que sols "costava mitja peseta, a excepció dels dies de Sant i Nataliel dels Reis que serà doble. El mateix Young diu haver vist en el teatre "un ferrer, tot encès en car de treballar sobre l'enclosa, les mànigues de la camisa arremengades per damunt del colze, el qual semblava sentir tant plaer com la societat distingida de les lloges; i potser més".

No fallen tampoc, com ens conta l'Amat, les festes de carrer "il·luminats per la nit...". Així mateix se cremaven alguns castells i rodats de focs artificials... amb molta quantitat de coets, trons, magranes i piules. El Compte de Riela "féu donar diversions públiques de concert a les nits bones d'estiu a la muralla de mar, i féu plantar una caseta de fusta que servís de cató per aigues compostes, chocolate i pastes com les de la Rambla i Escudellers".

Un diumenge d'aquell temps tindria en petita escala idèntica expressió psicològica col·lectiva, que un d'ara. Gent arreu on hi hagi qualsevol per divertir-se o per veure. Amat parla d'un ball donat al jardí de la casa Matamoros, dient que el carrer "que dava intotum ocupat de la plebe d'un altre sexe, hòmens y donas dels barris de Tallers i Valldonzella que agoytaban per lo reial del hort". I afegeix: "Jo no hi fou convidat a aytal funció per consegüent agoyt per un d'aquells terrats veïns, i chi la musica de les trompes y timbals pero escassament la del saló. Los terrats quedaban plens de gent per lo mateix ill". Qui saber d'actualitat si encara aquest avd desig de diversió a cotó obert, les nits d'estiu.

No podíem mancar les veus condemnatòries de la pèrdida contemporània. Atravessant un moment de febre de creixença era lògic que al marge del treball austier florís l'ociositat repuis-

va. Una de les lars portades per la mobilització i la conquesta del diner fou la del joc, que prengué amb molta d'intensitat. És el XVIII el segle clàssic dels aventurers del joc. La trista novel·la de Manon, les crues memòries de Casanova, són vius documents d'època. L'afició universal trobà a Barcelona terreny propici.

Arrey sorgiren, del saló oficial al lugari clandestí, les taules de "Farad", on "la mosca corria qu'era un content"; "destruint-se tantes fortunes i arruinant-se tantes famílies", com diu el bisbe Alexandre Boccanegra, en una "Declamació oportuna contra el llibertinatge del temps". En aquesta, després d'atacar les idees de "Volter" i "Rosó" de les quals assenyala el progrés excessiu, traça de altra tara filla també del retorn del diner, del luxe cada cop més ostentós, i de les modes cada vegada més descarades, "exhibides fins en el mateix interior del Temple i que fan entristir (si es pot parlar així) als mateixos angels". És de sempre l'enyorar en rígids costums temps anteriors. Així Amat-Cortada, referint-se a la mateixa qüestió, alaba, però, renyia de passada les dones barcelonines "moltes de les tals, casadas com solteras son senzilles en lo tracte, afables y honestas en lo modo de vestir, si bé que avuy dia lo luxu y la moda vinguda de las comediantes franceses, etc., ha alterat en molts i moltes lo bon ordre en la puresa de costums, distinció de clases en linea de vestuaris i gastos crescents".

Són també motiu de distracció i d'interès per a la ciutat, les novel·les que la civilització moderna porta. L'utilitat de la indústria, inconegut i complicat, despertava una activa curiositat sempre creixent. Els avenços de la mecànica, els jocs cinematogràfics sobre els quals es fonamenten gal·rebats, tots els enginyers de les manufactures d'aquells temps, produïen una ingènua admiració. I són tema de conversa general, i fins els periòdics en parlen, les proves dels nous canons de la Ciutatella, construïts primer per monsieur Maréchal i després pel fonder Josep Barnola.

CARLES PI I SUNYER

LA POLITICA

El dia 31 de desembre del corrent any, a les dues de la tarda, Gudió Roc al magnífic local del Casino Colón, un gran miting d'afiliació nacionalista.

No quedava diferent el discurs del nacionalista català.

L'APLEC A SANT MARIA DE TERRASSA

Tot fa preveure que l'aplec que han organitzat els "Cavallers de Sant Jordi" pel dia de Sant Esteve a Terrassa, assolirà un èxit gran.

Són moltes les entitats que s'han adherit a l'acte. Les que encara no ho han fet, poden adherir-se al domini dels Cavallers de Sant Jordi, Girona, número 39.

Són esperats amb interès els parlamentaris que han de pronunciar-se i que han de demostrar com la majoria de les formules cristianes de la nostra terra, adopten, durant del fet de la dominació d'una Estat imposat, una posició radicalment contrària a tota transigència i a tota solució que no sigui la llibertat.

Respectant a cavallers catalans, els Cavallers de Sant Jordi ens presenten de fer públic que els que vulguin assistir a l'aplec hauran de satis en el tren de la ciutat del març, i que acabarà en hora normal per al que bona part dels catalans a Terrassa.

MITING A CALDES DE MONTBUI

Per al diumenge vinent, ha nomenat un miting d'afiliació nacionalista a Caldes de Montbui.

L'home de conegut nom dels dies i d'habitatge al Casino Colón.

El miting és organitzat per l'Associació Nacionalista de Caldes de Montbui i pel Grup Català La Llibertat, de Barcelona.

"LA RACA"

El dia de Sant Esteve, al vespre, s'ofereix al primer cinema de "La Raca", notatia català d'època.

El repertori actualment-lo és l'òpera "Tancat a l'espera català, que és anar a la Patria catalana".

Reunint a la plaça

ACCIO CATALANA

Es reparteix als ciutadans i s'ha posat a la venda el número 18 del setmanari Accio Catalana.

Es recomanarà, de dotze pàgines i enjoints d'un paper excel·lent de sempre.

Hem volgut agraïr l'interès que hem rebut del Consell Central, Parlament d'En Jaume Boix i Matas, Comitat, Revista de la Premsa, El nou Aplic comercial d'Accio Catalana a Bèrga, Nunciari, Conferència d'En Rovira i Virgili a l'Associació Catalana d'Estudiants, Informació, L'acte de Granollers, Index de l'any 1922.

EL PRESIDENT DEL C. N. C. DE NOVA YORK

Ha arribat a la nostra ciutat, En Jaume Jorret, president del Centre Nacionalista Català de Nova York.

El motiu principal del viatge del senyor Jorret és el d'enfortir els llaços entre els patriotes que integren aquell Centre i els dels diversos nuclis nacionalistes de Catalunya.

Amb la major cordialitat li donem la benvinguda.

CARNET DE LES LLETRES

El Nadal d'En Pijoan

En el Cançoner del nostre admirable Josep Pijoan hi ha un poema natalenc. És una visió maravillosa de la gran nit.

pel gran final obert de les tendes i es troben claudients passar per dalt.

El bon, a l'escala, s'escaia el moment que tot canviaria pel diví treball, i el fas esdevindrà gra la guita se'n va acce gaudir el fermatge.

i el cap d'ella: —Fajó i no tinc por!

La poesia d'En Pijoan, sempre amada d'una bondat inefable, esdevé, en cantar la nit de Nadal, encara més pat i més generosa.

Hem escrit una altra vegada, en aquestes mateixes ratlles, aquest prestigi de la generositat d'En Pijoan. Contingim-nos en avui una mica i recordem amb afecte, aquests dies recollits, la figura inequívoca de l'illuminat que corria pel món "per desvetllar els que dormen" i que ara és al Canadà, lluny de la nostra terra dolça i feta, caminant del camí de l'esperança.

SHIP-BOY

— Sembla que els joves reduïdors de l'armada, de Sabadell, preparen importants tasques reformes en l'ur publicació. Tindrà 12 grans pàgines i comptarà amb valuosos i valuosos. Apararà en cop de la mar.

— Assenyalem a l'atenció dels lectors la novel·la Capricornus, de Rici Güer, anomena i comença.

Bones festes

El pi que fou retornat a la Plaça del Pi, a pres d'un poeta, és de molts anys ençà la millor estrena de bones festes que s'ha fet a la ciutat de Barcelona.

L'artista documentat tot l'any amb la lectura de les "meravelles de l'Univers", per a construir amb més apropiat verisme oriental les casetes de pessebre que compren a la fira, és una ciutadà honrat de Barcelona, digna d'aquelles estrenes.

Els poemes, acusats molt sovint de viure de cara a l'infinit, són tanmateix els que millor poden comprendre la realitat d'ofrenar un pi a la ciutat i la imaginació que cal als arquitectes de les cases de pessebre per superar els documents gràfics d'un àlbum de vistes.

Per això, en arribar aquestes diades assenyalsades, la intimitat de les quals no defuig el carrer, sortim a prendre el sol, perquè, fet i fet, els carrers i les places de Barcelona són una mica la nostra llar i el sol ajuda l'obra dels nostres mestres d'obres, i aquest altre sol a l'abast de la mà que són les mimoses, comparteix la utilitat de totes les calefaccions, sense possible industrialització; i en arribar aquestes diades assenyalsades sentim també la pruja de dir alguns mots de cara al públic amb la il·lusió —(i no hi fa res que tots els altres dies la majoria de les gentis digui que no ens entén) — de dirigir-nos a un auditori tot d'infants i recitar de cor les bones festes.

De tal guisa ho fem, que d'altra no ens escauria, i si una vegada ens serveix la rosada damunt les violes dels camps per acompanyar l'ofrena humil de les nostres bones festes nadalenques, una altra vegada no ens manca l'instint d'enlairar-nos amb el dalt rectilini, meravellat i sense objecte, de les bombes colorides que fugen de les mans dels menuts, cercant, amunt, el chor d'aquella xicalia del cel que va cantant les bones festes del Senyor i la pau dels homes.

Avui, entre la fressa d'esmerbrina d'arran de terra i la música de la gran amplada, en tindrem prou amb el mig aire de la Rambla, just a l'alçada dels arbres i si volem (precisament, com ara s'estia en la prosa dels escriptors que s'estimen), entre la Boqueria i el carrer de Ferran, baixant a mà dreta, unes passes abans de la llibreria francesa, antiga casa Píaget, davant del pis amb els rètol que diu "Calleja Dental", ens deturem al bell mig del pas central davant de l'arbre les branques fessares del qual han florit els bastos.

Un bastó autèntic, de creixa, a hores d'ara desenvolupant i sense vides, desenvolupant de la passivitat de la justia treballada, arbre una altra vegada amb les ombres de l'art que al contacte amb la natura social s'importa- litzava.

No descobrim aquest bastó per l'escriptor més agut entre que ha estat cantat en vers i al·ludit per l'escriptor més agut entre els nostres periodistes. Des de llavors, però, el món d'aquest bastó, que ha resistit impavida la llum dels homes intel·ligents de la mateixa manera que havia resistit al canvi d'estacions, les grans plujes i les grans ventades de primavera, de caiguda tardor de les fulles, les pedres urbanes i llus la trama dels oculls.

Hem fet aquest pas i justifica el rebre públic del bastó exemplar el nostre baron, cada dia més allunyat de la certitud d'aquells que sostenien "un nido ho ha dit" i més agut d'aquella incertesa mig sentida, mig

absurda, del llec equilibrista del conte d'Aanatole France, el sol redemptor, per gràcia d'una manera de resar cepticisme d'una massa madura.

Qui diu del resar, però, bé de les salutacions a la civil. Servirà, doncs, a tra visita al bastó de l'arbre, la Rambla, per il·lustrar l'estre de mà i el "per molts anys", amb què saludem el senyor alcalde de Barcelona i en la seva autoritat els nostres conciutadans.

No sabríem dir que no admetem estrenes, creiem que l'Ajuntament no dirà que no admet bones festes.

I ens agosarem a esperar que així com un dia fou regalat un pi a la ciutat si sigui regalat ara el bastó. I que es declari monument públic l'arbre que l'aguant i patrimoni de Barcelona, la glòria de l'esdevenidor que potser ens portarà una sorpresa com aquesta:

El bastó empetit i l'arbre nodridor de bastanets que tant poden servir per a un ball de bastons com per a defenses individuals, que, qui sab Mare de Déu si damà seran necessàries contra forasters que no comprenguin aquests miracles i la llengua en la qual son dits.

J. M. LOPEZ-PICO

VOS, NACIONALISTA, JA SOU SUBSCRIT A "LA PUBLICITAT"?

Full de dietari

El breu miracle nadalenc

El nombre d'auto de lloguer i particular augmenta de tal manera a Nova York que la circulació esdevé gairebé impossible. El jutge B. House ha dit que a les avingudes principals a hores d'afinència, un hom pot travessar la via pública caminant per damunt el sostre dels vehicles deturats.

Aquí, a Barcelona, som lluny d'arribar a aquesta congestió circulatòria. Veint de qualsevol gran capital (París, Londres o New-York) fem l'efecte d'una ciutat pacífica i desinuada.

Tanmateix, a la Rambla, en determinats hores i en determinats dies podem copsar la sensació d'un tràfic excessiu, d'un efecte que sobredels límits del carrer. Ahir, per exemple, entre cinc i vuit del vespre, les Rambles i les seves vies afluentes anaven plenes.

Però ahir era dissabte i vella de les forces màximes de l'any. Els barcelonins víctimes d'una mena d'embarquecs, assenyalats les línies i es carreguen de paquets amb una paciència inusitada. Totom té pa amb totom. Tassen vallets materialment coberts d'una penjairela de gelidins i de pollastres i a primera vista semblen uns salvatges.

No ho són! Els salvatges han arribat a vestires amb plomes d'ans, però no amb aus senceres, amb aus encara vives i al·ludats.

El marc de Sant Josep, que sempre passa una mica sobre la llum, ahir semblava que l'envia tota. Aquesta inestabilitat en una altra diada n'hauria estat, ahir, la comunicació me una joia violenta.

Gidoria, paguts, ciselles, bones, dolces, crinades, soltes, automòbils, seves, etc. Tot plegat molt compacte, sense gaire malhumor, amb espurnes d'alegria i tot.

Soliditat humana? Fraternitat humana? Ahir, en aquest instant, potser sí. D'aquí uns hores, passada l'embarquecs de la diada d'anàlisi l'entusiasme repressió de l'evirar, l'altra existència la socialització del rei ranci... i del miracle nadalenc no en quedaria rastre.

CARLES SOLER I A

FIGURETES DE FANG

Un llibre pòstum del Mtre. Pedrell

Pou per un pur atzar que ell trobà, pocs anys abans de morir, l'editor que li calia; el seu editor ideal; el que havia cercat i esperat debades durant tota la seva vida. Fel que, d'advenir solament deu anys més aviat, hauria pogut ésser de conseqüències incalculables per ell i per nosaltres. Cal haver vist la fabulosa massa de manuscrits a punt, de materials tot just embastats, d'obres en fragment i de carters inflades de documentació i de paperetes d'arxiu, recollida, després del traspàs del mestre, per l'Institut d'Estudis Catalans, el seu hereu universal.

En bloc, és una cosa que fa escriure aquesta obra de crítica i d'investigació que encara resta inèdita, i dona la sensació agudíssima de l'esforç titànic, del labor, febril i inacabable, que significa l'exemplar existència del mestre il·lustre.

Una part considerable d'aquesta obra hauria perfectament pogut ésser publicada en un interval de deu anys, i l'estímul d'un editor generós i intel·ligent hauria fet possible, tal vegada, la continuació i l'acabament d'una altra bona part de la que avui resta tot just esbossada; però esbossada en un pla tan vast, i amb una quantitat tan important de materials acumulats a la seva intenció, que es pot afirmar que tota futura investigació hi és implicada, i que no hi haurà via de recerca possible que no dugui ineludiblement a través del camp treballadíssim de la investigació pedrelliana.

Hom ha insistit ja molta vegada sobre les traves i les dificultats innumerable entre les quals s'ha hagut de debatre sempre; dificultats que han retardat cada vegada per anys i hores han estat sovint a punt de fer fracassar la publicació d'aquestes obres de les seves obres de música, i que per fi pogueren veure la llum a desgrat de tot. Però no hi ha revelació més immediata i més patètica del grau d'inertia resistència que el medi ambient li oposava, ultrapassant tota mesura, que l'espectacle d'aquesta obra que no reix, ni és duta a terme, perquè l'home d'aquella característica fúria i obstinada vehemència en el treball i en la lluita contra l'obstacle, s'ha de confessar vençut i derrotat, i renuncia a continuar-la.

Davant d'aquesta massa de papers i de fragments i de tants de paquets de notes i manuscrits com anaven apareixent de tots els recons de la seva casa, als ulls astorats dels qui en feien l'ordenació i l'aplegament poques setmanes després de la mort del mestre Pedrell, per tal de fer-ne el trasllat a l'Institut d'Estudis Catalans, un pensament s'imposava a l'esperit, i és el fruit més obvi i més sensible que la treballa (que ell hagués fet deu o vint anys més aviat) d'un editor del tipus de l'Editorial Castells, de València, hauria repetit ineludiblement.

Aquest acòrdament editor, que signa el seu pòstum d'impremta així: València: Castells (i que rep del vell i del nou món comandos de llibres sense amb aquesta mateixa ànima editorial), comença una obra singularíssima i fonamental dintre tota la producció pedrelliana: tal és el "Cancionero musical popular español". L'últim volum del qual apareixia encara. Una obra de dimensions i de dificultats tècniques tan considerables com afereix la que esmentem, significaria, en tot cas, un esforç editorial establidíssim. Però del fet que una empresa d'aquesta categoria sigui realitzada a una petita ciutat de Catalunya, a la clau de la ciutat del camp, aconsegueix als nostres ulls una gràcia nova i una singular gentilesa. No sabem estimar de veure-hi i d'afavorir-hi un esdeveniment del més feliç auguri. Una participació normal de les petites ciutats catalanes a una activitat d'aquesta guisa, donaria un tal aire de diversitat i d'aristocràcia a la nostra producció total, que gairebé hi voldríem veure una promoció de "provincia" a un pla més alt de plenitud i de polidècia ciutadanes.

El nou llibre que acaba d'eixir aquests dies de la impremta de l'Editorial Castells és un últim capítol de l'autobiografia del mestre Pedrell, i té per títol: "Jornadas de Arte". Els fragments anteriors als quals el present serveix de final, són els volums ben coneguts de l'edició Ollendorff, de París: "Jornadas de Arte" i "Orientaciones". No es tracta pas, en rigor, d'un llibre de Memòries, en el sentit establert del mot, sinó, més aviat, d'un sumari general a guisa de dietari comentat de tota la seva activitat espiritual; però d'un comentari que no per ésser concis i objectiu, i exempt d'aquella minuciosa complacència del típic llibre de confidència, deixa d'ésser personal, d'un íntim escalf personal immediat i vivent. Dins el to lliu i espontani del narrar hi és tan forta aquesta suggestió de sinceritat, que la brava i

negligència silueta de l'home de dretura que ell top, s'incorpora a cada pàgina, i a cada anècdota, us sobla amb una dolça violència de representació total i palpable.

Un dels capítols del llibre més evocadors és potser aquell en el qual relata els moments cabdals de la composició del "Comte Arnau" i l'especial estat d'esperit que l'acompanya a través de l'èpic combat pel domini del tema rebel, que no es deixava junyir a cap esquema tradicional. En els apèndixs hi figura la correspondència lingüística amb Maragall i amb Morera i Galícia durant aquesta època, completant així l'exacta evocació de l'ambient intel·lectual i sentimental dins el qual fou generada aquesta obra pedrelliana.

Es en certa manera fa col·laboració tota entre el músic i el poeta que se'ns representa; tota la comunicació haguda entre ells durant aquest temps, ja que personalment no arribaren a entrevistar-se fins quan la partitura estava ja terminada, temps havia. Però el cas curiós que aquesta correspondència aclareix és com el poema i la partitura neixen gairebé paral·lelament, ja íntimament lligats des del començament de què hom pogués prevenir la corba total del poema i la seva possible congruència amb la via que el músic havia de seguir ineludiblement, per necessitats formals i tècniques específiques i interrogables.

A propòsit, li escrivia Maragall: "Va vent-se (aquesta obra) en mi sense pla: quasi puc dir que ja no sé com començar ni se com acabar..." i més lluny afegia: "Ja s'hi ha pensat bé, vostè, a lligar-se a una producció d'aquesta mena? No deixa d'ésser ben singular (i pel meu gust, li confesso, atractiu, misterios) veure un músic i un poeta encantats en una aporosió intermitent, i que en compte de dominar-la, es deixin dur per ella, com obediències a un misteriós encís."

Maragall, demés, no concebia l'obra teatralment, encara que li semblava molt musical a trossos, però per un músic que en volgués fer un comentari simfoni... sent-se les paraules, a la manera de Strauss en el "Don Juan" de Lenau, que oïa a propòsit.

En realitat, la concepció i la realització del músic són una cosa tan fulminant que Maragall no es donà compte fins a última hora que Pedrell havia vist i sentit el "Comte Arnau", sobre tot escènica. El moment en el qual l'un i l'altre tenen, de sobra, clara consciència d'aquesta divergència d'intencions, és en arribar al terme en què la concepció plàstica i dramàtica de l'acció reclama un final, un desenllaç. L'ànima en puna del comte maragall, disparada com és per tota una eternitat en aquella folia cursa d'espectres de danyats, no té, naturalment, terme ni aturador, "... la cavalcada va llançada a l'infinit..."

Aquí el músic topava amb un problema que el commovia fonamentalment: les ordes del seu fratri, el mateix Morera i Galícia que s'hi referien, revelen bé la intensitat amb què aquest trágic destí el preocupava, i no tan solament des d'un punt de vista dramàtic, sinó aduoc teològic. Maragall, tot i suggerint un final purament musical bastant semblant al que definitivament s'havia d'imposar al mateix músic, tornava a insistir sobre la seva dependència i el seu caràcter d'esclavitud durant la visió erradívola que no es deixava mestrejar pel poeta ni dur vers un acabament o solució que pogués ésser prevista. I, no obstant, aquesta solució, que havia d'ésser la del músic, estava ja clarament indicada en el mateix poema:

"Canta! que la cançó nova la vella faci emmudir..."

"La cançó vella i la nova no es desmenten d'un brei; solament, segons es canta, fa esgarriat o fa content..."

Era la redempció de la cançó, i per la cançó que

"poc a poc es va endolint..."

i era, en certa manera, fins a tal extrem l'única solució possible, i únicament possible per la música, que el mateix poema ja la reclamava, aquesta música, com una necessitat essencial.

En un moment donat el poeta confessa que el seu "Comte Arnau", l'ésser realitzat musicalment, és "una qüestió quasi d'èsser o no ésser". Aquest sentiment contrasta talment amb aquella anterior apreciació de Maragall respecte de la musicalitat del seu poema, que hom és temptat de preguntar-se: fins a quin punt la col·laboració de Pedrell hauria pogut influir en la concepció del poeta, en el sentit de fer-hi llistar tot el tema vers un pla de pura suggestió musical, de situar-lo dins un sentiment formal i dins un dinamisme essencialment musicals? Aquesta pregunta pregunta ens sobla més d'una vegada a través d'aquesta

Vers l'entesa democràtica entre França i Alemanya

La Conferència de Lausana, la reunió de Londres i l'últim debat a la Cambra francesa són tres fets que donen, més o menys directament, vers una política d'entesa democràtica entre França i Alemanya, tota vegada que l'Entesa pluriètica ha estat un somni ineficaz per a l'opinió. Els alts capitalistes de França i els alts capitalistes d'Alemanya, en comptes de mirar d'entendre's, no han fet, sinó, declarar-se la guerra, amb la compllicitat dels Governos respectius, dintre dels quals han tingut una influència preponderant. Els capitalistes francesos volen el carbó d'Alemanya i per això fomenten la campanya de violència en pro de l'ocupació de la Ruhr; els capitalistes alemanys atien l'esperit de revenja per a Saar, tard o d'hora, a una guerra contra França que els permeti recuperar el ferro de Lorena. Són ells, els capitalistes alemanys, els que han presidit amb els poderosos recursos que disposen dins el món de la finança a la depreciació del marc per a fer impossible el pagament de reparacions; agreujant així, amb una astúcia de guineu, el present per a salvar l'esdevenidor; sota l'actual façana de misèria, la potencialitat del país, que segueix produint sense aturador, és enorme i representa la constitució d'una reserva de forces econòmiques que ultrapassa els càlculs més optimistes. El Govern alemany no afavoreix aquesta política concedint fabuloses subvencions a les Compagnies de navegació?

Nosaltres estem persuadits que l'opinió general del poble francès no ha vist ara abans ara amb bons ulls la política xovinista del Govern, malgrat de la campanya que aquest, megut pels elements parlamentaris del bloc nacional, feta fer a la Premsa per treballar la consciència pública. Cal convèncer-se de què l'opinió és cada dia més difícil de manejar i si no es consulten els seus interessos; la religió era abans un magnífic instrument per a conduir els pobles, i ho és encara avui, més o menys relativament, en l'Islam; quan la Premsa no obeeix a cap ideal polític, quan serveix només les miras d'una oligarquia, desvia l'opinió del dretur camí i acaba, comptat i debatut, en la ineficiència.

Per hegeliana que sembli l'affirmació i per paradoxal, direm que, quan provee d'elements netament contraris, l'oposició dels interessos econòmics deixa la porta oberta a la conciliació, a menys que es prefereixi alhora procediment del robatori a la de la usurpació. L'oposició d'interessos econòmics entre França i Alemanya és el principal argument que es pot aduir a favor de l'entesa econòmica entre tots dos països. Si França te porra i Alemanya carbó, no poden, doncs, queixar-se d'una situació política de la qual són els primers culpables.

L'atemptat criminal que costà la vida a Gabriel Narutowicz ha perdurat davant el poble el prestigi de la dreta. L'assassini podrà ésser un desequilibrat. Però la cosa certa és que pertany al partit nacional democràtic, i que el seu acte respon a l'exaltació creada per elements d'aquest partit. Les esperances posades per Alemanya en la possible guerra civil de Polònia haurien de quedar destruïdes de la dreta de l'Europa central apassionada. Pel camí que ha seguit en els darrers mesos, duren ràpidament llur pas a una nova caiguda fatal.

Mentrestant, el centre i l'esquerra han fet més estreta lligadura. Així és degut que el nou president hagi estat elegit al primer torn d'esclat amb una majoria superior a l'abundada pel president assassinat. Ha obtingut Woyciechowski 298 vots contra els 221 de Morawski, candidat de la dreta.

Woyciechowski, que fou ministre de l'Interior en el Govern Paderewski, gaudia a Polònia d'una influència molt forta. Home d'alta valia moral, unia a la seva intel·ligència i a la seva cultura un esperit pràctic i un sentit polític remarcables. En el seu missatge presidencial demana la unió de tots els patriotes en el mutual respecte. "Demana a Déu totpoderós, diu, i suplico a la nació polonesa, d'eliminar dels nostres sentiments l'esperit del mal, que durant molt temps ha pesat damunt nosaltres... Recordem-nos tots, sense distinció de partits, de les paraules de Mickiewicz: "Tant com millorarem les vostres ànimes, millorarem les vostres lleis". Fem el propòsit de col·laborar fructíferament en la vida pública per al bé general".

Polònia és un poble sentimental, però d'una sentimentalitat viril. L'escena de sang que ha vist Varsòvia recentment pot influir sobre l'ànim dels polonesos en el sentit de tancar el coll de les passions fanàtiques.

Assenyalant encara del sumari de "Jornadas de Arte" el capítol curiós del seu viatge a l'Argentina a l'ocasió de la representació dels "Pireneus" al teatre Colón, de Buenos Aires; i les referències sobre la composició de la "Matinada", de l'Adrià Guai, de les "Visions de Randa", de Morera i Galícia, i de la "Glosa", de Maragall, al costat d'un index bibliogràfic complet de totes les seves publicacions que s'acaben entre el 1903 i el 1912.

Aquest llibre, digam finalment, té una presentació agradable i una portada d'una molt sobria elegància.

ROBERT GUERARD

consideren com a perjudicial per a la producció, sola base, segons ells, de la matèria impositiva. Aquesta desbarrega d'aigua freda ha fet perdre el nord a Tardieu i, sobretot, a Daudet, la influència política del qual se'n va cada dia més en orris. Daudet va esdevinent insolent. Les esquerres triomfen damunt Poincaré, que desaconsella, ara, les sancions militars contra Alemanya, tenint en projecte, en canvi, la imposició de drets a les matèries que van dels seus centres de producció als seus centres de transformació, a la zona ocupada. França està en el dret i en la necessitat que Alemanya la reemborsi dels cabals bestrels per compte d'ella, car a ella, a Alemanya, pertoca reparar les regions que ha devastat; però es tracta de 100 mil milions de francs paper, xifra que a hores d'ara no representen, sinó, uns 36 mil milions de francs or.

J. PEREZ JORBA

17-12-1922.

A POLONIA

El nou president de la república

Estanislau Woyciechowski, el nou president de la República polonesa, és un antic socialista, company de Pilsudski, que en els darrers anys ingressà en el partit polones moderat que porta el nom de populista.

En veritat, la lluita dels partits a Polònia, en aquests darrers mesos, no s'ha plantejat cruantment entre la dreta i l'esquerra, sinó entre la dreta d'una banda, i el centre i l'esquerra d'un altra. L'actitud intransigent de la dreta, la seva manca de flexibilitat política, han acabat per unir els centristes i els esquerrans. Així mateix, davant l'actitud xovinista d'aquella, les minories nacionals, tan nombroses a Polònia, s'han decantat naturalment cap al grup contrari. Els homes del partit nacional democràtic, principal nucli de la dreta polonesa, no poden, doncs, queixar-se d'una situació política de la qual són els primers culpables.

L'atemptat criminal que costà la vida a Gabriel Narutowicz ha perdurat davant el poble el prestigi de la dreta. L'assassini podrà ésser un desequilibrat. Però la cosa certa és que pertany al partit nacional democràtic, i que el seu acte respon a l'exaltació creada per elements d'aquest partit. Les esperances posades per Alemanya en la possible guerra civil de Polònia haurien de quedar destruïdes de la dreta de l'Europa central apassionada. Pel camí que ha seguit en els darrers mesos, duren ràpidament llur pas a una nova caiguda fatal.

Mentrestant, el centre i l'esquerra han fet més estreta lligadura. Així és degut que el nou president hagi estat elegit al primer torn d'esclat amb una majoria superior a l'abundada pel president assassinat. Ha obtingut Woyciechowski 298 vots contra els 221 de Morawski, candidat de la dreta.

Woyciechowski, que fou ministre de l'Interior en el Govern Paderewski, gaudia a Polònia d'una influència molt forta. Home d'alta valia moral, unia a la seva intel·ligència i a la seva cultura un esperit pràctic i un sentit polític remarcables. En el seu missatge presidencial demana la unió de tots els patriotes en el mutual respecte. "Demana a Déu totpoderós, diu, i suplico a la nació polonesa, d'eliminar dels nostres sentiments l'esperit del mal, que durant molt temps ha pesat damunt nosaltres... Recordem-nos tots, sense distinció de partits, de les paraules de Mickiewicz: "Tant com millorarem les vostres ànimes, millorarem les vostres lleis". Fem el propòsit de col·laborar fructíferament en la vida pública per al bé general".

Polònia és un poble sentimental, però d'una sentimentalitat viril. L'escena de sang que ha vist Varsòvia recentment pot influir sobre l'ànim dels polonesos en el sentit de tancar el coll de les passions fanàtiques.

A. ROVIRA I VIRGILI

SEQUIENT EL TRADICIONAL COSTUM DE DONAR UN DIA DE DESCANS AL PERSONAL DE REDACCIÓ I D'IMPRESA EN CELEBRACIÓ DEL NADAL, "LA PUBLICITAT", MALGRAT QUE ENGANYI AQUESTA DIADA RECAIGUI L'ENDEMA DE LA FESTA SETMANAL, NO APAREIXERA FINS DIMECRES AL MATÍ

El teatre a Berlín

A la Schillerplatz, a dues passes d'Unter den Linden, s'aixeca el Teatre de l'Estat prussià. Admirable edifici de Schinkel, sense la més mínima extremada d'originalitat ni individual, ni nacional, però d'una exquisida comprensió dels models. Cap extremat per una originalitat individual ni nacional i no obstant l'edifici no pot ésser només que de Schinkel i Schinkel no pot ésser més que alemany. La major part de les coses més fines i més nobles ciutadanes de Berlín són degudes a aquest gran arquitecte del segle XIX, o a la seva influència.

Diu, aquest meravellós teatre abans de la guerra era el preferit de l'emperadriu. Com a conseqüència, era un teatre reservat a les produccions adequades a la intel·ligència i a la sensibilitat de l'emperadriu. Hauptmann no s'hi podia representar. Massa revolucionari. L'emperadriu volia o coses fàcils de les que fan passar l'estona o revistes coronades amb himnes patriòtics. Xim, xim monàrquic. Avui, després de la revolució hi ha entrat no solament Hauptmann, sinó també Wedekind. I gràcies a Déu, també Shakespeare. Com a director que s'adaptés a les noves tasques del teatre, l'Estat prussià tria un obscur director d'escena de Königsberg, Teodor Jessner. Aquest home en quatre dies s'ha imposat i ha arribat a fer oblidar. El "regisseur" preferit del públic i de la crítica berlinesa, Max Reinhardt.

L'originalitat de Jessner consisteix en presentar les obres amb la més gran simplicitat; l'escenari resulta elevat sobre tres esglaons, el fons és obscur i indefinible, i el decorat és només insinuat per mitjà de la cosa que es considera més important per l'escena. Per exemple, durant tot l'"Otel·lo" es mantenen els tres esglaons i el fons a través de totes les escenes. Només una columna servirà per ocultar a Otel·lo quan escolta la conversa de Cassio i Yago, un lit amb un dossier que va des del més alt de l'escenari fins a terra ens indica la cambra d'Otel·lo, etc. El diferent grau d'il·luminació fa la resta. Normalment l'element de la decoració va de dalt a baix de l'escenari, així és que totes les figures resulten allargades. Així, dona sovint una extraordinària noblesa a la representació. Per exemple, l'escena on Otel·lo conta com ha conquistat el cor d'Otel·lo en la regie de Jessner, meravellament interpretada per Fritz Koster, és inoblidable.

En torn de Jessner s'hi ha creat una mena d'escola i el Staatstheater s'ha convertit en una mena de lloc d'ensenyament de nous projectes d'interpretació de les obres de teatre, que uns cops surten bé i altres malament. En una mateixa nit podem veure una representació de George Büchner, d'un grotesc il·luminat que fa ressaltar el fons trágic de l'obra i una del "Metge per força" a través d'un teló de petits quadrets, simplement poca solta.

El mal de Jessner és que es permet retallar, moltes vegades sense cap raó, les escenes que li sembla. Jo crec que això després de Reinhardt no s'hauria de tornar. Reinhardt, no solament representava Shakespeare sense prescindir d'una escena, ni de un personatge, sinó que ha arribat a representar Molière amb els divertiments o ballets que sovint s'hi acompanyaven i que no tenien cap relació amb l'obra. Tal volta això darrer és excessiu, però, en canvi el que ha vist Shakespeare per Reinhardt, trobarà a faltar la més mínima supressió que es faci.

S'ha dit que si un autor no té més que el que els seus crítics li troben és ben poca cosa; Shakespeare interpretat per un "regisseur" amb dret a suprimir el que li plaurà, és purament Shakespeare explicat per un crític. I això no s'ha de tolerar.

Les darreres coses que ha representat Jessner han estat Otel·lo i Macbeth. Otel·lo, si Koster no s'oblidés sovint que la major part de l'obra està en vers, i que per tant una interpretació naturalista, fent lluir els crítics més inharmoniosos i barbets està fora de lloc, resultaria bé.

En canvi Macbeth està definitivament malament. Volem representar Macbeth com una rondalla, si volem com un mite tot exterior, i oblidem el que constitueix el més profund de l'obra: l'anàlisi psicològica dels personatges. Pensen en Lady Macbeth i sobretot pensem en les relacions entre Macbeth i la seva dona i on el fons eròtic de tota l'acció i diguem-me si no ens trobem davant dels problemes interiors més torbadors, que tot just ara han estat remoguts pels novel·listes russos.

Jessner en aquesta obra ha abandonat el sistema dels tres grans esglaons. Però, en canvi, hi ha una quantitat enorme d'escales a cada escena. Totes les escenes passen pujant i baixant una escala. Una escala és un excoel·lent mitjà de donar relleu a una figura, en un moment donat. Però, si durant tota una obra, com s'esdevé sovint, en els regisseurs, artistes, veieu que ara un personatge està dalt, ara està a baix, ara, un puja un graó, ara un altre el baixa, ara pugem corrent, ara poc a poc, i tota l'obra passa entorn de les possibilitats d'una escala, arribem a indignar-nos.

En general a Alemanya es dona massa d'importància a la "regie". Naturalment que no vull defensar el desordre nostre. Però, a Alemanya els actors estan convençuts que són purament els braços, els instruments del "regisseur". Creuen que tota la representació està destinada a expressar com el "regisseur" ha volgut entendre l'obra. Així us trobareu amb actors excel·lents, que interpreten d'una manera absolutament indiferent un personatge. Tot això és en benefici de la unitat de la representació. Però, si l'autor hagués volgut absoluta unitat hauria fet lírica. El drama exigeix una certa multiplicitat, un cert desordre, si voleu. On hi ha dues coses individuals no hi cap idea que les redueixi a la unitat; sempre hi ha una resta individual irreductible. Així és el que passa amb els personatges del drama, que no s'haureixen en la unitat de pensament del dramaturg.

Per això, la representació dramàtica perfecta és aquella en que la unitat del drama no priva als actors de donar tot el personatge i no purament aquella part reductible a la unitat.

El "regisseur" representa l'autor però, els actors representen els personatges.

Quan en el moment de la creació dramàtica l'autor posa un personatge al món, ja sap que accepta quelcom que depassa per tot arreu la seva obra. L'acció d'Hamlet, no és tot el personatge Hamlet. D'Hamlet Shakespeare ha triat el que li ha convingut per la seva obra. Fora d'això, irreductible al pensament de Shakespeare, hi ha la resta de la personalitat d'Hamlet.

L'obra dramàtica és la solució harmònica del conflicte entre la multiplicitat dels personatges i la unitat de pensament de l'autor. Una representació ha de reproduir aquesta harmonia sense deixar predominar excessivament l'una cosa ni l'altra.

Un predomini relatiu de la unitat o de la multiplicitat és la distinció del drama clàssic o el romàntic. (Comparem la "Ifigènia" de Goethe amb el "Gotz").

Es dirà que aquest equilibri entre unitat i multiplicitat és difícilíssim d'assolir. Jo respono, però, dos casos en que aquest equilibri era mantingut en el grau just que les obres exigien. Les dues representacions a que alludim es mantingueren dues i les emocions més fortes de la nostra vida. Una és la representació del "Götter i Väter", sota la direcció de Reinhardt. L'altra és la representació dels "Bürgler", de Schiller al Staatstheater. Antecedents coses les veig veure el 1920.

El grau de perfecció que aquestes dues interpretacions tenien no ha estat per ara assolit en les representacions més recents.

JOAN CRELLS

Berlín, des d'abon.

CONSILLS A L'IMA

No vagis a la font ni a cap altre lloc. Ton germà tot i l'obediència dels seus, amb la dreta subjecta son cavall. Bala amb l'esquerre un arca caribbea. Adés parlat tot hots amb la fonsa. Ha dir tot nom com en amagat com a l, arrencant sis ulls sota l'obra. Ha travessat d'un bot cap del rec. Tot ben com és i amb el mirall. És decantat al repòs de la cinelera. El rosa de son llavi, fonsa. Té el tremolor de l'alba marineria. Ton germà no és gèls de ton amant. Ni vol besar ton coll boca lleugera. És Lida son secret. No veus, brillant. Son esguard resseguir la torrencera. I a damunt del cavall, ran del canyó. En cloure solva i pla la nit severa. Son si mimó no reconeix tu a mi. I el socce de la teva cabelleria. No vagis a la font, ni carré avall. Ni cerquis l'ida en la penombra vaga. Ton germà deu a la dreta son cavall. I a l'esquerre la fulla d'una daga.

]]

Quan elon la tarda i cap rem no trisa. Sino ta veu que mor a l'horitzó. Ton riure fresc, errant sota la brisa. I el rem d'un cavall pel carreró. No abandonis la casa de ta mare. I el tunic ciny nuvent del cordó. Entre l'enra del mur s'amaga, rara. La faç ombriu d'un barber, cercadó. Dels catorze anys que el pudor arrececa. Dels tetons nats a l'alba, de l'oló. Del vergé obert damunt la cabellera. I dels teus ulls vençuts per llur claró. Veus un senyal damunt son coll, purpurí? Sagna totjust, és recent sa doló. Fosca i sinistra, fosa en el murmuri. Del rec esquiu. No hi calgué rasó. Ni engany ans el trofeu, en lluita vana. Del marfil de les dents de sa germana. J. V. FOLX

CATALUNYA

col·laboració de la Premsa, així de Barcelona com de fora, envers la nostra iniciativa i també la publicació d'articles.

GASETA LOCAL

OBSERVATORI METEOROLÒGIC DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA
Dia 23 de desembre de 1922.

Hores d'observació: 7, 13, 18
Baròmetre a zero i al nivell de la mar, 757.8; 758.1; 759.2.
Termòmetre sec, 8.2; 11.0; 9.5.
Termòmetre humit, 6.9; 7.2; 7.0.
Humitat (centèsimes de saturació), 82; 83; 87.
Direcció del vent, W.; W.; VV.
Velocitat del vent en metres per segon, 5; 5; 1.
Estat del cel, núvolos; núvolos; quasi seré.
Classe de núvols, cúmulus-nimbos; cirrus-stratus; cirrus.
Temperatures extremes a l'ombra
Màxima, 11.8.
Mínima, 8.2.
Mínima arran de terra, 5.6.
Oscil·lació termomètrica, 3.6. Temperatura mitja, 10.0.
Precipitació aigua, des de les 7 hores del dia anterior a les 7 hores del dia de la data, 1.7 mil·límetres.
Recorregut del vent en igual temps, 108 quilòmetres.
Observacions particulars: pluja a la nit del 22 al 23.

LA PUBLICITAT
PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Barcelona: Dues pessetes cada mes. Catalunya, Espanya i Portugal, 7.50 pessetes tres mesos; 15 els sis mesos; 30 un any.
Unió Postal: 25 pessetes tres mesos; 50 els sis; 90 un any.

Els Amics de la Poesia tindran sessió el dia 27, a dos quarts de set del vespre, a la Sala Mozart. La sessió serà dedicada a la poesia indostànica. Hui-gint-s'hi produccions degudes als poetes Clementina Arderiu, Millas-Raurcil, López-Picó, Maria Manent i d'altres.

CAMISERIA SANS
Boqueria, 32
Gran assortit en corbates

Sempre elegants, sempre distingides, les Jaques de Brillants del Brasil. Les trobareu legítimes i amb muntures d'or de llei a la Casa Cots (antiga de Cots i Durban), Hospital, 11 (prop de la Rambla).

Sangrà Tel. 1472 A. Canyeras
Fé, 11

RESTAURANT ROYAL
Saló de Te
cada dia de dansant de 5 a 2/4 de 8 i dinar a l'americana de 9 a 11.

Durant les properes festes tindran lloc a l'Ateneu de Sant Lluís Gonzaga, de Sant Andreu del Palomar, extraordinàries representacions del tradicional espectacle dels "Pastorets". Veu's aquí l'ordre de dites funcions:

Els dies 25 i 31 de desembre de 1922 i 6 de gener de 1923, primera, segona i tercera representacions del drama sacre lric, de gran espectacle, dividit en sis actes, un epíleg i vint quadros, el títol del qual és "El rei de l'amor", augmentat enguany amb els nous quadros "La degollació dels innocents", "El pobre assaltat al palau del rei Herodes" i els tendres "Episodis de la infantesa de Jesús".

Els dies 26 de desembre i primer i 7 de gener, tres úniques representacions del meravellós espectacle nadalenç, de gran aparell i cinc actes i 23 quadros, que un èxit tan gran ve assolint cada any, titulat "Els pastorets de Betlem".

Ambdues obres seran presentades amb el luxe escènic i l'aparell que es requereixen i sota la direcció musical del doctor En Josep Boguñà.

COL·LEGIALS
CAPES
IMPERMEABLES
SUPERIORS
CASA ROSICH
Ronda St. Pere, 7
Plaça Sta. Anna, 9
BARCELONA

REIS Fonògrafs, discos, articles de futbol, joguines.
Santa Anna, 81.

Xacolata Garcia-Reus
Abans de comprar el gènere per al vestit o l'abrico viaieu la panyeria
J. MIR VIVES, Rda. Sant Pere, 15

Avui es reuniran al teatre Olimpo, Mercaders, 38 i 40, alguns centres i grups d'estudis psicològics, per celebrar una festa de confraternitat.

Ferreteria bateria cuina
R. Roca Mataró
Articles per a presents
Joguines per a Reis
Coberts de metall blanc
Argenteria, 49 i 51.—Tel·l·fons, 288 A i 647 A

El Col·legi provincial de Veterinaris, en la seva darrera sessió, va adoptar l'acord de complimentar la circular del Governador civil, publicada a l'onze del present, relativa a la inspecció de carnis i els requisits de les certificacions per les carnis, els certificats del qual seran facilitats als inspectors municipals que prèviament ho sol·licitaran de l'entitat.

PARAIQUES CARDUS
Portaferrixa, 10

PARAIQUES CLAPES
Ferran, 14, casa

Galeria Layetanes
CORTS CATALANES, 613
MOBLES, JOIES, TAPISOS
LAMPARIES decoració, projectes per eminents artistes

Ahir, després de llarga malaltia, morí el conegut empresari de teatres En Joan Elias. Era fill del popular empresari Ignasi Elias, que construí els primitius teatres Tivoli i Novetats.
D. E. P.

PERMANYER
CONFITERIA — PASTISERIA
Gran assortit de pastes i galetes, pastes de pastissos i pastes de pastissos. Especialitat en el torró de crema i les neules de nata.
Passatge de Colom, núm. 2. Tel·l·fons 2526 A

EXQUISITS
XAMPANYS
"Carte or", "Gran Naolonal", "Carte blanca", "Carte blava", "Carte vorda"
Venda: Societat Anònima Monogal
Princesa, 25; Portal de l'Angel, 14; Ronda Sant Antoni, 4.

Ahir, amb motiu del sant de la Reina d'Espanya, van fer festa les oficines de l'Ajuntament i de la Mancomunitat.

Tots els mals que hi ha a la pell que molesten tant i tant amb la **CREMA NEPENTAN** fugen prompte sens tropell.

CHAMPANYS, VINS, LICORS
Establiment sucursal
DALMAU OLIVERES
Plaça Universitat, 9
Ronda Sant Antoni, 1

Reunint el Jurat qualificador del concurs de segells per a la Unió Jurídica Catalana, acordà per unanimitat concedir el premi al dibuix que porta per lema "Avant!" i l'accessit a "Compliment".

Cal també fer especial menció dels dibuixos "Trofeu", "Ocells" i "M. P." Pel Jurat qualificador, Apels Mesres, Jordi Oliver, Joan Malquer, Ferran de Sagarra i Dionís Baixeras.

CAFÉ LA GARZA
PÍDOL EN COL·LADOS
ES PURO

SEGUINT EL TRADICIONAL
COSTUM DE DONAR UN DIA DE DESOANS AL PERSONAL DE REDACCIÓ I D'IMPRESA EN CELEBRACIÓ DEL NADAL, "LA PUBLICITAT", MALGRAT QUE ENGUANY AQUESTA DIADA RECAIQUI L'ENDEMA DE LA FESTA SETMANAL, NO APAREIXE RA FINS DIMECRES AL MATÍ

Amb ocasió de la diada dels Reis, l'Associació general Francesc de Mútila, Reformes i Ancients Combatants de Guerra resident en Balears donarà

el dia 6 de gener, la seva festa anyal, en el curs de la qual es repartiran joguines a tots els fills d'antics combatents francesos i voluntaris de la Legió estrangera francesa que hi assisteixin.

Per a facilitar els treballs d'organització del Comitè, es prega als pares dels nens citats, que facin conèixer el nom i els anys de cadascun d'ells, com més aviat millor, al domicili de l'Associació, carrer Duc de la Victòria, 11, principal. El despatx està obert els diïlluns i divendres, de 7 a 8 de la vetlla.

Forn del Cigne
Pelai, 38.—Tel·l·fons 2973-A
Exquisits torrons especials de crema, nata Xixona, Alacant, mas-sapà de Càdiz, etc., etc.
Neules en capses metàl·liques. Riquíssim pa de Gènova.

Ostres BON-TEMPS. Quintana, 7

Demà, diada de Nadal, al "Centre Excursionista Els Blaus", de la barriada de Sarrià. Major, 37, tindrà lloc, a les sis de la tarda, la inauguració del pessebre.

Podrà visitar-se tots els dies festius, fins la Candelera, d'onze a un del matí i de quatre a vuit de la tarda, i els dijous, de quatre a deu de la vetlla.

SANTASUSANA Màquines cosir i de for mitja, agulles i peces. **CARME, 40.**

JOIES VERITABLE OCASIO
i objectes usats de totes classes
Preu fix. Talters, número 41

CORDILLERA
Vi blanc, 0.75 amp. lit.
Cellers **ARNO & MARISTANY**
S'ha tornat a obrir el restaurant del Parc, en el que s'han efectuat importants reformes.

CASA PUJOL Durán i Bas, 3
Tastau
EL GRAN LICOR CUMI
Durán i Bas, 3. ANIS PUJOL

E. FUREST
Passatge de Gràcia, 12-14
Per a PRESENTS
Vegeu
LES NOVETATS
que acabem de rebre

El dia de Sant Esteve tindrà lloc al Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la I., un concert a càrrec de la Schola Orpheonica, dirigida per En Josep Alier. El programa és integrat per nades i cançons populars.

JOIES VILANOVA UNIO, 6

OSTRES I MARISCOS
Serveia domicili
La Ostrícola Marennaise
Boqueria, 27 - Tel. 2785

Del Comitè Pro-Carnaval de Barcelona, hem rebut el cartell anunciador de les festes que se celebraran al Parc de Montjuich, durant els dies 11, 12 i 13 del mes de febrer propiuent.

Nadal! Cap-d'any! Reis!
L'obsequi més llaminer per a un infant, és el patriòtic

Calendari de LA MAINADA
No he oblidat, nacionalistes!
Ni oblidau tampoc el deure que tots teniu de cooperar a l'èxit de les publicacions notament patriòtiques.

"HOLOPHANE" (aparells i reflectors d'il·luminació). S'economitza un 50 per 100 de cost de fluid elèctric. Gran varietat de tipus. Concessionaris exclusius per a la venda a Espanya
METRON, Plaça de Catalunya, 17

L'Afició Artística, domiciliada a la Ronda de Sant Pau, números 77 i 79, posa en coneixement dels seus associats i amics, que avui celebraran al seu local social una vetllada teatral, posant-se en escena les obres "El octavo no mentir" i la "Casa de Socorro", acabant l'acte amb un lluit ball.

TOS Catarros, Refredats, Broguits, crò-niques, es curen ràpidament amb l'Elisir domèstic Climent.

AVIS. — L'Associació d'Empresaris d'Espectacles, d'aquesta ciutat, fa saber al públic que els associats a la dita ciutat no anuncien els seus espectacles al diari "La Vanguardia".

Ha quedat definitivament organitzada la prova excursionista per muntanya que el Centre Excursionista Rodamon prepara per al dia 28 de gener de 1923, efectuant-se amb el següent itinerari: Gavà, Araprunya, La Morella, Begues, Torrelles, Turó de Sant Antoni i Sant Boi, no estant el camí marcat i essent la marxa lliure. Degut a estar la jornada dividida en dues etapes, a Torrelles s'hi establirà una hora de descans.

Com que el reglament prohibeix que prenguin part els atletes dedicats a curses a peu de fons i mig fons i marxa atlètica de fons, es de greure que la prova serà concorreguda per totes les entitats excursionistes, ja que no tenint aquells elements estranys, podran lluitar brillantment per a conquerir els premis individuals i l'artística copa de plata destinada a la classificació d'entitats.

Preguem a tots els que en desitgin detalls es dirigeixin al Centre Excursionista Rodamon, Palma de Sant Just, 3, principal, tots els dimarts i dijous, de deu a dotze de la vetlla, on se'ls facilitaràn cartells i programes de la prova.

CASA
Pantaleoni Hns.
ACTUALMENT RECEIXEN
A TOTES LES SECCIONS
Notables rebaixes
13, Portaferrixa, 13

Llibres i joguines instructives.
Llibreria Subirana. Portaferrixa, 14.

Fundes per a Ballestes
les protegeixen i donen millor suspensió. **ABADAL**, Aragó, 239

Demà, diïlluns, l'Orfèol Llevant celebrarà una festa nadalenca, a l'estatge de l'entitat, Marqués de la Quadra, 1, principal, Barceloneta.

Programa: Simfonia a piano, pel senyor Trullas; representació de "L'Ànima en pena"; cançons d'infants, per la secció de nens i nenes de l'Orfèol; concert per l'Orfèol.

S'interpretaran obres del senyor Marimón, Ribó, Tomás, Moya, Pujol i Morera. Dirigirà l'Orfèol el mestre Marimón.

POMELLISTES I FUTBOLISTES PETITS, ja han arribat els vostres mocadors.

Els trobareu: Llúria, 2, xamfrà plaça Urquinaona. Magatzem de brodats i puntes.

Calçats SUBUR
Boqueria, 30
Segueix a la venda al preu de cost el tan cèlebre model de **PROPAGANDA VERITAT**. Brodeu qualsevol color, cost a mà **29.05** per a senyor

Si teniu mal de coll ussu **FARINGOL**
Demaneu-lo a les farmàcies i drogues, 30, farmàcia Aragó.

REIS el llibre de el millor present. Llibreria Subirana

A la tarda d'ahir rebé cristiana sepultura, l'esposa del nostre bon amic En Pere Arnó, Na Rosa Maristany i Colomer.

L'acte de l'enterrament constituí una important manifestació de dol.

Acompanyem en son desconsol a l'afectada família de la finada. (A. C. S.)

12 hores es giren els gabanyes
a l'inrevés. Diputació, 319, xamfrà Bruch.

Procedent de Berlín ha arribat l'eminent concertista de violoncello N'Antoni Sala, i entusiasta patriota, el qual ve disposat a realitzar l'ofertament fet amb motiu de la seva darrera estada en aquesta ciutat, de donar un concert amb la finalitat d'instaurar un premi destinat a pensionar el nostre jove d'ambdós sexes, posseïd d'aptituds musicals i mancats de mitjans per poder cursar els estudis necessaris.

Gran Saló Dore
de la GRANJA ROYAL
Pelai, 58

Souper Ravellon de Noel
Tenint un estoc de 10.000 ampelles de l'exquisit xampanya marca **ROYAL CURVÉ DORÉ**, el valor del qual és de 15 pessetes ampolla, es vendrà al preu de vuit pessetes al mostrador de la pastisseria durant les festes de Nadal, com reclam i obsequi als clients.

TORRONS :- NEULES
PASTES DE NATA

MONTAÑA
Vi negre 0.75 amp. litre
Cellers **ARNO & MARISTANY**

Es troben ja molt avançats els treballs que la Comissió de Festes i Secció de Beneficència de l'Ateneu Obrer del districte segon realitza per portar a terme i amb l'èxit més esclatant la tradicional cavalcada que per a la diada del Reis se celebrà per anar a rebre a SS. MM. els Reis d'Orient.

Aquesta cavalcada recorrerà el districte, fent llurament als nens del districte, de les joguines que els Reis els portin.

A l'estatge social de l'Ateneu es farà un repartiment gratuït de joguines per als nens pobres del districte.

A tal efecte, la Comissió de Propaganda ha dirigit als veïns acomodats del districte una sentida allocució per tal que vulguin contribuir a l'obra de caritat que fa l'Ateneu, essent ja nombrosos els donatius rebuts.

La Secció de Beneficència de l'esmentat Casal que té per lema "Fent almorina fem Patria", prega notament a les persones caritatives que vulguin fer quiscun donatiu, en metàl·lic o en objectes, que poden indicar-ho a la Secretaria d'aquest Ateneu, Mercaders, 38 i 40, principal, per passar a recollir-ho al domicili del donant.

ATHENAS
MOBLES - DECORACIÓ
OBJECTES D'ART
Consell de Cent, 308
(Tocant al passatge de Gràcia)
FORMIDABLE EXPOSICIÓ
Venda a preus de fabrica de **PORCELLANES** de Txecoslovàquia, i **CRISTALLS** de Bohèmia, procedents d'un deix de compte, propis per a presents de **NADAL - CAP D'ANY - REIS**
Molt aviat: **JOGUINES**

ChampSors
Etiqueta Verda
A LES TAULES BEN SERVIDES ALS GRANS BANQUETS
En beuen los intel·ligents

Calçats SUBUR
Boqueria, 30
Segueix a la venda al preu de cost el tan cèlebre model de **PROPAGANDA VERITAT**. Brodeu qualsevol color, cost a mà **29.05** per a senyor

Si teniu mal de coll ussu **FARINGOL**
Demaneu-lo a les farmàcies i drogues, 30, farmàcia Aragó.

Moviment marítim
Valxella entrant

Vapor italià "Orient", de Gènova, amb càrrega general i passatge. Amarrat moll de Barcelona Sud. Consignatari, Lligre.

Vapor espanyol "Tambre", de Tànger, amb càrrega general i quatre passatgers. Amarrat moll d'Espanya NE. Consignatari, Companyia Transmediterrània.

Vapor espanyol "Guetaria", de Palma, amb càrrega general. Amarrat moll de Ponent Est. Consignatari, Ibarra i Companyia.

Vapor anglès "Maindy Tower", de Santander i escales, amb càrrega general. Amarrat moll de Barcelona Sud. Consignatari, Mac Andrew.

Vapor espanyol "Mallorca", de Palma, amb càrrega general i 94 passatgers. Amarrat moll de les Drassanes. Consignatari, Companyia Transmediterrània.

Vapor espanyol "Mallorca", de Palma, amb càrrega general i 94 passatgers. Amarrat moll de les Drassanes. Consignatari, Companyia Transmediterrània.

Vapor espanyol "Serafin Ballesteros", de Gijón, amb carbó. Amarrat moll de Ponent Nord. Consignatari, Ballesteros.

Vapor anglès "Otterburn", de Palma, amb càrrega general. Amarrat moll d'Espanya Est. Consignatari, Ramirez i Delgado.

Vapor espanyol "Francisca Urquiza", d'Avilés amb carbó. Amarrat moll de Ponent. Consignatari, Guillem Felin.

Vapor espanyol "Mahón", de Mahó, amb càrrega general i 50 passatgers. Amarrat moll de Muralla. Consignatari, Amengual.

Vapor anglès "Southgate", de Manila i escales, amb càrrega general. Amarrat moll de Sant Bertran. Consignatari, Companyia General de Tabacs de Filipines.

Valxells despatxats

Pallebot espanyol "Joven Luisa", amb càrrega general, per a Palma.

Pallebot espanyol "Júpiter", amb càrrega general, per a Mahó.

Golea espanyola "Joven Paquito", amb càrrega general, per a Palamós.

Vapor espanyol "Cabo Sacratif", amb càrrega general, per a Dillbau i escales.

Llagut espanyol "Rafael Roig", amb cement, per a València.

Pallebot italià "San Silverio", de lluat, per a Pouza.

Vapor espanyol "Santa Rosa", amb el seu equip, per a la mar.

Vapor espanyol "Villarreal", amb càrrega general, per a Carriagana.

Vapor espanyol "Canalejas", amb càrrega general, per a València.

Valxells sortint

Vapor francès "Mont Kemmel", amb càrrega general i trànsit, cap a Tarragona.

Vapor americà "West Chetac", de trànsit, cap a Tarragona.

Vapor espanyol "Conde Wilfredo", amb càrrega general, cap a Havana i escales.

Vapor espanyol "Cabo Peñas", amb càrrega general, cap a Marsella i escales.

Vapor espanyol "Mahón", amb càrrega general, cap a Mahó.

Vapor espanyol "Guetaria", amb lluat, cap a Gènova.

Vapor espanyol "Trini", amb càrrega general, cap a Màlaga i escales.

Vapor espanyol "Trini", amb càrrega general, cap a Màlaga i escales.

Vapor espanyol "Alberto", amb càrrega general, cap a Ferrol.

Vapor espanyol "Maria", amb el seu equip, cap a la mar.

Vapor espanyol "Paco", amb el seu equip, cap a la mar.

Vapor anglès "Maindy Tower", amb càrrega general, cap a Tarragona.

Vapor anglès "Churrua", amb càrrega general, cap a Màlaga.

Vapor espanyol "Mallorca", amb càrrega general, cap a Palma.

Fets Diversos
Ferit d'un tret

Ahí, a la tarda, el mestre de cases Manel Carrasco Casado, de 32 anys, treballant a una casa en construcció del carrer de Nàpols, 255, es produí una forta contusió general amb probable fractura de costelles. Fou curat a la casa de socors de la Ronda de Sant Pere i després passà al seu domicili.

Accident del treball

Ahí, a la tarda, el mestre de cases Manel Carrasco Casado, de 32 anys, treballant a una casa en construcció del carrer de Nàpols, 255, es produí una forta contusió general amb probable fractura de costelles. Fou curat a la casa de socors de la Ronda de Sant Pere i després passà al seu domicili.

Exposició d'Art Català a Holanda

L'Oficina de la Junta municipal d'Exposicions d'Art ens fa saber que els quadros, escultures i objectes d'art exposats darrerament a Amsterdam i a Groninga han arribat ja al Palau de Belles Arts i que, per tant, s'hi guarden a la disposició dels llurs propietaris. Tots els mitjans, de nou a nua, podran aquestes obres d'art ser recollides de l'esmentada oficina mitjançant lliurement del regament respectiu que obra a poder de cada expositor.

Els Esports

a acomiadar les autoritats i alguns amics donant-li un afaiagador comiat.

AGENCIA HAVAS
AGENCIA RADIO

TELEGRAMS

De França

Post-Guerra

El Pròxim Orient

Lliure Irlanda

D'Itàlia

Dictamen del Consell General del Senat contra la crisi de l'habitatge

París, 23. — En vista que la crisi de l'habitatge és general, el Consell General del Senat ha aprovat el següent dictamen:

Primer. — Que el Parlament examini atentament els diversos projectes de llei que poden afavorir la construcció ràpida de cases barates.

Segon. — Que el Parlament completi la llei de 31 de març darrer sobre els lloguers posant de nou en vigor i reforçant les disposicions de la llei de 23 d'octubre de 1919 sobre els lloguers. Fixació en l'los visible del preu de les habitacions desfogades, prohibició de transformar en cambres amoblades els pisos buits, i de requisar-los.

Tercer. — Que la nova llei autoritzi als Municipis a taxar els lloguers, prohibeixi qualsevol desahucí arbitrari i autoritzi la revisió dels contractes de lloguer. — Radio.

LA PESCA DE LA SARDINA AL MARROC

Lorient, 23. — La pesca de la sardina a la costa del Marroc és molt abundant aquest any. Abir entraren a aquest port dos vapors pesquers francesos que portaven més d'un milió de sardines. — Havas.

DELICTE DE PREMSA

París, 23. — A conseqüència d'un article publicat pel diari "Le Libérateur" que contenia excitacions a l'assassinat i al saqueig, el jutge d'instrucció ha processat a tres anarquistes nomenats Braye, Delcourt i Lecoq. Els dos primers acudiren al primer avis a declarar i el darrer, que s'havia negat a presentar-se ha estat empresonat. — Radio.

DOS ASSASSINIS CONDEMNATS A MORT

Chaumont, 23. — L'Audiència de l'Alt Marne ha condemnat a mort a Exartier i Levasseur, de 19 i 17 anys d'edat, respectivament, els quals després d'evadir-se d'una colònia penitenciària assassinaren, en octubre darrer, a una maovera amb propòsits de robatori. — Radio.

LA SITUACIO FINANCIERA A FRANÇA

París, 23. — El ministre d'Hisenda, M. de Lasteyrie, ha declarat davant la comissió corresponent de la Cambra que el Deute flotant estava estacionat i que el Deute públic seria augmentat en 1923, en una suma que no pasará de 20.000 milions. Ha recordat que l'import de les subscripcions del darrer empréunt de Bons a tres i cinc anys s'eleva a 8.200 milions, 2.400 dels quals en moneda comptant. En el pressupost figuraran els crèdits relatius al manteniment de la indemnització de vida cara als funcionaris. — Radio.

ACCIDENT FERROVIARI

París, 23. — A Saint Denis ha ocorregut un accident ferroviari, resultant dos morts i 12 ferits, d'ells de gravetat. — Radio.

EL PROCES PER L'ASSASSINAT DE NARUTOWICZ

Varsòvia, 23. — El procés per l'assassinat del president de la República, Narutowicz, començarà a veure's el dia 29 de l'actual. La Cambra reprendrà els seus treballs el 10 de gener pròxim. — Radio.

El Govern alemany prepara el seu nou projecte de reparacions

Londres, 23. — Segons el corresponent del Daily News a Berlín, als cercles governamentals i industrials alemanys l'opinió es mostra cada dia més convençuda que es necessari oferir diner a França.

Pel contrari, atorgar el dit corresponent, el Govern i els caps de les indústries alemanyes han dissenyat novament el discurs pronunciat al Senat pel senyor Poincaré i sembla que estan unànimes en estimar que Alemanya ha de combatre realment el deute a França pel que concerneix a les penyes productives. — Havas.

Berlín, 23. — Continuen les negociacions referents a les reparacions i s'espera que el dia 28 s'haurà aconseguit redactar un projecte de caràcter poc menys que concret.

Els caps dels partits polítics han estat convocats novament per una reunió que se celebrarà el dia 27.

Continua havent-hi dos camps ben delimitats: un integrat pels partidaris d'una solució definitiva del problema de les reparacions amb exclusió de qualsevol altra solució i un altre camp format pels que s'afavoreixen a una solució provisional.

La gran metal·lúrgia segueix essent intransigent, però les empreses importadores de matèries primes estrangeres i de productes mig elaborats es mostren, pel contrari, menys rebeques. — Havas.

LES BONS INTENCIONS ALEMANYES

Berlín, 23. — El ministre de Finances ha declarat als periodistes que el Govern està disposat a col·laborar pràcticament per a resoldre el problema de les reparacions i realitzar les més riguroses econòmiques.

Confia el senyor Hermes que la Comissió de Reparacions abandonarà a favor dels prestamistes les sufcients garanties per tal de facilitar el favorable èxit del préstec anterior. — Havas.

LA QUESIO DE TANGER

París, 23. — Segons "Le Temps" no hi ha perquè suposar que els Govers aliats hagin perdut de vista l'estudi d'una solució de la qüestió de Tanger.

El Govern francès, per la seva part, està disposat a portar a efecte les enegociacions que podran reprendre tan aviat com torni a Londres lord Curzon.

Aquest es proposa a anar a París per assistir a la Conferència que ha de celebrar-se a la capital francesa el dia dos de gener pròxim. — Havas.

LA COMISSIO DE CONTROL A INGOLSTAD

Berlín, 23. — La Comissió Militar interaliada va poder efectuar ahir una visita de control a Ingolstadt sense ésser molestada per la població bavaresa. Ocupava un seient al costat del xófer un inspector de seguretat i l'escorta d'Ingolstadt va estar ocupada per agents de la policia local mentre la comissió efectuava el registre. — Radio.

HONGRIA CONTRA LES REPARACIONS

Budapest, 23. — En la discussió del pers-upost per l'Assemblea Nacional Hongaresa, diversos membres atacaren violentment el Tractat de Trianon i les reivindicacions dels aliats a títol de reparacions.

El diputat Novasz, membre del partit governamental, ha declarat entre altres coses que tots els partits de la Cambra estaven d'acord en afirmar que Hongria no podia pagar el que se li demana. — Radio.

Per tot Grècia es parla dels preparatius d'una violenta contra revolució

El moviment està a punt d'esclatar: Els elements revolucionaris abandonen recitadament el territori

Londres, 23. — L'Agència Reuter rep de Malta, noves, segons les quals estan a punt d'ocórrer a Grècia greus esdeveniments.

Per tots cantons es parla d'una potent contrarevolució, fins l'extrem que els elements revolucionaris que influïen directament o indirectament a l'execució dels ministres afinsellats, abandonen d'una manera precipitada el territori hel·lènic, per temor d'ésser víctimes del moviment contrarevolucionari.

Es pot afirmar que en aquest moviment, que està a punt d'esclatar, no té el Rei cap motiu per veure-hi un perill, puix la seva persona gosa de gran popularitat entre els seus súbdits. En canvi, s'afegix que el moviment va principalment dirigit contra els militars, els quals han sotmès Grècia a un règim despòtic. — Havas.

LA VERITAT SOBRE LES EXECUCIONS D'ATENES

Londres, 23. — El tinent Scopophoulos, de la Marina grega, ha declarat al Daily Chronicle que havia assistit personalment a l'execució dels ex-ministres grecs i que les relacions que han circulat sobre els moments que precediren l'afusellament, són tan falsos com fantàstics.

Els ex-ministres condemnats a la darrera pena anaren a la mort amb fermesa, bravura i serenitat verament admirables. — Havas.

GRECIA NO ES VOL HUMILIAR

Atenes, 23. — L'òrgan oficial "Eleftheravima", comentant la delibcració de Lausana, diu que Grècia no acceptarà un apau que ofegui l'hellenisme i que és preferible recórrer a les armes. Un nou arranjament humiliant amb Turquia, diu, arboraria més l'incendi que es vol apagar. — Radio.

LA CONFERENCIA DE LAUSANA LES RESERVES TURQUES

Lausana, 23. — A la sessió celebrada ahir per la Conferència es tractà l'assumpt de les minyies. Els delegats turcs exposaren algunes reserves a tots els articles que s'havien objecte de discussió.

També rebutjaren una esmena britànica que proposa que sigui autoritzat el Consell de la Societat de Nacions per cloure acords amb Turquia per l'exacte compliment de les clàusules del Tractat. — Havas.

Lausana, 23. — El desig que segueixi mantenint-se la intelligença més estreta entre els aliats quedà aconseguit en la darrera entrevista celebrada pels senyors Córdón, Barriere i Gassoni, havent-se donat a aquella reunió uns i altres ampli testimoni de llibertat i d'adhesió recíproca. — Havas.

LES FESTES DE NADAL

Lausana, 23. — La Conferència no celebrará sessió demà ni el diilluns en atenció a la festivitat de Nadal. — Havas.

Lausana, 23. — La Conferència ha quedat virtualment sospesa aquest matí. Els representants de França i Itàlia han retornat a llurs respectius països. — Havas.

ANGORA CENTRE DIPLOMATIC DE TURQUIA?

Constantinoble, 23. — Circula el rumor que el Govern de l'Assemblea nacional ha acordat indicar els plenipotenciars de les nacions neutrals representades a Constantinoble que es traslladin a Angora. — Havas.

Angora, 23. — S'ha produït un gran incendi a Brussa, quedant destruïts gran part dels arxius oficials. — Havas.

Angora, 23. — A l'Ajuntament de Brussa ha esclatat un violent incendi, quedant destruïdes totes les oficines i arxius, excepte els del Catastre. Les oficines municipals han estat instal·lades provisionalment en els locals del Govern militar. — Radio.

REFUGIATS GRECS I ARMENIS A MARSELLA

Marsella, 23. — Ha fondejat aquest matí, en aquest port, el vapor "King Alexandre", procedent d'Esirna, Constantinoble i El Pireu, portant a bord més d'un miler de refugiats grecs i armenis. — Havas.

MANIFESTACIONS DE REFET PAIXA

Bucarest, 23. — Un periodista rumànes ha celebrat una entrevista amb el governador de Constantinoble Refet-paixà, el qual ha declarat que Turquia vol la llibertat dels Estrets a condició que aquesta llibertat no perjudiqui en res la seva sobirania. Afegí que Rumania, que té interessos comuns amb Turquia havia de mirar amb simpatia l'aliança secreta amb Alemanya i pot assegurar que són una llegenda les notícies referents al mal tracte donat pels turcs a les minories. — Radio.

"ORBI ARCANOS DEI", LA PRIMERA ENCICLOPEDIA DE S. S. PIUS XI

Roma, 23. — Sa Santitat Pius XI acaba de publicar la seva primera enciclica, que porta el títol "Orbi Arcanos Dei".

En ella parla el Sumus Pontífex dels diversos fets dolorosos que han turmentat el món i els feliços esdeveniments que han aconseguit el seu cor.

En parlar dels fets luctuosos que han ensanganat a Europa, aplaudeix el Sant Pare els esforços que les autoritats temporals han aportat.

Insisteix en la necessitat per al món enter d'aconseguir la pacificació de la societat humana i d'agrupar-se a l'entorn del lema dels seus antecessors Pius X i Benet XV: "Pax Christi in regno Christi".

Expressa la seva satisfacció al veure en l'actualitat que quasi totes les nacions estan en relacions o a punt de tenir-les, amb la Santa Seu i assenyalà el seu expés desig que Itàlia, en aquestes circumstàncies prengui part en aquest moviment, puix—diu—ha estat elegida per Déu com a centre del món cristià.

Sobre la qüestió romana reitera la tesi sostinguda pels seus predecessors, i així—acaba dient—n amb cap ambició humana de poder, que em faria enrogir, sinó per a no tenir remordiments a l'hora de la mort i davant de Déu Nostre Senyor, al qual he de donar compte de les meves obres. — Havas.

Les festes de Nadal es preparen en mig de sagnants combats

Dublin, 23. — A darrera hora de la tarda d'ahir es renovà el foc de fusellada amb gran intensitat a diversos llocs de la població, mentre la gent es dedicava a les compres de Nadal.

Les patrulles de l'exèrcit nacional atacaren els rebels, matant aquestes un soldat i ferint-ne a un altre.

Els edificis del Govern foren tirotejats amb insistència. Les tropes feren ús de les armes per disoldre els rebels. — Havas.

LLIBERTAT SOTA PROMESA ESCRITA

Londres, 23. — Al "Times" comuniquen de Dublin que el Govern ha promès d'alliberar els presoners que té empresonats si per escrit es comprometen a no combatre contra l'Estat.

Nombrosos presoners han aprovat l'ofertament. — Havas.

LA PROTECCIO A LA MARINA MERCHANT

Washington, 23. — Ha continuat en el Senat la discussió del projecte de llei referent als subsidis a la marina mercant.

El senador Mac Keller presentà una enmenda a la qual proposa que es procedeixi a l'anul·lació d'alguns tractats de comerç, especialment amb Espanya, en els quals es toleren i admeten determinades trabes que ja havia denunciat el president Harding i amb tot i que la llei anterior declarava nuls i inadmissibles respecte de la marina mercant. — Havas.

NOTICIES CURTES

Atenes, 23. — El senyor Canellopoulos, ex-ministre de Grècia a Constantinoble ha estat nomenat ambaixador a Berlín. — Havas.

Belgrad, 23. — El Govern ha resolt no ratificar el conveni serbi-grec relatiu a la zona lliure serbia del port de Salònica. — Havas.

París, 23. — L'aviador Richeler ha aterrat a dos quarts de nou d'aquest matí davant del Gran Palais. — Havas.

Malta, 23. — Procedents de Constantinoble han fondejat avui a aquest port sis torpediners anglesos. — Havas.

MISSATGE ALEMANY DE NADAL

Berlín, 23. — En un missatge que dirigeix al poble alemany amb les pregueres al poble alemany amb motiu de les properes festes de Nadal, el senyor Cuno posa de manifest que l'any que ve és el que ha de decidir el ressorgiment econòmic d'Alemanya, ressorgiment que és de desitjar tant per aquesta, com pel món enter.

Alemanya, afegix el missatge, està resolta a imposar-se grans sacrificis en els seus béns i el seu diner a favor dels seus súbdits, puix no podria de cap de les maneres consentir l'aplicació de cap mesura que pogués col·locar les contrades rhenanes en poder dels estrangers. — Havas.

MANIFESTACIONS A BRUSSELES

Brussel·les, 23. — En conèixer la nova d'haver estat votat el projecte de llançament de la Universitat de Gant es produïren manifestacions i col·lisions entre els estudiants i la policia, resultant tres estudiants i quatre policies ferits. — Havas.

El rei ha signat el decret d'amnistia liquidant el període feixista

Roma, 23. — El rei d'Itàlia ha signat avui un decret concedint una ampla amnistia contra tots els autors de crims contra el dret comú o contra els organismes militars, sempre que aquests delictes tinguin conexió amb tots aquells moviments de finalitat dels quals tingué com objectiu el nacionalisme, així com es considera també que arribarà l'amnistia a tots els acusats de crims realitzats durant els disturbis que tingueren per causa motius socials o d'indole econòmica. Aquesta amnistia indica el presó del Govern italià de liquidar el passat. — Havas.

OR RUS PEL COMUNISME ITALIA

Riga, 23. — El Comitè Central de la tercera internacional de Moscou ha decidit trametre una gran quantitat d'or destinat a intensificar la propaganda comunista a Itàlia. — Radio.

UN PROCES PER INJURIES A L'EX-KAISER

LA VENJANCA D'UNA PROMESA DESDENYADA

Berlín, 23. — La senyora G. von Rochow ha declarat en el procés que se segueix a Berlín, que l'agost de 1921 l'ex-Kaiser li feu proposicions matrimonials, que ella acceptà, i es convingué que les relacions es mantindrien secretes fins l'expiració de l'any de dol. Però la camarilla vetllava i es feu comprendre a Guillem que aquesta boda faria impossible el seu retorn al tron. Sis mesos més tard l'ex-Kaiser publicà en els diaris, alemanys un entrefilet en el qual es desmentien els rumors de boda i, no content amb rompre el seu compromís, es permeté de fer alguna al·lusió per desfogada al paper de ama de llaves, és a dir, major domus, que desempeñava la senyora Rochow a Doorn, Aqueta injuria és el motiu del procés. — Radio.

ELS ESTRANGERS MALTRACTATS A ALEMANYA

Berlín, 23. — El Govern alemany ha promulgat una crida a la població, cridant l'atenció sobre l'augment de les denúncies d'estrangers maltractats pels alemanys i advertint que tals actes poden tenir conseqüències perilloses per a Alemanya en aquests moments de perill per la Patria. — Radio.

NOMENAMENTS

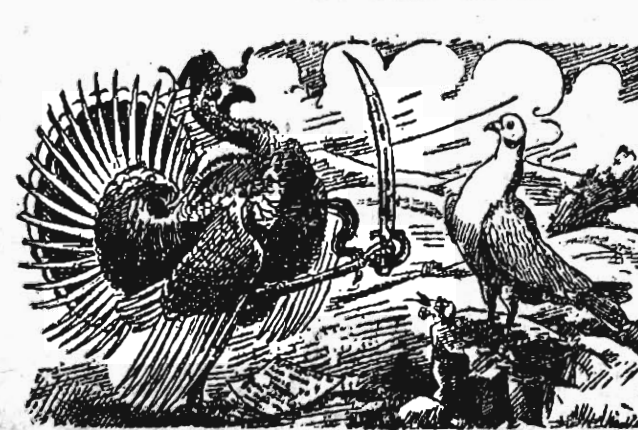
Berlín, 23. — L'ex-ministre de l'Interior en el ministeri Wirth, senyor Kierier, ha estat nomenat ministre plenipotenciari d'Alemanya a Riga en substitució del senyor Wallroth, que passa a desempeñar la secció d'assumptes russos al ministeri d'Afers estrangers. — Havas.

LES FILTRACIONS D'ARMES DE LA REICHSWEHR

Berlín, 23. — S'assegura que es portarà cap una enquesta per aclarir el fet d'haver passat a mans dels nacionalsocialistes de Baviera gran nombre d'armes i municions pertanyents a la Reichswehr. — Havas.

LA PREMSA ESTRANGERA

El colom de la pau i el gall dindi d'Angora: Angora, Moscou, Berlín: Un feixisme polonès: L'exemple d'Itàlia: El bloc aliat: Dualisme mus-solinià - dannunzià: Poeta oficial del feixisme...

Diu el colom de la pau: — "Sies modest en la victòria. Escolta el meu prec." Respon el gall dindi d'Angora: — "T'escoltaré a ésser a casa meua." Així, l'"Hindi Punch" de Bombai, considera les arrogàncies del turc victoriós. Coincideix, o millor, precedeix aquesta caricatura a una declaració de Rusten bey, que l'"Eclair" comenta dient que fan mal fet els turcs de pendre aquest le-

provocatiu, per tal com si Anglaterra volia, en fi, comprendre que els turcs, bolxevics com els russos, són precisament tan arrogants perquè troben a Alemanya un ajut moral i material, les faltes enormes per l'Entesa al Pròxim Orient serien aviat reparades. "Es a Berlín — diu l'"Eclair", on cal pagar fort si es vol rompre el front d'Angora-Moscou-Berlín.

Els turcs, escriu l'"Humanité", no es volen sotmetre a la institució d'una comissió internacional als Estrets que controlaria la desmilitarització de les costes i intervindria a el funcionament dels serveis públics. "Constantinoble pels turcs o Constantinoble per les potències occidentals, heu's ael la qüestió." Txitxerin, segons el mateix diari, ha declarat que mentre la dominació d'Anglaterra als Estrets era un fet provisional, la situació anormal que creava per a Rússia era suportada com havent de durar poc. "Però, perpetuar aquesta situació intolerable, legalitzar-la per un tractat internacional, això Rússia no ho suportarà."

"No s'hi juga amb Rússia", ve a dir mig irònicament, mig seriament, el "Temps". El bolxevisme, dogmàtic, pretén estendre el seu domini i emet excomunicacions com les que darrerament han fet tremolar als polítics francesos que jugaven amb aquesta doctrina. Itàlia, que segons aquesta caricatura,

s'ha valgut de la seva configuració geogràfica per a aixafar el serpent moscovita, accentua la sistematització de la violència per ofegar els bolxevitzants de l'interior. Polònia que com fa notar Jacques Bainville s'ha donat una de les organitzacions, més democràtiques del món, passa per aquesta mateixa crisi interior i, segons el "Role Fahue", òrgan central del partit comunista alemany, creu que el Govern polonès s'adragarà als comunistes polonesos per a demanar-los ajut en la lluita que sostenen contra

el feixisme polonès. "Els comunistes polonesos acceptaran la lluita", diu. Per això Bainville accepta la dita de Vladimir d'Ormesson en el seu darrer llibre "Les nostres il·lusions sobre l'Europa central": "Els destins de Polònia són teòricament brillants i pràcticament fràgils", i creu en la remorca feta que el mapa de la "nova" Europa, és semblant a la del segle XVI. La semblança és completada per la llista dels mals governs i de l'anarquia.

I encara Alemanya pugnant per rompre el bloc aliat exclama el "Popolo d'Itàlia":

tan fràgil, per ventura, com el bloc Mussolini-D'Annunzio. Car, segons el "Figaro", hi ha una discòrdia singular entre aquests dos homes, la qual cosa ha fet que s'hi cerqués una explicació:

En llibres, poemes, manifestos i empreses heroiques D'Annunzio projectava allò que Mussolini també el triple mèrit del risc, de l'oportunitat i de l'execució ha guanyat legítimament. Fernand Vauderem proposa per solucionar aquest dualisme entre els cabdills de les camises negres i blaves i evitar una lluita fratricida que "Mussolini confegixi a D'Annunzio el títol de poeta oficial del feixisme, el qual s'encarregaria exclusivament de totes les manifestacions líriques del règim..." J. V. YOLLE

CONFERENCIES

PREMSA ASSOCIADA
: CORRESPONSALS :

D'ESPANYA

La catàstrofe ferroviària d'Ontinent

Topada d'un tren mil- litar amb un de mer- caderies

DIVUIT MORTS I UN CENTENAR
DE FERITS

DE VALENCIA

València. — Terminades les maniobres militars de Xest, tornaven les tropes a llurs punts de destinació, marxant a Xàtiva el batalló d'Omba, i a Alcoy el de Biscaya.

S'ha rebut un telegrama expedat a l'estació d'Ontinent, comunicant que en la cinquena via de l'estació, ha topat el tren militar que portava les tropes a Alcoy, amb un altre tren de mercaderies que estava parat a la mateixa via.

La topada esdevingué a les 2.30 de la nit.

El nombre de morts, segons els informes tramessos des de l'estació, puja a 11.

Els ferits passen de 90.

Alguns es troben en gravíssim estat.

Aquests, després de curats al botiquí de l'estació, han ingressat a l'hospital d'Ontinent.

Tot just es tingué notícia de la catàstrofe, sortiren trens de socors amb tota classe d'elements sanitaris, de Xàtiva i Alcoy.

El tren militar es componia de 22 cotxes i dos furgons.

A l'estació de València hi acudiren el governador civil i el capità general, demanant notícies d'Ontinent.

Al capità general anirà avui al lloc del succeís amb el coronel d'Estat Major.

Probablement sortirà aquesta matinalada de València un tren especial amb personal facultatiu per si fossin necessaris als seus serveis, si bé, segons les notícies que es tenen, estan ben atesos els ferits.

El moment de la topada fou horribol, a jutjar pel nombre de víctimes.

A Ontinent es va produir veritable consternació.

Les autoritats i tot el volat arribaren a l'estació, vivificant tots en la tasca penosíssima de prestar auxíli als ferits.

Entre els morts figura el tinent coronel senyor Canavate, cap del batalló de Biscaya.

El tren, que portava dues mil-
quenes, sortí d'Ontinent cap a Agost.

A uns tres quilòmetres de la primera de les dites estacions, s'interfereix una de les màquines, en una gran pendència, per no poder fer pressió el feu de vapor i la màquina no va poder arrossegar el comboi i retrocedí.

En el seu retorn arribà fins a l'estació d'Ontinent on el furor de la catàstrofe no es pot descriure, que fou maniobra, produint-se la catàstrofe.

Així ho expliquen les notícies particulars, en pujar el tren mil-
litar la pujada fins a Agost, es van despendre tres vagons, que retrocediren vertiginosament, topant prop d'Ontinent, amb un de mercaderies, produint-se la catàstrofe.

Des de Alcoy sortí un tren de socors.

Després sortí una comissió de la Gran Rota amb material.

De Madrid ha sortit cap a Ontinent, lloc de la catàstrofe, el governador civil i el director d'Obres públiques senyor Nicolau, acompanyat del cap de secció senyor Valenciano.

Al dia lluc es reuniren els diputats de la província.

UNA NOTA DE LA CAPITANIA GENERAL

València. — La Capitania General es nega a donar vista de la catàstrofe ferroviària que es fa una comprovació, i per aquest objecte ha sortit personal que podrà fer la dil·ligència completa de les víctimes amb detall prou de les ferides.

El Capità general és a Ontinent.

A l'Estat Major han donat, amb autorització del governador militar, aquesta nota:

"Quedant hospitalitzats a Ontinent un cap i quatre oficials ferits, deu soldats greus, 37 menys greus, 10 morts, entre ells un cap."

CONFIRMACIÓ OFICIAL DE LA NOTICIA

El ministre de la Governació, en rebre aquesta tarda els periodistes, ha manifestat que les notícies oficials relatives a la catàstrofe d'Ontinent (València) concorden amb les particulars.

El governador de la província i el capità general de la regió s'han traslladat al lloc de la catàstrofe.

Ha confirmat que els morts

són 12, entre ells el tinent coronel senyor Canavate.

Els ferits passen d'un centenar, entre ells figura el comandant senyor Puchon i el tinent Delgado Valera.

Dels ferits, 60 són a l'hospital d'Ontinent, i el restant es troba a les cases particulars.

Vint dels ferits estan en greu estat.

D'aquests ferits, alguns són empleats del tren.

DES D'ALACANT

COM ESDEVINGUE LA CATAS-
TROFE

ALACANT. — Es reben notícies que acaureixen com va ocórrer la catàstrofe d'Ontinent.

No fou la meitat del comboi la que retrocedí al pujar la tràgica pendència, sinó onze vagons, quasi la totalitat en els quals anava el batalló Bisbala i que en retrocedir toparen amb un tren de mercaderies, caient a un terç.

A més a més del cap del batalló, han mort el sargent-ferro-
dor Aznar i setze soldats.

Estant greuissims el comandant Puchol i el tinent Delgado, i menys greus el capità Vázquez i els tinentes Calero i Garlejo.

Arriben al Govern civil noves més concretes.

Es confirma que del comboi varen despendre's cinc vagons, precipitant-se per la pendència i descarrilant en arribar a una corba i caient després a un barranc.

En trens de socors i automòbils particulars foren portats a Alcoi els ferits menys greus i els lleus.

Els ferits greus quedaren a Ontinent ben atesos.

NOUS DETALLS

ALCOI. — Els individus morts en la catàstrofe d'Ontinent que han estat identificats fins ara són: el tinent coronel Josep Canavate, el sargent feridor del regiment de Biscaya, dos sargents, el capità Valiente, amb set soldats.

Entre els ferits greus figuren el comandant Manuel Pachon, el sargent Turbino, els soldats Alfred Turbin, Jaume Reverte, Dionís Luis, Josep Cana, Josep Alpa i altre de cognom Barros.

Ferits lleus: Tinent Alfred Gallan, alferes Francesc Gómez, tinent Delgado i soldats Francesc Sánchez, Francesc Gómez, Josep Carbonell, Miquel Ferré, Evarist Giner, Terquart Gómez, Josep Sabater, Manuel Sánchez, Víctor García, Eduard Giner, Antoni Prior, Emili Lahorda, Josep Ros, Lluís Sella, Rodric Balboa, Josep Valena, Francesc Muñoz, Joan Borenguer, Miquel Segarra, Joan Aguado, Serafi Araña, Ricard Martínez, Vicenta Verdú, i altre anomenat Gadea.

També ha resultat gravement ferit el fogoner de la màquina amb què toparen els vagons.

Segons es diu, van trets d'entre les ruïnes nou morts i 37 ferits.

Molts d'ells foren transportats a Ontinent, allejant-se en cases particulars.

Foren rebuts els ferits pel poble en massa, amb les autoritats al davant.

Els cossos facilitaren tota classe de mitjans de transport per portar els ferits des de l'estació al poble, que està allunyat dos quilòmetres, com també han mostrat gran sollicitud per assistir als ferits.

Després de la catàstrofe el nostre del regiment. En Baines, acompanyat de vint soldats, i amb els caps i oficials que quedaven en la unitat del tren que no retrocedí, es dedicaren a resseguir la via per si durant el trasllat algun viatger s'havia llogat a la via per les finestres del tren.

Foron el trajecte de vuit quilòmetres, a peu, i a la llum d'algunes fanals.

Les notícies de la catàstrofe se supliquen a Alcoi a les deu de la nit, tenint-se les primeres noves al teatre Calderon, on treballava la companyia de Marguerida Xicor.

Allí es trobava reunida tota la junta social local.

Desseguida l'alcalde, el capità de la guàrdia civil, alguns regidors i altres personalitats, sortiren del teatre i en automòbils i camions s'enammaron al lloc de la desgracia.

Aquí el regiment de Biscaya, compta amb grans simpaties i molts caps i oficials estan emparentats amb famílies de la població.

El coronel del regiment, En Ramon Garcia Rengera, fou trobat d'entre les estelles, sense que sofís cap dany.

El governador militar, general Sosa, anava amb l'altre tren i es quedà a l'estació d'Ontinent, esperant que s'avançés el tren militar per donar-li la sortida, a qual precaució es deu que la catàstrofe no tingués més terribles conseqüències, puix en el cas de donar sortida a aquest tren, la topada hauria tingut horribles proporcions.

La qüestió del Marroc

De l'incident Caval- canti-Lerroux

El general Cavalcanti ha fet pública la següent carta que li trameten els padrins que designa per demanar explicacions al senyor Lerroux, per les frases que li dirigí en el miting celebrat a València:

"Excm. senyor don Josep Cavalcanti,

Nostre respectable general i distingit amic:

Al nostre requeriment contestà el senyor Lerroux, en carta de la qual és paràgraf pertinent:

"Tinc l'honor de posar en el seu coneixement que no em considero obligat a donar a la qüestió que vostès plantegen la tramitació que pretenen, perquè, segons de no haver inferit cap greuge personal al seu representant, tinc, doncs, el convenciment que, essent ell, com jo, home consagra-
t a la vida pública, l'exercici de la crítica és un dret d'ambdós, i en els dos obligació de suportar-ho sense altres límits que els que dicten les lleis i l'empar de les quals confien els ciutadans al seu dret i el seu honor."

Admiració immensa ens produeix l'afirmació del senyor Lerroux, d'estar segur de no haver inferit cap greuge personal a vostè en les frases que li dedicà en el seu discurs de València.

Això ens resulta incomprensible i inaudible. Pel que es veu, professen molt distintes opinions a les del senyor Lerroux en ço que esguarda al concepte del greuge.

Ara bé: els fets realitzats per vostè als quals es contrauen les frases objecte d'aquesta qüestió han estat o estan essent tema de tants aclariments i apareixen tan notoris que no poden entelonejar el significat lleugeríssim i arbitràries apreciacions deixades anar en determinat moment per un orador polític de l'estil del senyor Lerroux.

Creiem, per tant, la nostra missió acabada.

Lliures li queden a vostè altres camins, ja que el seguit ara no aconduïx a la reparació a què tant dret té en aquest cas; però ens permetem d'aconsellar-li que desisteixi d'emprendre'la. Per a què? Reservat el dret que li assisteix de criticar la conducta dels homes públics, que estan obligats a suportar, i al de fer d'aquesta carta l'ús que tingui per convenient.

De vostè bons amics, Gençal Queipo de Llano i Angel Dolla."

UNA NEGOCIACIÓ ESPECIAL?

Diu "El Sol":

"No hi ha perquè estranyar que el Govern celebri molts Consells de ministres per tractar de la qüestió del Marroc.

Procura amb això donar temps a què s'acabi una important negociació començada fa molt pocs dies, de la qual no tenen coneixement sinó quatre ministres, els senyors marqués d'Alhucemas, Alba, Alcala-Zamora i comte de Romanones i que potser sigui definitiva i favorable per a Espanya.

Cal esperar una setmana aproximadament, però si aquesta gestió fracassa, s'haurà de planyar llavors una agravació extraordinària en el problema del Marroc."

CALMA A TIZZI-AZZA

Al ministeri de la Guerra s'ha rebut un telegrama en el qual es diu:

Les forces que han anat i tornat a Tizzi-Azza ho han fet sense cap incident.

Regua tranquil·litat a tot el front.

A la regió Occidental, cap novetats.

ATORGAMENT DE RECOM-
PENSES

El "Diari Oficial de Guerra" publica la relació de recompenses concedides pels serveis i mèrits concrets a la Comandància de Ceuta en les operacions fets des de primer d'agost de 1921 a 31 de gener, a caps i oficials afectes a la mateixa.

NOTÍCIES DE MELILLA

MELILLA. — Per continuar la temporal de Llevant tampoc ha arribat cap correu, i estan paratitzats els treballs del port.

El fert vent ha fet caure dues cases al barri de l'Hipòdrom, una altra al Puig de Sant Francisco i tres barraques dels Regulars de Nador, resultant tres ferits.

Pels volts d'Andrés-Axis s'han trobat sis cadàvers del Regiment de Sant Fernando.

Es diu que el fíat del general Silvestre, i que fou tramès a Madrid dient que era el que portava a Annual, no va ésser trobat amb el cadàver, sinó en un automòbil, junt amb una caixa de diners.

LA MA DEL FEIXISME?

"La Acción" diu que els Consolats de Xile i l'Argentina es negaren a donar a la princesa Nidia el passaport que demanà per a fixar la seva residència en el primer d'aquesta guisus.

Malgrat la negativa de la princesa polonesa embarcà en el vapor "Princesa Mafalda", portant un passaport vist pel representant italià.

Ategeix, acollint-ho amb les naturals reserves, que el fíat me va pensar utilitzar els serveis de la dama polonesa per a la seva propaganda a Sud-América.

Es cert que ha estat un diputat italià el que ha anat a Barcelona per a fer les gestions, que fracassaren per a aconseguir l'entrega de la princesa a l'Argentina o al Brasil. El que no sabem per ara, és si es premetrà el desembarco de la princesa o si se li negarà, però és segur que a Xile no hi podrà residir com es pensava.

LA FIRA DE MOSTRES DE BARCELONA

En el ministeri del Treball i sota la presidència del ministre, s'ha reunit el Comitè Central de la Fira de Mostres de Barcelona.

El ministre ha rebut dues comunicacions dels crítics per l'alcalde de la ciutat i pel director de la Fira, expressant la primera la satisfacció del Consell de la mateixa, perquè el nou ministre segueixi presidint el Comitè central i donant a la Fira el seu concurs, i puntualitzant en la segona diferents punts d'importància relacionats amb la missió del Comitè.

S'ha acordat que el ministre interressi dels seus companys d'Estat, Foment i Finances la resolució d'algunes qüestions que afecten a la Fira i al Congrés nacional del Comerç espanyol d'Ultramar.

En Chapaprieta ha revelat gran interès per les manifestacions de la producció espanyola, estimant que eren dignes d'especial atenció.

EL QUE COSTA LA OUIRA A ESPANYA

En un jutjat de Bilbao s'ha dictat un fa l'favorable per a retenir una quantitat a un dels demandats.

L'import de la retenció ha pujat a la quantitat de 3.073.77 pessetes.

Doncs, bé: El demandat ha cobrat 40.53 pessetes. La resta, o sigui 5.033.24 pessetes, ha quedat en poder de la curia.

Men's aof el detall d'aquestes despeses.

Bastante segell i repartiment, 37 pessetes; drets d'un secretari judicial, 1.400.00 pessetes; honoraris d'un letrat, 325; drets i agència d'un advocat-procurador, 994.34; timbres provisionals emprats 39.60; "suplidos", despeses de compliment d'un exhort, 165.90; drets per embarg preventiu, 82.40; drets per reconeixement de firma, 78.10 drets per ratificació d'embargament i citació, 81.05; drets d'agutzilla per un embargament i una citació, 19.20; per inserció de la sentència en el "Butlletí Oficial" i impost de timbre, 31.60; abonat al notari per substitució de poders i còpia d'una escriptura de conveni, 51 pessetes.

DE VIATGE

"Aquesta tarda ha anat a Astúries senyor Melquíades Alvarez per tal d'assistir a l'enterrament d'En Manuel Fernández Turo, amic seu i cop del partit reformista d'aquella província, que morí ahir a Oviedo.

EL DIVIDEND DEL BANC D'ESPANYA

El dividend que el Consell del Banc d'Espanya acordarà en la sessió que s'ha de celebrar el dia 30, com benefici del segon semestre de l'any que termina, serà de 70 pessetes, i essent de 65 el repartit a compte del primer semestre, fa, per tant, un total de 135 pessetes.

LA NORMAL DE MESTRES DE GIRONA

El professor de la Normal de Mestres de Girona, En Folch i Fargues, ha tingut una conversa amb el ministre d'Instrucció Pública sobre les facilitats convenients per a la creació de classes complementàries a aquella Normal, per la qual cosa compta no solament amb la bona disposició del Claustre, sinó també amb local adequat per a les classes.

En Salvatella s'interessà molt per la realització de tals propòsits.

LA TABCA MINISTERIAL

El subsecretari de la Presidència ha manifestat que el president, com els ministres, havien anat al Palau a signar a les llistes pel Sant de la Reina.

Ha afegit que després el cap del Govern ha despatxat amb el Rei extensament, parlant de les del·liberacions que manté el Govern sobre el Marroc.

Ha acabat dient que el governador de Barcelona havia telegrafiat demanant compte d'haver pres possessió del seu càrrec.

— Han visitat al ministre d'Hisenda el president i secretari de la Confederació Gremial Espanyola, interessats en la resolució d'alguns assumptes de caràcter general i molt especialment per lo ja demanat per aquell organisme sobre aplicació de l'article 108 de la vigent Llei del Timbre modificant la Reial or-

dre darrera que grava d'una manera excessiva la tributació dels vehicles amb tracció mecànica i sobre la necessitat de concedir facilitats per al compliment de l'article 79 del Reglament d'Alcohol.

— El President del Consell ha anat avui al Consell d'Estat, on ha celebrat una distingida conferència amb el President d'aquell Cos Consultiu, En Villanueva.

LES CONCESSIONS PER AL JOO

Diu la "Correspondencia de España": "Com s'ha tornat a insinuar que en el nou règim del joc hi haurien excepcions per a Madrid i Barcelona, per part ben informada s'assegurava avui que no hi hauria excepció per a cap província.

Ara bé; forçosament pel caràcter especial de Madrid i Barcelona, cal un marge de temps per a acabar amb l'actual estat de coses.

El governador civil de Madrid ha començat a estudiar l'assumpte i es diu que transcorregut aquest marge hauran acabat les excepcions."

CLAUSURA D'UNA ASSEMBLEA

Sota la residència del director d'ensenyament primari s'ha celebrat la sessió de clausura de l'Assemblea del professorat d'Escoles Normals.

Hi han assistit gran nombre de professors.

El senyor Lozano, president de l'Assemblea, ha fet el resum dels treballs realitzats per aquesta, i ha sol·licitat el concurs del Govern perquè les conclusions aprovades arribin aviat a constituir la legislació de l'ensenyament normalista.

Ha pronunciat després un discurs el senyor Gascon i Marin, fent ressaltar l'interès amb què procedeix el professorat de les Escoles Normals i la justícia de les conclusions.

Ha afegit que perquè prosperi tota reforma que tendeix al millorament de la cultura pàtria, és indispensable que concorrin dos factors: la cooperació econòmica de l'Estat i la vocació i competència dels professors.

A judici de l'orador, no s'ha d'aspirar únicament a la formació científica dels futurs educadors, sinó també a la preparació moral del professorat.

El senyor Gascon i Marin ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

Ha parlat, per últim, el director d'ensenyament primari, senyor Nacher, el qual ha grossat les conclusions de l'Assemblea. I en nom del ministre ha promès vetllar pels interessos de la cultura nacional.

El senyor Nacher ha estat molt aplaudit.

FINANCES I COMERC

SESSIO DE BORSA del 23 de desembre de 1922

BORSA MATI	Obertura	Alt	Baix	Tanca
Nord	70'5	70'10	70'05	70'10
Alacant	70'00	70'00	70'00	70'00
Colònia	68'15	68'15	68'15	68'15

BORSA TARDA	Obertura	Alt	Baix	Tanca
Nord	70'05	70'05	70'00	70'05
Alacant	69'05	69'05	69'05	69'05
Andalus	56'55	56'55	56'50	56'50
Colònia	68'15	68'15	68'15	68'15
Metropolia	110	110'50	110	110'35

PARIS TANCA

Canvis sobre Londres, 637'65.	
Idem Bèlgica, 91'70.	
Idem Espanya, 913.	
Idem Holanda, 538'50.	
Idem Itàlia, 69'20.	
Idem Nova York, 12'50.	
Idem Suècia, 365'25.	
Suïssa, 255'50.	
Idem Noruega, 261.	
Idem Dinamarca, 278'25.	
Idem Berlín, 0'20.	
Idem Viena, 19'50.	
Idem Praga, 42'30.	

LONDRES - TANCA

Exterior, 698'95.	
Nova York, 468'12.	
Espanya, 99'45.	
Suïssa, 24'19.	
Holanda, 116'75.	
Itàlia, 60'87.	
Suècia, 17'92.	
Portugal, 950.	
Argentina, 44'75.	
Montevideo, 44'91.	
Chile, 35'60.	
Berlín, 905'00.	
Copenhague, 24'45.	
Yokohama, 21 1/16.	
Bèlgica, 684'75.	
Noruega, 242'28.	

PRODUCTES D'EXPLOTACIO DEL SUD D'ESPANYA

Del 1 al 10 de desembre ha tingut un augment en la recaudació de 9.551'29 pessetes sobre la mitjana època de l'any 1921. Del 1 de gener al 10 de desembre de 1922 ha tingut un augment en la recaudació de 100.174'44 pessetes sobre la recaudació l'any 1921.

NONELL GERMANS
CANVI: VALORS: CUPONS
Rambla del Centre, 18

Mercat d'olis

OLIS D'OLIVA
Corrent bo, a 180'95.
Idem superior, a 217'39.
Classe fina, a 252'17.
Preus per pesetes a 100 quilos.
El mercat està químicament animat que en setmanes passades, amb els preus més sostinguts.

OLIS DE PINTOLA
Color verd primera, de 86'95 a 91'30.
Groc primera, de 100'30 a 104'35.
Idem segona, de 91'30 a 95'60.
Preus per pesetes els 100 quilos.
Es fan molt poques operacions.

OLIS DE COCO
Blanc amb envàs, a 130.
Cochin, a 160.
Palma, a 190.
Preus per pesetes els 100 quilos i sostinguts.

OLIS DE LLINOSA
Cru, a 170.
Cuit, a 178.
Sense color, a 200.
Preus per pesetes els 100 quilos. En caixes, 8 pessetes més per 100 quilos.

OLI DE CACAUET
Corrent, a 185 pessetes els 100 quilos.
Mercat ferm.
Arribades de la present setmana per l'estació del Morrot:
Oli del país, 50 vagon.
Queden a l'estació 5 vagon.

Joaquim Maisans Peix
AGENT DE CANVI I BORSA
PASSEIG DE GRAÇIA, 17

Cumplimentació d'ordres de Borsa en valors al comptat i monedes estrangeres. Intervenció de contractes comercials i presencials sobre mercaderies o valors: subscripcions a emprèstits, etc., etc.

Direcció telefònica
"MARGENTE"
Telèfons: 455 A. i 439 A.

Borsa de la Propietat Immobiliària

COTITZACIO DE TERRENY'S SEGONS DRADES AUTÈNTIQUES PARTICULARS I OFICIALS

Carrer de Montaner, 145'53 pessetes.
Idem idem Diputació, direcció Eixample, a 99'22.
Idem idem Pere IV, 20'40.
Idem idem Fresser Sant Martí, 52'92.

OPERACIONS REALITZADES
Preu pagat per metre quadrat
Solar carrer de Marina, Sant Martí. Escriptura 23 de setembre 1922, 46'30.
Idem carrer de Còrsega, esquerra Eixample. Escriptura 30 de setembre 1922, a 92'61.

Venda de finques urbanes
Dues cases, carrer Collegats, Sant Andreu. Escriptura 3 octubre 1922. En juny, 8.000 pessetes.
Casa, carrer de Rosselló. Escriptura 30 octubre 1922, 560.000.
Casa, carrer d'Agramunt Sant Gervasi. Escriptura 30 novembre 1922, 9.500.

NOVES CONSTRUCCIONS
Preu demanat per metre quadrat
Casa, carrer de Xiprés.
Idem, idem de l'Aurora, Sant Andreu.
Idem, idem Dalmau.
Idem, idem Santa Teresa.
Cinc cases, carrer Travessera, C. fregos i Rabana.
Casa, Arvingula República Argentina.
Idem, carrer del Congrés.

BANC DE CATALUNYA
BARCELONA

CENTRAL: Rambla dels Estudis, 4
AGENCIES: Número 1, Creu Coberta.
Número 2, Sant Andreu, 246.
Número 3, Salmorça, 111.

Negociem tots els cupons venciment i de gener dels quals ens sigui conegut l'import líquid.

Apartat de Correus, 551
Direcció Telefònica
CATALONIBANK

Mercat de Llotja

Impressió de la setmana

La darrera setmana, en tot i ésser la de vigílies de festes i a la vegada totes les cases comercials preparant lurs assumptes pel balanç de fi d'any, hi ha hagut quelcom més de negoci que les anteriors, qüestions característiques eren d'un encallament a l'acabar.

Respecte als blats, res podem dir que no hagin mantingut amb impressions anteriors, resta encallat el mercat fins no sabem quan. Molt diferent ha estat el negoci en els blats de morro; els preus han pujat de 28'50 a 30 pessetes a terme, quedant una tendència ferma, creient que si a pòden quedar entrinquant a aquests preus, es creu una major millora en els mateixos, si no ve quelcom inesperat.

Les farines segueixen encallades, formen les despulles, mes amb molt poc negoci.

En la importació de "santitat" s'han portat mercats d'origen, mes també en manca de transaccions.

Els arrossos mereixen un paràgraf apart; aquest article està molt ferm i amb símptomes de millor; aquesta millora en els arrossos no podria preocupar gran cosa si no fos deguda a un assumpte econòmic i d'exportació.

Fa molt poques setmanes que a València i varen començar a comprar de cases estrangeres de l'article que menjem, i ningú s'ha preocupat de l'exportació de l'arros sense preocupar-se de què si la nació quedaria lo suficient proveïda pel seu consum.

No podríem ésser que tornés a fer-se la segona part de quan el senyor Alba fou ministre de finances? En aquest cas, es podria dir al senyor Pedregal que no permet fer el que es va fer a aquella època, puig ara aquest senyor representa dintre del ministeri una rama liberal sana, i per tant ha d'evitar negocis que han de ésser forçosament perjudicials al país.

FARINES

Gran força	74
Menys	74
Blanca extra	62
Corrent	62
Superfina superior	58 i 60
Corrent	58 i 59

Vagons arribats: Nord, 10.

CERALS

	Vers	
Escalola	Sevilla	43
III	Estranger	

Ciudad Extremadura, 25

Ordí, 24

Faves, Prat, 45

Favos, València, 47

Favos, Marrocs, 45

Veces, Jerez fina, 49

Veces, de Sevilla, 56

Escalots, Vers, 49

Mill, Estranger, 49

Heris, 49

Titus, 49

Tots aquests preus són per 100 quilos i per mercaderia sobre carro.

Garof negre nova i vella, 34

" Mataferr, 32

" Portugal, 39

" Roja, 23

" Ibiza, 23

" Macorca noves, 36 1/2

DESPULLES

Farines número 4, 97

Segones, 99

Terceres, 10

Quartar, 13

Preus per saca de 60 quilos.

Menut, 17

Segones, 161/2

Sepò, 15

Vagons arribats: Nord, 1 d'ordi.

ARROSS

Bomba Floret, 114

" núm. 19, 105

" " 10, 105

" Benlloch O, 53

Selecció, 58

Matisat, 59

Vagons arribats: Nord, 5 de blat.

" Alacant, 22 de blat.

CIGRONS

Saüc núm. 31, 126

Jerez " 1, 130

" " 2, 119

" " 3, 114

Palous, 69

MONGETES

Amonquillo, 42

Coco país, 71

Prat noves, 71

Mallorca, 69

Pinet València, 69

Mercat de vins

Preus per gran i botellot i mercaderia posada al celler del col·lector facilitats per l'Associació de Magatzemistes i Exportadors de vins de Barcelona:

Penedès blanc, 1'65.

Idem negre, 1'65.

Camp de Tarragona blanc, 1'75.

Idem idem negre, 1'75.

Cones de Barbarà blanc, 1'50.

Idem idem negre, 1'50.

Príor negre, 2.

Vilanova i Gelltró negre, 1'75.

Igualada negre, 1'65.

Martorell blanc, 2.

Mauva blanc, 2.

Alacant negre, 2'25.

Mistela blanca, 2'75.

Idem negre, 2'75.

Moscate, 4.

Mercat regulador d'Inca (Mallorca)

(Del nostre corresponent)

Ametlla, a 210.

Mongetes blanques, a 68.

Fesols, a 73.

Garrofos noves, a 13'60.

Fígues per a destil·leria, a 27.

Idem cantina, a 4'50 la caixa de 10 quilos.

Idem bordissot, a 6'50 els 10 idem.

Ordi, a 34.

Civada, a 37.

Cigrons, a 51.

Morosa, a 30'75.

Preus per pesetes els 100 quilos.

Polpa d'abricoc, a 20 pessetes la caixa.

Pores de 20 a 21 la rova.

Safra, a 3'30 l'unça.

Economato de Barcelona
RAMBLA DE CATALUNYA N° 80
TELEFONOS 1557-279-G

Festes de Nadal

Preus sense competència dins de la millor qualitat

TORRONS	VINS DE MOSCATELL
Classe superior extra	Moscate superior (Yzaguirre) 350
quillo	Id. (M. Pareja) 300
6'00	Id. (Valdespino) 425
Id. solera (Florido Ho) 425	
Id. Vidua Robert 425	
Id. (A. Maristany) 320	
Id. (C. i Batlle) 550	
Id. (R. Raventós) 435	

VINS D'OPORTO
Madeira núm. 2 de A. Bandeira 400
Porto núm. 2 " " 400
Vell superior (M. Mérito) 400
Imperator i Pta de Silva 1100
Vell Almeida Rico 1893 1000
Bastard " 1893 1250

XAMPANY
Veuve Cliquot dolç 1800
Id. Id. sec 1900
Pommery i Greno sec 1250
Id. Id. extra sec 1500
Moet Chandon White Star 1250
Id. Id. Brut Imperial 1911 1350
Id. Id. " " 1896 1450
Id. Id. Carte Blanche 1150
Pedro Domecq sec 675
Id. Id. dolç 675
Codorniu N. P. U. 1000
Id. extra dolç 775
Id. Id. sec 775
Id. Id. mig-sec 775
Id. escumós 550
Delapierre 325

NEULES
Classe especial selecta, el 100 250

VINS DE JEREZ
El Murel (G. Byass) 550
Palm Real Id. 650
"Pajarito" Id. 600
"Macharnudo" Id. 600
"Tio Pepe" Id. 800
Or (Valdespino) 8'85
FI Id. 4'00
"Pedro Ximénez" Id. 4'10
Dolç Id. 4'20
"Amontillado Solera" fina (G) 4'50
Vell "El Abuelito" (Grand) 5'85
Vell Oloros Id. 7'25
Osborne dolç 3'15
Osborne sec 3'70
El La Ina (P. Domecq) 5'50
Jerez Pallid (M. Mérito) 3'25
"Pajarito" Id. 3'85
"Solera Amontillado" (M. Mérito) 3'85

VINS MALAGA
Málaga negre dolç (Valdespino) 4'25
Id. blanc Id. 4'25
Id. negre vell 4'75
Id. extra (Florido Ho) 4'50
Id. dolç (M. Pareja) 3'80

LICORS
Beneditine, ampolla gran 13'25
Cointreau 19'00
Calisay Id. Id. 8'25
Chartreuse verda 14'50
Id. groga 10'50
Rhum Negrita (Bardinet) 6'25
Curacao de Xipre Id. 7'50
Marrasquí Id. 7'00
Kummel Id. 6'30
Anís del Mono, un litre 7'50
Anís del Monte 5'50
Anís Mallorca 5'75
Anís del Tanc 6'50
Rom Baerndt Blanc 6'50
Anisset M. Brizard, un litre 7'50
Marrasquí M. Brizard 6'25
Cremes Cacan i Moka M. Brizard 8'25
Curacao Taronja M. Brizard 9'35
Pipperrina M. Brizard 7'40
Curacao Koking 19'50

CONYACS
Pedro Domecq Fundador 1400
Id. Id. Extra 500
Id. Id. Tres cepes 650
Id. Id. Monopoli 475
R. J. L. L. tres rams 625
González Byass extra 700
Id. Id. Tres cepes 600
A. Caballero tres C. 525
A. Caballero Decano 750
Boule Brandy tres esferes 850

OCASIO
PREU RECLAM
Tomàtrec al natural 12 cm. lata 0'50
Id. Id. 6 cm. " 0'30
Pasta de tomàtrec 12 cm. " 0'60
Id. Id. 6 cm. " 0'40
Préssec al natural quillo " 1'35
Alberco en almívar " 1'00
Ametlla Mollat escollida quillo 1'70
Avellanós Negreta " 1'20
Castanyes de Maradós " 2'75
Fígues al natural, pura lata 2'70
Id. Id. 2 llavors " 3'75
Prunes Imperials quillo 5'00
Id. Id. lata " 3'50
Orellons d'alberco " 4'00
Id. Id. préssec " 4'30
Fígues Flor " 1'50
Fígues Royal " 3'40
Id. quarts " 2'75
Id. Id. " 2'00

CONYACS
Pedro Domecq Fundador 1400
Id. Id. Extra 500
Id. Id. Tres cepes 650
Id. Id. Monopoli 475
R. J. L. L. tres rams 625
González Byass extra 700
Id. Id. Tres cepes 600
A. Caballero tres C. 525
A. Caballero Decano 750
Boule Brandy tres esferes 850

CONYACS
Pedro Domecq Fundador 1400
Id. Id. Extra 500
Id. Id. Tres cepes 650
Id. Id. Monopoli 475
R. J. L. L. tres rams

D'IMMINENT APARICIO

Historia de la Literatura Catalana

pel Dr. Josep Comerma

INDEX

Epoca primera: Naixement

- I Origen de la llengua catalana.
- II Elements de la llengua catalana.
- III Primeres manifestacions de la llengua catalana.

Epoca segona: Creixença

- I Trobadors provençals a Catalunya.
- II Trobadors catalans.

Epoca tercera: Florida

- I Història.
- II Dret.
- III Enciclopèdies: Ramon Llull.
- IV Enciclopèdies: Eximenis.
- V Moralistes.
- VI Ascetes.
- VII La novella.
- VIII Novella: El somni de Bernat Metge.—Tirant lo Blanch.
- IX El Teatre.
- X Traductors.
- XI Arts i ciències.
- XII Poetes del segle XIV.
- XIII Poetes del segle XV: Ausiàs March.
- XIV Poetes del segle XV: Valencians.
- XV Poetes del segle XV: Catalans.
- XVI Mirada resum sobre l'edat d'or de les nostres lletres.

Epoca quarta: Decadència

- I Segle XVI. Prosa i vers.
- II Segle XVII. Prosa.
- III Segle XVIII. Prosa i vers.
- IV Decadència de les lletres catalanes, El fet de la decadència.

Epoca quinta: Renaixement

- I Promotors del Renaixement.
- II Epoca heroica dels Jocs Florals.
- III Mossèn Jacint Verdaguer.
- IV Poetes verdaguerians.
- V Joan Maragall.
- VI Poetes de Mallorca.
- VII Teatre.
- VIII Novella.
- IX Conte i narració.
- X Història.
- XI Crítica.
- XII Folk-lore.
- XIII Gramàtica i Filologia.
- XIV Erudits.
- XV Religió i Moral.
- XVI Politics.

Devocionari Català

pel P. Antoni M. de Barcelona, caputxí

SUMARI

SANTIFICACIO DEL DIA.—Oracions del matí.—Entre dia.—Oracions de la nit. Elevacions i pregàries.

ORACIO EN FAMILIA.—Sant Rosari.—El bon exemple.—Lectures profitoses.

ELS SAGRAMENTS.—Penitència.—Abans de la confessió.—Examen breu.—Examen detallat.—Oracions per a després de la confessió.—Consells per a les ànimes que retornen a Déu.

LA SAGRADA EUCARISTIA.—De la Comunió.—Preparacions.—Acció de gràcies.—Oracions selectes.—Comunió espiritual.—Visites al Sant Sagrament per a cada dia del mes.

INDULGENCIES.—Jaculatories indulgenciades.—Oracions indulgenciades.—Condicions per a guanyar-les.—Jubileu de la Porciúncula.

PRACTIQUES DE DEVOCIO.—A la Santíssima Trinitat.—A l'Esperit Sant.—Al Sm. Sagrament.—Actes de desagravi.—Oracions i lloances.—Associacions eucarístiques.

AL SAGRAT COR.—Acte de consagració.—Acte de reparació.—Lletanies.—Nou divendres.—Elevacions.

A LA PASSIO DEL SENYOR.—Consideracions i pregàries.—Via Crucis.

A LA MARE DE DEU.—La devoció a la Mare de Déu.—Exercicis devots a la Mare de Déu del Roser.—A la Mare de Déu dels Dolors.—A la Immaculada.—Visita espiritual a la Mare de Déu de Montserrat.—Associacions, confraries i arxiconfraries marianes.—Oracions diàries.

ALS SANTS.—Set diumenges a Sant Josep.—Oracions i lletanies a Sant Josep.—Quinari a les Llagues de Sant Francesc.—Altres devocions.—Tretze dimarts a Sant Antoni.—Oració de Sant Agustí a tots els Sants.—Oracions indulgenciades a Sant Jordi, a Sant Miquel, Sant Pere i Sant Pau, Sant Benet, Sant Joan Evangelista, Sant Tomàs, Sant Ignasi de Loyola, Sant Vicenç de Paül, Sant Felip Neri, Santa Teresa, etc., etc.—Al Sant Patró.—Als Angels Custodis, etc.

PRACTIQUES DE SANTIFICACIO.—Lectura espiritual.—Examen particular.—Meditació i oració.—Pràctiques penitencials.—Dia de recolliment.—Exercicis espirituals.—Preparació a la mort.—Normes de vida cristiana.—El Terç Orde de Sant Francesc, Sant Domènec, del Carme.—Oblats de Sant Benet.—Oratori passió de Sant Felip Neri.

LITURGIA.—Ordinari de la Santa Missa, en llatí i català.—Setmana Santa.—Devoció als difunts.—Recomanació de l'ànima.—Missa de difunts.—Oracions per als difunts.—Novena a les ànimes del Purgatori.

CRISMARI ECLESIASTIC llatí-català.

EDITORIAL POLIGLOTA

Petritxol, 8 - Barcelona

La LARDINA és una mantega vegetal que s'extreu del coco. El seu valor nutritiu és superior al del oli d'oliva i del llard o greix de porc, i és equivalent al de la mantega de vaca. La LARDINA és de més fàcil digestió que les grasses esmentades, fins per a les persones de sistema digestiu delicat. La LARDINA, utilitzada a la cuina i per a pastissos, substitueix amb avantatge totes les mantegues i els olis més fins. Demani un pot de LARDINA al vostre proveïdor d'aliments de menjar.

FABRICANTS EXCLUSIUS

RIERA I RUIZ, S. C.

PALLARS, 210 - Tel. 436, S. M.

BARCELONA

ASMA TOS BRONQUITIS

un flascó de PULMOSAN
alleuja a l'acte
i guareix ràpidament, sense per-
judicar L'ESTOMAC
FARMACIA LICEU, C. Sant Pau, 1

GRANELL I C.

Enric Granados, 48
Telèfon 1637

Posen en coneixement de la seva clientela que com continuadors de Rigalt Granell i Companyia, segueixen dedicant-se als negocis de vidres, cristalls, vidreres artístiques i gravades.

LLITS DE LLAUTÓ

REPARACIO I RESTAURACIO
MONACH, 18

Ganga: un llit 135 cm., quadrat, 275 pessetes.

FORD

L'AUTOMOBIL UNIVERSAL

Preus vigents
F. A. B. CADIZ

TURISME 3.575

TURISME:
amb arrencada i
rodes llanta can-
viable 3.910

SEDAN:
amb arrencada i
rodes llanta can-
viable 6.175

CHASSIS CAMIO
per a una tona útil 3.450

Unic agent:
per a Barcelona

C. Casajuana Pfeiffer
Diputació, 270

Fàbrica d'Orfebreria

Articles per a presents i taule

Vendes al detall

Preus sense competència

4 - Portaferrissa - 4

Els millors presents-Els millors preus

Visiteu al nostre magatzem

Aparells fotogràfics

Gran estoc de totes les marques

Aparell Ideal de butxaca 4 1/2 x 6 15 ptes.
Magnífica llanterna Baby amb 72 vistes 125 ptes.

Els millors cinemes per a famílies des de 200 ptes.

Instal·lació completa tren elèctric 120 ptes.

Immens assortit en locomotores "mecanos" plon.e: Watermann, etc.

Casa CUYAS :: Portal de l'Angel, 11 i 13

R. SUNYER

JOIER

EXPOSICIO

VENDA

GALERIES d'art

Arènes

Granvia, 670

Anexas al

Hotel Ritz

Oradors

Despatx

Corts Catalanes

643, entresol.

Telèfon, 8135 P.

Joles amb brillants, Perles, gemes de tots colors, esmalts

Secció d'Argenteria de tota mena

El Dr. C. Sala Parés ha instal·lat la seva CLINICA DE CIRURGIA a l'Avinguda de la República Argentina, 240, torre, continuant la consulta al seu gabinet de la Rambla de Catalunya, 94. Telèfon 1785 G.

D'ESPORTS

Partit suspès
Se'n prega fer assabentar que el partit que havia de jugar-se aquest matí en el camp vell del Barcelona, en honor d'En Juli Vallmitjana, ha quedat suspès, amb motiu de la defunció del senyor Bosch; oportunament s'avisarà la seva celebració.

VELA

La copa "F. C. Barcelona"
Havent estat distingit el Marítim per part del esmentat Club de futbol amb una valuosa i artística copa de plata, per a disputar-la en unes regates a vela, dins del port, pels balandres de la fórmula internacional (sèries reunides), durant aquests dies 24, 25 i 26 del mes corrent, els organitzadors s'han proposat correspondre dignament a tan estimable atenció, fent de manera que aquestes proves adquireixin una singular importància i significació, comptant per això amb les inscripcions de tots els iats de la dita classe que es troben actualment aquí.

Pels indiscutibles mèrits dels "fachinens" lluitadors i per l'entusiasme que han despertat aquestes proves, és segur que podrà presenciar-se una de les manifestacions del més justificant relleu que encou aquest bell esport.

Darrera hora DE BARCELONA

HOMENATGE A PASTEUR

Avui, a l'Institut francès se celebra un homenatge a l'eminent saví francès el doctor Pasteur. L'acte estava organitzat per l'"Association Amicale Française" i l'Institut francès. La sala estava plena de gom a gom, veient-hi el més selecte de la colònia francesa i distingides personalitats catalanes. La gentil damisella S. Ristler llegí bellament l'inspirat poema de E. Manuel "Louis Pasteur". El senyor J. A. Bertrand, director de l'Institut Francès donà una interessant conferència sobre la vida de Pasteur, remarcant les seves immenses valors morals. Finalment, el doctor Verrier explicà d'una manera clara i precisa, amb gran riquesa de coneixements, l'obra científica de l'eminentíssim saví francès. L'orquestra de l'"Association Amicale" interpretà diverses peces. Tots els conferenciant foren devotament escoltats i llargament aplaudits. No donem més detalls de l'homenatge, perquè en l'avançada d'escaure's l'ésser el vinent dimarts el dia del centenari del naixement de Louis Pasteur, ressenyarem l'acte amb l'atenció que es mereix, en la pròxima edició.

DE L'ESTRANGER

L'ESTIMA I ARRONSA AMERICA

Washington, 23.—Una elevada autoritat americana ha desmentit categòricament l'especie que els Estats Units, Anglaterra i Alemanya negocien en l'actualitat un acord que tendeixi al nomenament d'una comissió encarregada de fixar l'import total de les reparacions. Aquesta autoritat ha precisat que el Govern americà entén que el problema de les reparacions ha d'ésser resultat exclusivament per les potències interessades, tenint en compte llurs drets i els que els conferixen els tractats de pau. Insistí finalment l'autoritat en la necessitat que no es doni caràcter oficial a aquest assumpte pel que poguessin concebre o proposar d'homies d'affers de Nord-americà.—Havas.

Serveis de la Companyia Trasatlàntica

LINIES A LES ANTILLES, MEXIC, NOVA YORK I COSTAFIRME
El vapor **MONTERRAT** sortirà el 25 de gener de Barcelona, el 26 de València, el 28 de Màlaga i el 30 de Cadiz, cap a Nova-York, Havana i Veracruz.
El vapor **ALFONSO XII** sortirà el 17 de Desembre de Bilbao, el 19 de Santander, el 20 de Gijón i el 21 de Corunya, cap a l'Havana i Veracruz. Admet càrrega i passatge per a Costafirme i Pacific, amb trashed a l'Havana.
El vapor **BUENOS AIRES** sortirà el dia 10 de desembre de Barcelona, l'11 de València, el 13 de Màlaga i el 15 de Cadiz, cap a Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Havana, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello i la Guayra. S'admet càrrega i passatge amb trashed a Veracruz.
LINIA DE BUENOS AIRES
El vapor **REINA VICTORIA EUGENIA** sortirà el 4 de gener de Barcelona, el 5 de Màlaga i el 7 de Cadiz, cap a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires.
LINIA DE FILIPINES
El vapor **"C. LOPEZ Y LOPEZ"** sortirà de Cadiz el 16 de Desembre, de Cartagena el 17, de València el 18 i el 22 de Barcelona cap a Port-Said, Colombo, Singapoor i Manila, admetent passatge i càrrega per als dits ports i per altres indrets amb els quals hi ha establerts serveis regulars des dels ports abans indicats.
LINIA DE FERNANDO POO
El vapor **CATALUNYA** sortirà el 15 de desembre de Barcelona, el 16 de València, el 17 d'Alacant i Cartagena i el 20 de Cadiz cap a Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, restants escales intermèdies i Fernando Póo.
Ultra els indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova-York, ports Cantàbric a Nova-York i la línia de Barcelona a Filipines, les sortides dels quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.
Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables i passatgers, als quals la Companyia dona allotjament molt còmode i tracte esmerat, com ha acreditat en el seu dilatat servei. Tots els vapors tenen telegrafia sense fils.
EXPEDICIO COMERCIAL
El vapor **REINA MARIA CRISTINA** sortirà de Bilbao, salvant contingències, el dia 11 de Desembre, de Santander, el 12 de Gijón, el 13 de Corunya, el 14 i el 15 de Vigo cap a l'Havana i Nova York, admetent càrrega i passatgers.

R. SUNYER

JOIER

EXPOSICIO

VENDA

GALERIES d'art

Aroñas

Granvia, 670

Anexos al

Hotel Ritz

Obradors

Despatx

Corts Catalanes

643, entresol.

Telèfon, 8135 P.

Joies amb brillants. Perles, gemes de tots colors, esmalts

Secció d'Argenteria de tota mena

HA SORTIT EL NUMERO DE NADAL

de la bella revista il·lustrada

D'ací d'allà

Més de cent planes de text profusament il·lustrades. Quatre bells suplementos artístics en negre i en color

Preu 1'50 pessetes

D'ACI D'ALLÀ

és la millor revista il·lustrada de Catalunya i la més preguia per a les famílies

D'ACI D'ALLÀ

és la revista de la

LLAR CATALANA

Subscriu-vos-hi des d'any nou

PREU: 14 PESSETES L'ANY

Administració: Esoudellors, 10 bis, entresol.

CASA FUNDADA EN 1854
FILL DE ANTI ORIOI
FABRICA DE JOIERIA I ARGENTERIA
CIUTAT N'7 Tel: 2905A

SOLER i TORRA G. MANS

BANQUERS

RAMBLA DELS ESTUDIS, 13, i BONSUCCES, 1

VALORS - CUPONS - GIRLS - CANVI

Negociem tots els cupons vençiment i gener pròxim

"HOLOPHANE" (aparells i reflectors d'il·luminació). S'economitza un 50 per 100 de cost de fluid elèctric. Gran varietat de tipus. Concessionaris exclusius per a la venda a Espanya **METRON, Plaça de Catalunya, 17**

ESPECTACLES

TEATRES

GRAN TEATRE DEL LICEU

Avui, setena de propietat i abonament a tardes, a les quatre. El príncep Igor. — Demà, nit, El príncep Igor. — Dimarts, tarda, Gli Ugonotti.

Teatre Català Romea

Avui, tarda, a les tres: Els pastorets o L'adveniment de l'infant Jesús. A dos quarts de sis: El príncep blanc i Quan elles volen... Nit: El paquebot "Tenacity" i Quan elles volen... Dilluns, a les cinc, tarda, i a les deu, nit: Els pastorets, L'adveniment de l'infant Jesús. — Dimarts, tarda, a les tres: Els pastorets. A dos quarts de sis: Els retrucs de l'amor

TIVOLI

COMPANIA LIRICA catalana i castellana
Direcció: JOSEP BERGES
Avui dimenge, tarda: Don Joan de Serrallonga i Pel teu amor. Nit: Pel teu amor, Molinos de viento i La albaciana. — Dilluns, tarda: Maruxa, La albaciana i Molinos de viento. Nit: —

LA DOGARESA

Pel teu amor

TEATRE NOVELTATS

CIRQUE ESTRE
Grandiosa companyia de Mr. Ventura Gannau. Avui, dimenge, tarda, a les quatre, i nit, a tres quarts de deu.
El millor programa de circ del món!!
Exit de tota la companyia. Ovacions al més íntegre dels domadors Mr. Fortunio, amb els seus terrores **LEONS SALVATGES** marvellós exemplars de la seva raça. Espectacle artístic i emocionant.
Exit delirant a l'atracció més gran de l'any, presentada pel celeberrim domador Brecker's **ELS OSSOS COMEDIANTS**
Lo mai vist. Ossos acrobates, ciclistes, patinadors i tancuistes. Completaran el programa dotze notabilíssimes atraccions de reconegut mèrit. — Demà, dilluns, i dimarts, tarda a les quatre, i nit a tres quarts de deu. Estupendos programes, presentant-hi part tota la companyia i els ocasionals leons salvatges. — Es despatxa a Comptaduria.

Gran Teatre Espanyol

PEP SANTPERE
ASUMPCIO CASALS
Avui, dimenge, 24 de desembre. Tarda, a les quatre. La primera i el grandíssim èxit A l'ombra de Montjuïc. — Nit, a les deu, Dança de pantelons i l'obra del dia, A l'ombra de Montjuïc. — Demà, dilluns (Nadal), tarda, i quin casament! i represa de Balanz de la Font del Gat o La Marieta de l'ull viu. — Nit, El primer bitllet de banc i l'èxit més gran de l'any: A l'ombra de Montjuïc.

Teatre Còmic

Avui, dimenge, Revella de Nadal, grandioses funcions. Tarda, a les quatre, i nit, a dos quarts de deu. L'emocionant drama en sis actes i vuit quadros, de Jaume Fimat, La mela del gallo o El crimen de Nochebuena. Rondalla de guitarras i bandorries, cantador de "jotas". Per la tarda acabarà la funció i per la nit començarà amb el divertit sainet Los asilantes. — Demà, dilluns, festa de Nadal, tarda, a les quatre, i nit, a dos quarts de deu: La mela del gallo o El crimen de Nochebuena i Los asilantes. — Dimarts, festivitats de Sant Esteve, tarda i nit: Los dos pillos. — Dia 28, estrena del a propòsit La tornada d'En Mandu i de la revista en sis quadros, IPI-PII

Teatre Nou

Companyia d'opereta, sarsuela i revistes, dirigida per Enric But
Avui dimenge, a dos quarts de cinc. La casa de Socorro, La rubia del Far-West, Mis ojos están en Túnez i Que és gran Barcelona! Nit, a tres quarts de deu, Noche de ánimas, La rubia del Far-West, Mis ojos están en Túnez i Que és gran Barcelona! En aquest teatre funciona un nou sistema de calefacció central.

Gran Teatre Espanyol

CADA DIA
L'èxit més gros de l'any
A l'ombra de Montjuïc
de Juli Vallmitjana.

Teatre Peliograma

Companyia de comèdia
GUELL - TUDELA - ASQUERINO - CORTES
Avui, dimenge, tarda, a dos quarts de quatre, primera secció: **ASI PREDICABA DIEGO**
A les sis, secció especial, i nit, a les deu, l'èxit: **EL CLAVO**
Dilluns, tarda, a dos quarts de sis, secció especial, i nit, a les deu:
LA POBRE CENICIENTA
Dimarts, tarda, a dos quarts de quatre, secció especial, i nit, a les deu: **ASI PREDICABA DIEGO**. Nit, a les deu: **EL CLAVO**

ELDORADO

Companyia de sarsuela
Ortiz - Leonis - Gallego
Avui, dimenge, tarda, a les quatre. La nina de las planchas, La Magdalena te guie i la graciosíssima sarsuela en dos actes

LA GUILLOTINA

Nit, a les deu. El barquillero i el grandíssim èxit de broma en dos actes
EL GOYA
Demà, dia de Nadal, tarda, El barquillero i Pepe Comda. Nit, La balza de aceite i El Goya. — Dimarts, Sant Esteve, tarda, La nina de las planchas, La Magdalena te guie i Serrfin el Pintorero. — Nit, El contrabando i El Goya. Tots els dies
EL GOYA
Dilluns, 29, benefici de la primera triple Roser Leonis.

Teatre Català Romea

Telèfon, 3200 A. — Dia 27 de desembre, nit, Comemoració dels Santos Innocents. Grandíssim esdeveniment que passarà a l'esdevenidor. Vetrada solemnia. Danses. Col·leccions. Conferències. Audició. Xèstus. Gaiades. Poc-soltes. Estrena de l'espectacular obra **AVENTURA EXTRAORDINARIA D'UN COMTE I UNA HERBOLARIA**
Fastidiosa vestuari. Nombrosa comparsaria. Hora. Banda de música en escena, etc., etc. — Per l'extraordinària importància de l'espectacle es representarà 25 hores abans de la diada. Fixar-se que a Romea els innocents es celebren el dimarts, 27. — Es despatxa a Comptaduria.

Circ Padiosa
Marqués del Duero, cantonada Comte del Asalto.
LA EXHIBICIO DE PERES MEX GRAN DEL MON
33 casos, 6 elefants, 10 lleons, 6 tigres reals, 17 simis, 32 cavalls, camells, búfals, etc., etc.
Lo mai vist. Fenomenal **COMPANIA DE CIRC**
Clowns, trupe d'acrobates, extraordinària voladora, etc., etc.
Clowns, acrobates, trupes d'acrobates, ciclistes, extraordinària tracs voladors, etc., etc. — Avui, dimenge, grans funcions. Primera popular econòmica, a dos quarts de quatre en punt. General, 1'25. — Segona, de gran moda, a les sis en punt. — Nit, a les deu en punt, extraordinària funció. Exhibició permanent del gran parc zoològic. Entrada i pesseta.

Teatre d'Art

ORFEO GRACIENO
Esmaragda, 27 i 29
Sessions **MERCE NICOLAU**
Dilluns, 25 de desembre. Diada de Nadal, a dos quarts de deu. La comèdia en quatre actes, d'Oscar Wilde, **EL VANO DE LADY WINDERMORE**
La tragèdia en un acte, d'Ambrosi Carrion **EPITALAMI**
Venda de localitats al Centre de Localitats de la Plaça de Catalunya i a l'Orfeo Gracienc.

CINEMES

Sala Catalunya
Notable setet Jordà. Avui, dimenge, gran matinal, d'11 a 1: tarda, per sessions, la gran exclusiva: El cor d'una nena, per la genial artista Nazimova. Revista de esport. Sota fort, gran broms. Nit, estrena: Jak Pandiabat, S'entusias, senyors, còmica. Nit, estrena: Quan el deure ho mana (Rialto). — Dimarts, grandiosa estrena del Programa Ajuria: 23 i mitja hores de permís, preciosíssima comèdia. — Avis: Durant la matinal es despatxen butaques numerades per a les sessions de dos quarts de set de la tarda.

Diana-Argentina-Excelsior

Avui, 2, La reina de la llum, Jugant amb foc, El doctor Canino, Betty es declara en vaga. Nit, Mantiquilla, 3; La reina de la llum.

Teatres Triomf i Marina

I CINEMA NOU
Avui, El capità Kidd, 3 i 4; Fals amor, Per aventures, Floria; La reina de la llum, Amor de mare.

ELS CAMINS DE LA LIBERTAT DE CATALUNYA

PER
A. Rovira i Virgill
Preu: 25 cèntims

De venda, als quioscos, a les Oficines d'"Acció Catalana" (Trafalgar, número 14) i a LA PUBLICITAT

Principal Palace

Plaça del Teatre, 2 i 4
Telèfons 5125 i 4736 A

AVUI

i durant les festes de **NADAL**
Tarda, a les 4 i Nit, a les 10 en obsequi al públic, prendran part a la revista

CRI-CRI

que segueix representant-se en aquest Teatre amb **EXTRAORDINARI EXIT** els famosos dansarins russos

LYDIA JOHNSON I ALPEROFF

posant-se també en escena l'originalíssim quadronou

IDIL·LI DE NINES

KURSAAL
PALAU DE LA CINEMATOGRAFIA
ARISTOCRÀTIC SALÓ
Avui, diumenge, d'onze a una, a la sessió matinal es despatxaran butaques numerades per a les sessions especials de les sis de demà, diumenge, dilluns i dimarts. Dilluns, estrena de la superproducció històrica "JANA BOLENA".

Gran Teatre Comtal i Gran Cinema Bohèmia
Avui, diumenge, d'11 a 1, gran matinal. Tarda i nit, programes extraordinaris. Les interessants pel·lícules "El doctor Canino, la creació de Norma Talmadge, Desembarc, la inmensa pel·lícula El somni de la Nitvellesa, per Maria Kennedy, i Betty es declara en vaga. A la sessió de la nit, estrena de Opusculista, pel·lícula comica, demà, diumenge, Nadal, i dimarts, St. Esteve, matinal d'11 a 1, i sessions de tres quarts de quatre a sis i de sis a vuit tarda i de vuit a deu. — Grans programes. — Grans estrenes.

Palace Cine
Avui, diumenge, sessions d'11 a 1 matinal, de tres quarts de quatre a sis, i de sis a vuit tarda, i a les deu de la nit les pel·lícules pel·lícules. El doctor Canino, la creació de Norma Talmadge, Desembarc, la inmensa pel·lícula El somni de la Nitvellesa, per Maria Kennedy, i Betty es declara en vaga. A la sessió de la nit, estrena de Opusculista, pel·lícula comica, demà, diumenge, Nadal, i dimarts, St. Esteve, matinal d'11 a 1, i sessions de tres quarts de quatre a sis i de sis a vuit tarda i de vuit a deu. — Grans programes. — Grans estrenes.

Monmouth i Wagon
Avui, diumenge, sessió matinal d'11 a 1. El capità Kied (Berger i quart). La terrible Juana. Per a monmouth, Florin Actualitzat Gormont. — Tarda, Quil el animal reia. Nit, estrena El capità Kied, i a 6. El pobret, Program Ajust. — Demà, diada de Nadal, sessió matinal, d'11 a 1, sessió tarda, Tomaset i els seus. Cinc clausures. Nit, Animals perduts. El capità de Honor, per William S. Hart.

CONCERTS
Palau Música Catalana
Demà passat, diada de Sant Esteve, a les quatre i a les cinc de la tarda.
CONCERT RADIAL
per l'Orquestra Catalana, dirigit pel mestre En Lluís Soler. Primeres audicions de melodies populars catalanes i basques. Programes i locutants a l'administració del Palau.

ED N CONCERT
Avui, 12, Est de Candalaria. Maura, Ruyter, Carolina de la

Riva, Les Arthos. Tots els dies, Apertif Dancing americà.

LA BUENA SOMBRA
Ginjol, Cabaret continu de les netes dos quarts de deu i de les dotze a les quatre de la matinal.

RESTAURANTS

SORTIDA DE TEATRE A CASA BONA
Pels Ombres i Mariscos, Quintana, 7.

RESTAURANT del FARC
Nova direcció
CARRO (NII)
Grans reformes
Servici a coberta i a la carta: especialitat en banquetes; grans salons per a festes i balls. Calefacció elèctrica. Tel. 2160 A.

--- ESPORTS ---

Frontó Principal Palace

Avui, diumenge, tarda, a un quart de cinc. Tres extraordinàries partides de pilota a cistell. Primer, Olascoaga i Urquidí, contra Castilló i Castañeda. Segon, Ondarres i Salsamendi, contra Barrerechea i Garagarza. Tercer, Vicente i Martín, contra Guraenza i Ichazo. Nit, no hi ha partit. Demà, dilluns, tarda, a un quart de cinc. Tres colossals partides de pilota. Primer, Iriondo i Orbea, contra Ruzsica i Egui. Segon, Jaime i Ichazo, contra Vicente i Elgoibar. Tercer, Santi i Pato, contra Olascoaga i Urquidí. Nit, no hi ha partit. Demà, diumenge, tarda, a dos quarts de cinc. Dèbut d'un quadre de Palos de primer ordre. Inauguració i Jauregui, contra Quintana II i Cantabria Detalls per cartells.

FUTBOL

Grans partits internacionals
Avui, 24, i demà, 25, a les onze del matí
WIENER SPORTKLUGE
(Campió d'Àustria)
C. D. EUROPA
Camp Europa a 11 matí
Per entrades i localitats, carrer de Salmerón, número 25 i 27, principal, tel. 10 a 19 a 1 i de 1 a 9.

Grans Partits Internacionals

Avui, 24, a les onze de tres tarda. Dia 25, a les onze del matí. Vergin Fur, Receptacle, de Mannheim, i de la Rina i finalista del Sud d'Alemanya, contra C. D. Europa, del internacionalisme. A. C. D. Espanya.

--- DIVERSOS ---

Puixiolis "MIRIA"

Roselló, 206, davant Frontó
Avui, dia 24, a les cinc tarda, AMORS D'UN PESCADOR EN JEPET
Demà, dia 25, a dos quarts de sis tarda. Gran funció extraordinària. Sorteix de tres magnífics jo-

guels. Dimarts, dia 26, a les cinc tarda, gran funció:
EL ROBOTER DE DIEGO
Ball, dimarts i Turorot
Entrada i sortida (cada dia), i pesseta

Venus Sport - Palace Ball

Rda. S. Antoni, 62 a 64 i Tigre, 27
Avui, diumenge, tarda i nit, gran ball de societat per la reputada banda Sport, la qual executarà els següents ballables: Fox-trot número 2. La reina de les grades: pericon, Ideal; tango, Conquímbo Garmona, dirigit pel popular mestre Domènec Ponsa. — Demà, Nativitat de Nostre Senyor, ball tarda, i nit ball extraordinari i el tan renomnat ball Noi de la Mare. — Dilluns, dia de Sant Esteve, ball tarda i nit.

Els acumuladors "Exide"
valen el que costen
En trobareu de més o menys preu, però no de millors

Garatge Eléctric
MOYA, 618
(Aribau i Diagonal)

S. R. ERES
Eviteu-los amb **NASGOLAU**
CATARROS :: Demaneu-ho en Farmàcies i Centres d'Especcifics :: **PULADANOS**
Per llogar
Locals a propòsit per a petits obradors o taller, bon quiet i tranquil. Vilad, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

CALÇATS NOVELTY
Gran liquidació per temps :: Rebaixes moltes del 20 al 50 %
REGALS tots els dimarts i divendres de sabates cosides, de vellut per a senyora. . . a Ptes. 6'75
I, Plaça de Santa Anna, 1

ES LA REINA DE LES AIGÜES DE TAULA
la de la **VALL DE SANT DANIEL Girona**
CURA LES AFECCIONS DEL PETGE, GOTTONS, ESTOMAC, INTESTINS, etc., etc.
MANANTIAL MINERAL Bicarbonat, calcs, sulfat-manganosa, variat, etc.
El seu dipòsit: JOSEP PAGANS, Carrer Ponent, núm. 28

ROIG I GUASCH S. C. Antiga Casa Suñol

Decoració, Ornament i Confort de la casa

Visiteu en aquesta darrera decena de Decembre els nostres aparadors, amb notable **EXPOSICIO** de CATIFES DE TOTES MENES I MIDES, TAPISSERIES, CORTINATGES, LLENCERIA I ARTICLES BLANCS

Plaça Reial, 10 **Teléfono, A 809**

Del 1 al 31 de Gener pròxim seguint antiga costum de la casa rebaija de preus en tots els articles.

VOS, NACIONALISTA
que us heu lamentat de la poca premsa catalana, que heu enyorat anys seguits un diari integralment nacionalista, JA ANUOCIEU A "LA PUBLICITAT"?

PIFNORRAGIA PURGACIONES
En todas las manifestaciones, uretritis, prostatitis, etc., que se curan pronto y radicalmente con las **Cachets del Doctor Solvay** que depuran la sangre y los humores, convierten a la urina en propiedades antisépticas y microbicidas; sus admirables resultados se experimentan a las primeras tomas, la mejoría prosigue hasta el completo y perfecto restablecimiento de todo el aparato genitourinario, curándose el paciente por sí solo, sin necesidad de lavados en que haya de intervenir el médico, y nadie se entera de su enfermedad. Basta tomar una caja para convencerse de ello.
Agente exclusivo: **Illo de José Vives y Rius, S. en C.** Menrda, 21. — Venta, 6 pta. frasco: Secal, Rambla de las Flores, 14; Farmacia Galt, Princesa, 7, y principales farmacias de España, Portugal y América.

APOPLEXIA FEMURAL — PARALISIS —
Angina de pecho, Vozes prematura y demás enfermedades originadas por la Arterioesclerosis e Hipertension
No curan de un modo perfecto y radical y se evitan por completo tomando
— RUOL —
Los síntomas precursores de estas enfermedades: dolores de cabeza, vampa o calambres, cambios de color, falta de tacto, hormigueos, callos (desmayos), mareos, ganas frecuentes de dormir, pérdida de la memoria, irascibilidad de carácter, congestiones, hemorragias, varices, dolores en la espalda, debilidad, etc., desaparecen con rapidez usando **Ruol**. Es recomendado por eminencias médicas de varios países; suprime el peligro de ser víctima de una muerte repentina; no perjudica nunca por prolongado a se sea su uso; sus resultados prodigiosos se manifiestan a las primeras dosis, continuando la mejoría hasta el total restablecimiento y lográndose con el mismo una existencia larga con una salud envidiable.
Véase: **Sagal, Rambla Flores, 14, Barcelona**, y principales farmacias de España, Portugal y América.

Pelleteria "LA SIBERIA"
RAMBLA DE CATALUNYA, 15 **CORTS CATALANES, 624**
Confeccions de totes classes, especialment en abrics i jaquetes de gran novetat
JAQUETES des de 275 Ptes. **RENARDS** legítims 100 Ptes. **ABRIGUETS** nena 120 Ptes.
Dia 21, inauguració de l'artístic pessebre. Dies 24, 25 i 26, Gran Exposició d'articles propis per a presents, amb els preus marcats
Casa que garanteix els articles que ven, i a igual qualitat no té competència

COL·LEGI IBERIC
La Direcció i Professorat del **COL·LEGI IBERIC** desitja als seus antics i actuals alumnes i amigats, a l'ensenyar que a llurs distingides famílies ben fel·les
Nadal i proper Any Nou
Barcelona **Consell de Cent, 340, i Lluïa, 49**

FREIXENET
GRAN XAMPANY
CAVES A SANT SADURNÍ DE NOYA
Representants exclusius: **Fal de Lluc Carró, Floridablanca 142, Teléfono 4422 A. F. Ferrer Mestres, Verdi 55, Teléfono 355 G.**
Premiats amb medalla d'or a l'exposició de vins celebrada a Sant Sadurní de Noya

PELLETERIA

TAPBIOLES I PIRRETAS

S. en C.

BARCELONA

Fernando, 21

Raurich, 10

PARIS

68, Boulevard

Sebastopol, 68

Fábrica de tintes i curtits

Travessera de Les Corts, n.º 1

BARCELONA

Per a guarniments de vestits demaneu pells de Gazelle. Ultima novetat.
Especialitat en models Preus reduïts

TAPBIOLES I PIRRETAS S. en C.

Demaneu el nostre catàleg

FERNANDO, 21

PREU FIX

EL CENTRO

Teléfono, A 3678

Novetats per a Senyora

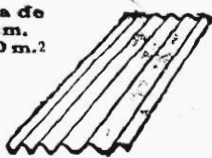
5, RONDA SANT PERE, 5

Des del 27, venda dels trossos de la temporada
a qualsevol preu

Secció d'OCASIONS i SALDOS a preus inversemblants

SENYORES no's descuidin de visitar aquesta casa per a comprar a bons preus

Planxa
ondulada de
120x75 cm.
Ptes. 7.50 m.2

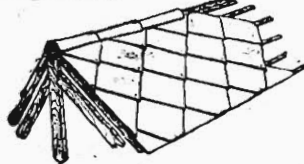
ROCALLA

Plaques de 40x40 cm.
P. tas. 5.05 m.

PER A TEULADES

Materials armats ab amiant exclusivament
JOSEP ESTEVA i Cia.

Portal de l'Angel, 1 i 3, pral. :: Teléfono 3344-A
Fàbrica a Sarrià BARCELONA

GANGA SIMON I C.^a

GRAN FABRICA DE CALÇATS

Saldem molt barat existències de calçat AL DETALL procedent
deis nostres mostruaris que renovem continuament i calçats amb
petits defectes de fabricació

Calçats per a Senyora des de 3'50 pessetes
" " Senyor " 13'00 "
" cabreta primera " 8'00 "

Carrer LLULL, 21, darrera el Parc

Al Sabó Maja de Myrurgia

POLVORS D'ARROS

COLONIA

GRAN ESTABLECIMIENTO DE BAÑOS

ARAGON, 275 (entre Paseo de Gracia y Claris)

Preneu els banyes per desfogar que preparem amb substàn-
cies vegetals exòtiques. Useu-los i no us caldrà recórrer a enu-
josos règimens alimenticis ni pendre medicines que tant us da-
nyen. Banyes sense rival per a combatre l'artrisme en les
seves múltiples i variades manifestacions, especialment el reu-
ma subagut i crònic, gota, neurastènia, erupcions de la pell, dia-
betis, restrenement del ventre i mal de pedra. Exit segur en
cada una d'aquestes malalties que requereixen diferent compo-
sicó i durada del bany! Gran establiment de banyes. ARAGON, 275
(ENTRE PASSEIG DE GRACIA I CLARIS).

ADVERTENCIA

Només són autèntiques les pi-
les elèctriques que porten aque-
la marca registrada.

LO MAS PERFECTO EN
LUZ ELÉCTRICA PORTÁTIL.

Llocs de venda: "Suprema", Pelai, 58.
E. Schilling, Ferran, 23. Beristain i Com-
panyia, Ferran, 1. Laplana, 1. Campa-
nyia, Ferran, 15. Vicens Ferrer, Plaça de Ca-
talunya, 19. A. Valverde, Comtal, 9. J. Vi-
alta, Cucurulla, 2. — Sureda, Codina i
Boig, Trafalgar, 3.

Tapisses pintats

La casa més important
d'Espanya. Especialitat en ta-
pissos religiosos. Exposició
permanent de quadres al oil,
gravats, oleografies, etc. Fa-
bricació de marcs i molins.
Res. No compreu sense visitar
aquesta casa.

F. MONTFALCON
Boters, 4. Final Fox Catalunya.

PIANOS

DE CUERDAS CRUZADAS
CON MARCO DE HIERRO

Sublime marca

R. MARISTANY

Casa fundada en 1870

AL CONTADO

PLAZO Y ALQUILER

18, Plaza Catalunya 18

Tisis-Tos

Curació radical de la tos
i ofer pel lleugament, cura-
ment de la tos, bronquitis,
astma, debilitat pel sistema
articular. Visita econòmica
de 3 a 4 i de 7 a 8. Pen-
ses, de 10 a 11. Pelai, 1, pri-
mer. Consulta especial, de
los quarts d'una a dos quarts
de dues, Pentes, de 12 a 1.

Venem els millors vins

Vins de postres des de 2'00 pesetes
de taula 0'75
Vinagre a 75 cèntims**Cellers ARNO & MARISTANY**Vergara, núm. 12 - Telèf. 961 - A
Ramb. Catalunya 85 - 1645-G

Obsequia els teus hostes amb LLANO GINETE i CAMPILLO - RIOJA

MAQUINA D'ESCRIBURE

Construida amb els millors materials per a fer les més escairegades tasques d'oficina. Contra suplement de preu, estoix per a viatge. Alfabet sencer per a l'ortografia catalana i de qualsevol llengua llatina — Representant a la península: W. M. Fleege, Passeig de Gràcia, 111, Barcelona

No n'hi ha cap altre a més bon preu

ELS MONJOS DE MONTSERRAT i la casa J. FONOLLEDA SERRA de Barcelona

fan avinent que l'únic licor elaborat en aquell Monestir és el que es ven per tot arreu amb el nom de

AROMAS DEL MONTSERRAT

La Tèxtil Catalana

«Fixeu-vos bé!»

PER FI DE TEMPORADA I PERQUE EL PUBLIC PUGUI APROFITAR UNA VERITABLE OPORTUNITAT

REGALEM

a tot comprador d'una peça de vestit, gabany o gabardina de les classes que detallem, una altra peça de vestit de distinta qualitat, o si li plau més, un descompte d'un 15 per cent.

VEGEU APARADORS I CARTELLS AMB DETALL DE PREUS

PER A HOMES

Importants partides en Xeviot, Mellons, Estams, com Gabany, Gabardines, Abries, etcètera, etcètera.

Articles negres, i blaus i pantaloneria selecta.

PER A SENYORES

Immens assortit en llaneria clàssica: ample, 90, 110 i 145 centímetres. Articles per a vestits de jaqueta, negres i blaus.

Camusos, Brokwell, Kanedy, articles especials per a abries.

EN AQUESTA SECCIO NOMES CONCEDIM EL 15 PER CENT DE DESCOMPT

NOMES PER POCOS DIES venem quasi de franc els nostres articles, amb l'OBSEQUI esmentat.

Ningú no pot compèlir el nostre sistema, els nostres articles ni els nostres preus.

Vendes exclusivament al detall : Preu fix : Vendes al comptat

Plaça de l'Àngel, 1, Tapineria 2 i 4, Gran via Layetana, 29

SOCIETE GENERALE

de Banque pour l'Etranger et les Colonies

Sucursai de Barcelona

Plaça de Catalunya, 20

Tota mena d'operacions de Banca i de Borsa

CAIXES DE LLOGUER

Licor del Polo

Excel·lent dentífic de gran poder antisèptic. El seu ús constant assegura una formosa i sana dentadura. Mig segle d'èxit.

Ferré - Pintura : Decoratiu

Sant Eulogi del Cell, 4 - Tel. 4015

ANUNCIS, ROTULS, FANALS

OBRES DE TREBALLS D'ART

Catalans! Beveu el vostre XAMPANY i VI DE TAULA

TRIOMFANT

GRAN BOUQUET

J. SEGURA-Castellnou de Seana (Lleida)

Dipòsit: S. A. Monegal-Barcelona

Fàbrica de Panyeria**J. MIR VIVES, S. A.**

Magatzem Ronda Sant Pere, 15 Telèfon 1809 A

i despatx: BARCELONA

OCASIO: Melton a 25 ptes. corte - Estams a 45 corte de vestit - Abries novetat a 30 corte

Es la casa més ben assortida en: Mellons, Xeviot, Estams Austràlia, Gabardines, Ballardines, Xesters, Gabany, i altres gèneres per a abries

Grans fantasies-Articles blaus i negres-Grans novetats Pantaloneria-Camusos i gèneres per a vestits jaqueta

Recomanem bons sastres i conòmics: Tots els dilluns i divendres, venda de retalls

Comprant els gèneres en aquesta casa vestireu amb gust i economia :: Vendes al major i detall

CALISAY

LICOR

DE MESA

EXQUISITO

ROSAT

Última creació de

BODEGAS BILBAINAS, S. A.en el seu **GRAN XAMPANY LUMEN**

IDEAL DE LES SENYORES

LUMEN

Daurat, el predilecte del públic

Indiscutiblement el millor de producció nacional, elaborat a les seves grans caves que posseeix la Societat

Se serveix a tots els Hotels i Restaurants

::

Venda a tots els Colmados i Drogueries

Vins de postres des de 3 en postres
2774

CODORNIU

Non plus ultra
Extra
Grand Cremant
Espumos

RODRIGUEZ GERMANS

Rambla de Catalunya, 12

Barcelona

Domassos, Velluts,
Tapisseries, Corti-
natges, Cretones,
Pantalles, Catifés,
Tapissos, etc., etc.

Casa a Madrid: Carrera Sant Geroni, número 34

Objectes d'art, Eibar i Toledo
Granates fins, amb muntura or de llei

A. VECIANA OLIVÉ

7, Ferran, 7 - Barcelona

ANTIGA CASA
PUJOL I ROMA
AVUI PERE PUIG

APARADORS SALO DE LA
MODA :: NOVETATS
PER A SENYORA

CALL, 9, I ARC DE SANT RAMON, 2 I 4

ABRIGUETS

PER A NENES

Assortit immens, models novissims, els trobareu a les cases

RAMON REXACHS

Portaferrissa, 16, i Consell de Cent, 339, (entre la Rambla de Catalunya
i Passeig de Gràcia)

I ROBUSTE I FRANCAS

Ronda de Sant Pere, 10,

¡Es una delicia!

ANIS DEL MONDO

VICENTE BOSCH-BADALONA ESPAÑA
Famós a tots els països